Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summae sententiarum tractatus I - VI - Cod. Aug. pap. 50

Hugo <von Sankt Victor>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Incipit unum ex quatuor evengelistis

urn:nbn:de:bsz:31-91043

Visual Library

De Eterna Cristi generatione. Ze. i. cap.

1 IN principio erat verbum et verbum erat apud deum
et deus erat verbum. Hoc erat in principio apud deum
Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nichil
Quod factum est in ipso vita erat et vita erat lux hominum.
Et lux in tenebris luret et tenebre eam non comprehenderunt.
Fuit homo missus a deo cui nomen erat Joh. Hic venit in testimonium
vt testimonium perhiberet de lumine vt omnes crederent per illum. Non erat ille
lux sed vt testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera que illuminat omnem
hominem venientem in hunc mundum In mundo erat et mundus per ipsum
factus est et mundus eum non cognouit. In sua venit et sui eum non re-
ceperunt Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios dei fieri
his qui credunt in nomine ipius Qui non ex sanguinibus nec ex vo
luntate carnis neque ex voluntate viri sed ex deo nati sunt.
Et verbum caro factum est et habitauit in nobis Et vidimus gloriam
eius gloriam quasi unigeniti a patre plenum gratie et veritatis.

2 Fuit in diebus Erodis regis Iudee sacerdos quidam nomine
Zacharias de vice abia et vxor illius de filiabus aaron
et nomen eius elizabeth Erant autem iusti ambo ante deum incedentes
in omnibus mandatis et iustificationibus domini sine querela et non
erat illis filius eo quod esset elizabeth sterilis et ambo processerant
in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur zacha
rias In ordine vicis sue ante deum Secundum ordinem sacer
dotii sorte exiit vt incensum poneret Ingressus in templum domini.
Et erat omnis multitudo populi orans foris hora incensi. Ap
paruit autem illi angelus domini stans a dextris altaris in
censi Et zacharias turbatus est videns et timor Irruit
super eum Dixit autem ad illum angelus ne timeas zacharia quoniam ex
audita est deprecatio tua Et elizabeth vxor tua pariet tibi filium
et vocabis nomen eius Iohannem Et erit gaudium tibi et
exultatio Et multi in natiuitate eius gaudebunt Erit enim
magnus coram domino Et vinum et siceram non bibet Et spiritu sancto
replebitur adhuc ex utero matris sue Et multos filiorum israel
conuertet ad dominum deum ipsorum Et ipse ibit ante illum in spiritu et virtute
helyae vt conuertat corda patrum in filios Et incredibiles ad prudentia
iustorum parare domino plebem perfectam. Et dixit zacharias ad an
gelum. Unde hoc sciam Ego enim sum senex et vxor mea processit

Annunciatio Johannis Baptiste et descriptio eius

in diebus suis Et ecce angelus dixit ei Ego sum gabriel
qui asto ante deum dm et missus loqui ad te et hec tibi evang
elizare Et ecce eris tacens et non poteris loqui usque
in diem quo hec fiant pro eo quod non credidisti verbis meis.
quae implebunt in tempore suo Et erat plebs exspectans
zachariam et mirabantur quod tardaret ipse in templo. Egressus
autem non poterat loqui ad illos. Et agnoverunt quod visionem vi
disset in templo. Et ipse erat innuens illis et permansit mutus
Et factum est ut impleti sunt dies officii sui abiit in domum suam.
post hos autem dies elizabeth uxor eius concepit Et occul
tabat se menses quinque dicens quia sic fecit mihi dominus in
diebus quibus respexit auferre opprobrium meum apud homines

3 .h. In mense autem sexto missus est angelus gabriel a.
deo in civitate galilee cui nomen nazareth ad vir
ginem desponsatam viro cui nomen ioseph de domo David
et nomen virginis maria Et ingressus angelus ad eam
dixit. Ave gratia plena dominus tecum. Benedicta tu in mulie
ribus. Quae cum audisset turbata est in sermone eius. Et cogitabat
qualis esset ista salutatio Et ait angelus ei Ne timeas maria
invenisti enim gratiam apud deum Ecce concipies in utero et pres
ebis filium. Et vocabis nomen eius iesum. Hic erit magnus et
filius altissimi vocabitur Et dabit illi dominus deus sedem
david patris eius et regnabit in domo iacob in eternum. Et regni
eius non erit finis. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo fi
et istud quoniam virum non cognosco Et respondens angelus dixit ei Spi
ritus sanctus superveniet in te Et virtus altissimi obumbrabit
tibi. Quapropter et quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius dei
Et ecce elizabeth cognata tua et ipsa concepit filium senectute
sua et hic mensis est sextus illi quae vocatur sterilis quia non erit im
possibile apud deum omne verbum Dixit autem maria Ecce
ancilla domini fiat mihi secundum verbum tuum Et discessit angelus a illa

.g. Exurgens autem maria in diebus illis abiit in montana
cum festinatione in civitatem iuda et intravit in domum zacha
riae et salutavit elizabeth Et factum est ut audivit salutationem ma
rie elizabeth exultavit infans in utero eius et repleta est spiritu
de visitacione elizabeth per mariam et hymnum magnificat

Annunciacio gabrielis.

.h.

sancto elizabeth et exclamauit voce magna et dixit. Be
nedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui
et unde hoc michi vt veniat mater dni mei ad me Ecce
enim ut facta est vox salutationis tue in auribus meis exultauit
in gaudio infans in vtero meo et beata q̃ credidisti quoniam
perficientur ea q̃ dicta sunt tibi a dno et ait maria magnificat
anima mea dnm et exultauit spiritus meus in deo salutari
meo Quia respexit humilitatem ancille sue Ecce enim ex hoc
beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit michi magna
qui potens est et sanctum nomen eius. Et misericordia eius a progenie
in progenies timentibus eum Fecit potentiam in brachio suo dispersit
superbos mente cordis sui Deposuit potentes de sede
et exaltauit humiles Esurientes implenit bonis et diuites
dimisit inanes Suscepit israel puerum suum recordatus
misericordie sue Sicut locutus est ad patres nostros abraham et
semini eius in secula. Mansit autem maria cum illa quasi menses
tres et reuersa est in domum suam. L. 1.

De ortu Johis et circumcisione eius et benedictio dominica zc.

Et elizabeth ad impletum est tempus pariendi et peperit
filium. Et audierunt vicini et cognati eius quoniam magnificauit
dnus misericordiam suam cum illa et congratulabantur ei. Et factum
est in die octauo venerunt circumcidere puerum et vocabant eum
nomine patris sui zacharia Et respondens mater eius dixit Ne
quaqm sed vocabitur Joh Et dixerunt ad illam Quia nemo est de cognatione
tua q̃ vocetur hoc nomine Innuebant autem patri eius
quem nollet vocari eum Et postulans pugillarem scripsit dicens
Johannes est nomen eius Et mirati sunt omnes. Aperti
sunt autem illico os eius et lingua eius et loquebatur benedicens
deum Et factum est timor super omnes vicinos eorum
et super omnia montana Iudee diuulgabantur omnia verba
hec Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes
quis putas puer iste erit Etenim manus dni erat cum illo
Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto Et prophetauit. Benedictus
dnus deus israel quia visitauit et fecit redemptionem
plebis sue Et erexit cornu salutis nobis in domo dauid
pueri sui Sicut locutus est per os sanctorum qui a seculo sunt prophetarum
eius Salutem ex inimicis nostris et de manu omnium qui oderunt nos
Adimplendam misericordiam cum patribus nostris et memorari testamenti

sui sancti. Jus iurandi q̃ iurauit ad abraham patre
nostro meo datus se nobis. Vt sine timore de manu inimicorum
liberati seruiamus illi. In sanctitate et iustitia coram
ipso omnibus diebus nostris. Et tu puer propheta altissimi vocaberis
praeibis enim ante faciem domini parare vias eius. Ad dan
dam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum
propitiabitur mise dei nostri in quibus visitauit nos oriens ex
alto illuminare his qui in tenebris et umbra mortis sedet
ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat et
confortabatur spiritu et erat in desertis usque in diem ostensionis
sue ad israhel. Cap. j.

Genealogia Christi et apostolorum angeli Joseph
Liber generationis ihu xpi filii dauid filii abraham
abraham genuit ysaac. Ysaac autem genuit iacob.
Iacob autem genuit iudam et fratres eius. Iudas autem genuit phares et
zaram de thamar. Phares autem genuit esrom. Esrom autem genuit
aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit
naasson. Naasson autem genuit salmon. Salmon autem genuit
boaz autem genuit obeth ex ruth. Obeth autem genuit iesse. Iesse autem
genuit dauid regem. Dauid autem rex genuit salomonem ex ea
que fuit vrie. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit
abyam. Abyas autem genuit asa. Asa autem genuit iosaphat. Io
saphat autem genuit ioram. Ioram autem genuit oziam. Ozias autem
genuit joatham. Joatham autem genuit achaz. Achaz autem genuit
ezechiam. Ezechias autem genuit manasseen. Manasses autem
genuit amon. Amon autem genuit iosyam. Iosyas autem genuit jech
onia et fratres eius in transmigratione babilonis. Et post transmigrationem babilonis
Jechonias genuit salathiel. Salathiel autem genuit zorobabel.
Zorobabel autem genuit abiud. Abiud autem genuit eliachim.
Eliachim autem genuit azor. Azor autem genuit sadoch. Sadoch
autem genuit achim. Achim autem genuit eliud. Eliud autem genuit ele
azar. Eleazar autem genuit matthan. Matthan autem genuit
iacob. Iacob autem genuit ioseph virum marie de qua natus
est ihesus qui vocatur xpus. Ita
omnes ergo generationes ab abraham usque ad dauid generationes. xiv.
Et a dauid usque ad transmigrationem babilonis generationes. xiv.
Et a transmigratione babilonis usque ad xpm generationes. xiv.

Cristi ad gentes sic erat

Cum esset desponsata mater eius maria ioseph. antq̃ ꝯuenirent. inuenta est in utero habens de spiritu sancto. Ioseph autem uir eius cum esset iustus. et nollet eam tradere. cupiebat occulte dimittere eam. Hæc autem eo cogitante ecce angelus domini apparuit ei in somnis dicens. Ioseph fili dauid. noli timere accipere mariam coniugem tuam. quod enim in ea natum est de spiritu sancto est. pariet autem filium. et uocabis nomen eius iesum. ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Hæc autem totum factum est ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam dicentem. ecce uirgo in utero habebit. et pariet filium. et uocabitur nomen eius emanuel. quod est interpretatum nobiscum deus. Exurgens autem ioseph a somno fecit sicut præcepit ei angelus domini. et accepit coniugem suam. et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum. et uocauit nomen eius iesum.

Edicto augusti et omnatione angeli ad pastores de natiuitate domini in bethleem l. 2. d.

Factum est autem in diebus illis exiit edictum a cesare augusto ut describeretur uniuersus orbis. Hæc descriptio prima facta est a preside syriæ cirino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid quæ uocatur bethleem eo quod esset de domo et familia dauid. ut profiteretur cum maria desponsata sibi uxore prægnante. Factum autem est cum essent ibi impleti sunt dies ut pareret. et peperit filium suum primogenitum. et pannis eum inuolutum. et reclinauit eum in presepio quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem uigilantes et custodientes uigilias noctis super gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos. et claritas dei circumfulsit illos. et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere ecce euangelizo uobis gaudium magnum quod erit omni populo. quia natus est uobis hodie saluator mundi. qui est christus dominus in ciuitate dauid. Et hoc uobis signum. inuenietis infantem pannis inuolutum. et positum in presepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ celestis. laudantium deum et dicentium. gloria in altissimis deo. et in terra pax hominibus bonæ uoluntatis. Et factum est. Et discesserunt a eis angeli in cælum. Pastores loquebantur ad inuicem. transeamus usque bethleem. et uideamus hoc uerbum

q̄ factum est q̄ dn̄s ostendit nobis Et uenerunt festinantes
et inuenerunt mariam et ioseph et infantem positum
in presepio uidentes aut cognouerunt de uerbo Quod
dictum erat illis de puero hoc et omnes qui audierant mi-
rati sunt et de hijs que dicta erant a pastoribus ad
ipsos Maria aut conseruabat omnia verba hec con-
ferens in corde suo Et reuersi sunt pastores glo-
rificantes et laudantes deum in omnibus que au-
dierant et viderant sic dictum est ad illos. De
Circumcisione xpi. Et aduentu magorum m. 2 l. 2.
8. Et postquam consumati sunt dies octo ut circumcide-
retur puer uocatum est nomen eius ihesus Quod
vocatum est a angelo prius quam conciperetur Cum natus esset ihesus
in bethlahem iude in diebus herodis regis Ecce magi
ab oriente venerunt ierosolimam dicentes Ubi est qui
natus est rex iudeorum vidimus enim stellam eius in oriente
et uenimus adorare eum Audiens enim herodes rex
turbatus est et omnis ierosolima cum illo Et congre-
gans omnes principes sacerdotum et scribas populi
sciscitabatur ab eis ubi xps nasceretur At illi dixerunt
ei in bethlahem iude Sic enim scriptum est prophetam
Et tu bethlahem iude terra nequaquam minima es in
principibus iuda Ex te enim exiet dux qui regat populum
meum israel Tunc herodes clam uocatis magis dili-
genter dedicit ab eis tempus stelle que apparuit eis Et
mittens illos in bethlahem dixit ite et interrogate
diligenter de puero Et cum inueniatis renunciate michi
ut et ego veniens adorem eum Qui cum audissent
regem abierunt Et ecce stellam quam uiderant in oriente

an cedebat eos usque dum veniens staret super domum
ubi erat puer videntes autem stellam gauisi sunt
gaudio magno valde Et intrantes domum inue-
nerunt puerum cum maria matre eius Et procidentes
adorauerunt eum Et apertis thesauris suis obtulerunt
ei munera aurum thus et mirram Et responso
accepto in somnis ne redirent ad herodem
per aliam viam reuersi sunt in regionem suam.

De oblatione xpi in templum in purificatione l. 2. 9.

9. Et postquam impleti sunt dies purgationis marie secundum
legem moysi tulerunt ihesum in ierusalem ut sisterent
eum domino Sicut scriptum est in lege domini quia omne masculi-
num adapperiens vulnera sanctum domino vocabitur et ut dorent
hostiam pro eo secundum quod dictum est in lege domini par turturum
aut duos pullos columbarum Et ecce homo erat in ierusalem
Cui nomen Symeon et homo iste iustus et timoratus
exspectans consolationem israel Et spiritus sanctus erat in eo Et
responsum accepit a spiritu sancto non visurum se mortem nisi
prius videret xpm domini Et venit in spiritu in templum
Et cum inducerent puerum ihesum parentes eius ut facerent
secundum consuetudinem legis pro eo et ipse accepit eum in vul-
nas suas et benedixit deum et dixit Nunc dimittis
seruum tuum domine secundum verbum tuum in pace Quia
viderunt oculi mei salutare tuum Quod parasti ante
faciem omnium populorum Lumen ad reuelationem
gentium et gloriam plebis tue israel Et erant
pater eius et mater eius mirantes super his que dicebant
de illo Et benedixit illis symeon et dixit ad mariam

matrem eius Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectio-
nem multorum in israel et in signum tui condicetur et tuam
ipsius animam pertransibit gladius ut revelentur ex multis cordibus
cogitationes Et erit anna prophetissa filia phanuel de tribu
Aser hec processerat in diebus multis et vixerat cum viro
suo annis septem a virginitate sua et hec vidua erat usque
ad annos lxxxiiii^or que non discedebat de templo ieiuniis
et obsecrationibus serviens nocte ac die Et hec ipsa hora
superveniens confitebatur domino et loquebatur de illis omnibus
qui expectabant redemptionem israel Et ut perfecerunt omnia
secundum legem domini reversi sunt in galileam in civitatem suam
nazareth puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia
et gratia dei erat in illo. Se fuga Ioseph in egiptum ma 2
et occisionem innocentum. Et regressu Ioseph et Iohannis habitationem in deserto
·10· Cum magi recessissent Ecce angelus domini in somnis R.
apparuit Ioseph dicens Surge et accipe puerum
et matrem eius et fuge in egipptum et esto ibi usque dum dicam
tibi futurum est enim ut herodes querat puerum ad perdendum
eum Qui consurgens accepit puerum et matrem eius
nocte et secessit in egipptum et erat ibi usque ad obitum he-
rodis ut adimpleretur quod dictum est a domino prophetam dicentem
ex egipto vocavi filium meum Tunc herodes videns quoniam il-
lusus esset a magis iratus est valde Et mittens occidit omnes
pueros qui erant in bethlahem et in omnibus finibus eius ab ematu
et infra secundum tempus quod exquisierat a magis Tunc adimpletum
est quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem Vox in rama
audita est ploratus et ululatus multus Rachel plorans
·I· filios suos et noluit consolari quia non sunt Defuncto
autem herode Ecce apparuit angelus domini in somnis Ioseph
in egipto dicens Surge et accipe puerum et matrem ·

eius Et uade in terram israel Defuncti sunt qui querebant
animam pueri Qui consurgens accepit puerum et matrem
eius et uenit in terra israel Audiens autem archelaus
regnaret in iudea pro herode patre suo timuit illo
ire Et admonitus in somnis secessit in partes galilee
Et ueniens habitauit in ciuitate que uocatur nazareth
ut impleretur quod dictum est prophetam quoniam nazarenus uocabitur.

De inuencione xpi aperientibus eius in templo l. 2.

.11. Et ibant parentes eius per omnes in israelem in die solempni
paste Et cum factus esset ihesus annorum .12. ascen .3.
dentibus illis ierosolimam secundum consuetudinem diei festi
Consumatisque diebus uel cum rediret remansit puer ihesus
in israelem et non cognouerunt parentes eius Existima
tes autem illum esse in comitatu uenerunt iter diei et
requirebant eum inter cognatos et notos et non inue
nientes regressi sunt in israelem inquirentes eum Et
factum est post triduum inuenerunt illum in templo sedentem
audiente. illos et interrogantem Stubebant autem omnes qui
~~aut~~ eum audiebant super prudencia et responsis eius Et
uidentes admirati sunt Et dixit mater eius ad illum
fili quid fecisti nobis sic Ecce pater tuus et ego dolen
tes querebamus te Et ait ad illos Quid est quod
me querebatis Nesciebatis quoniam in his que patris mei sunt
oportet me esse Et ipsi non intellexerunt uerbum quod locutus
est ad illos Et descendit cum eis et uenit nazareth
et erat subditus illis Et mater eius conseruabat omnia uerba
hec in corde suo Et ihesus proficiebat sapientia etate et
gratia apud deum et homines puer autem ihesus crescebat et

confortabatur spiritu et gratia et erat in desertis usque in die
ostensionis sue ad israhel. De predicatione Io
hannis in deserto et de baptismo. Mt 3 l. 3 k. 1.

k. 12 Anno quintodecimo imperii tiberii Cesaris procurante
poncio pilato iudeam tetracha autem galilee
herode philippo autem fratri eius tetracha yturee et
trachonitidis regionis et lysania sibiline tetracha
sub principibus sacerdotum anna et caypha factum est verbum
B. domini super iohannem zacharie filium in deserto Et venit in
omnem regionem iordanis predicans baptismum penitentie in
remissionem peccatorum sicut scriptum est in libro sermonum
ysaye prophete Initium ewangelii ihesu christi sicut scriptum est in ysaia
propheta Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui ~~preparabit~~
preparabit viam tuam ante te Vox clamantis in deserto parate
viam domini rectas facite semitas eius Omnis fallis imple
bitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prava
indirecta et aspera in vias planas et videbit omnis caro
salutare dei In diebus autem illis venit iohannes baptista predi
cans in deserto iudee et dicens penitentiam agite appropinquabit
enim regnum celorum Ipse autem iohannes habebat ve
stimentum de pilis camelorum et zonam pellicea circa lumbos
suos Esca autem eius erat locuste et mel silvestre
Tunc exibat ad eum ierosolima ierosolimite universi
Et omnis iudea et omnis regio circa iordanem et bapti
zabantur ab eo in iordane fluvie confitentes peccata sua
C. Videns autem multos pharizeorum et saduceorum venientes
ad baptismum suum et turbas que exibant ut baptizarentur
ab ipso dixit eis progenies geminina viperarum quis

·72·

ondit uob fugere auentura ire facite ergo dig-
nos pnie et ne ceperitis dicere int uos patrem helnus
abraham dico enim uob quoniam potens e deus de lapi-
dibus istis suscitare filios abrahe Iam enim securis
ad radicem arboris posita est Omnis ergo arbor que
non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur
3 Et interrogabant eum turbe dicentes Quid ergo faciemus
Respondens aut iohes dicebat illis Qui habet duas
tunicas dat unam non habenti Et qui habet escas similiter fa-
ciat Venerunt aut et publicani ut baptizarentur
et dixerunt ad illum Magister quid faciemus at ille dixit
ad eos nichil amplius quam quod constitutum e uob faciatis
Interrogabant aut eos et milites dicentes Quid
faciemus et nos Et ait illis Neminem concuciatis
neque calumpnia faciatis et contenti estote stipendiis
vris Existimate aut pplo et cogitantibus omnibus
in cordibus suis de iohe ne forte ipe esset xpus
Respondit iohes dicens omnibus Ego quidem aqua bap-
tizo uos in penitentiam Qui aut post me venturus
est fortior me est cuius non sum dignus calceamenta
portare et procumbens solue corrigiam calceamentorum
eorum Ipe uos baptizabat in spiritu sancto et igni cuius
ventilabrum in manu eius et permundabit et purgabit
aream suam et congregabit triticum in horreum suum
paleas aut comburet igni inextinguibili Multa
quidem et alia exhortans euangelizabat pplo
Et factum est in diebus illis venit ihs anazareth de baptismo
galylee in iordane ad iohem ut baptizaretur

ab eo johes aut prohibebat eum dicens Ego a te debeo bap-
tizari et tu venis ad me Respondens aut ihus dixit ei
Sine modo sic nos decet adimplere omnem iusticiam
Tunc dimisit eum sctm est aut cum baptizaretur omnis
populus et ihu baptizato in iordane a johanne confesti
ascendit de aqua Et eo orante Ecce aperti sunt celi
Et vidit celos apertos et spm sctm dei corporali spe
descendentem sic columbam et venientem super se et
manentem in ipso Et ecce vox de celis facta est dicens
hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui Tu es filius
meus dilectus in te complacuit michi · L · 3 ·

De geneologia xpi secundum lucam.

13 Et ipse ihus erat incipiens quasi annorum triginta
et putabatur filius joseph qui fuit heli qui fuit
mathat Qui fuit levi Qui fuit melchi Qui fuit
janne Qui fuit joseph Qui fuit mathathye Qui
fuit amos Qui fuit naum Qui fuit heli Qui
fuit nagge Qui fuit mathach al maach Qui
fuit mathathye Qui fuit semey Qui fuit joseph
Qui fuit juda Qui fuit johanna Qui fuit resa
Qui fuit zorobabel Qui fuit zalathyel Qui fuit neri
Qui fuit melchi Qui fuit addi Qui fuit thosan
Qui fuit helmadan Qui fuit her Qui fuit iesu
Qui fuit eliezer Qui fuit jorni Qui fuit mathach
Qui fuit levi Qui fuit symeon Qui fuit juda
Qui fuit joseph Qui fuit jana Qui fuit
elyachim Qui fuit melea Qui fuit menna
Qui fuit mathatha Qui fuit nathan Qui

Qui fuit dauid Qui fuit iesse Qui fuit obeht/ Qui fuit
booz Qui fuit salmon Qui fuit naasan Qui fuit ami=
nadab Qui fuit aram Qui fuit esrom Qui fuit phares
Qui fuit iude Qui fuit iacob Qui fuit ysaac Qui
fuit abrahe Qui fuit thare Qui fuit nathor/ Qui
fuit seruch Qui fuit ragan Qui fuit phaleth Qui
fuit eber/ Qui fuit sale Qui fuit cayman Qui fuit
arfarat/ Qui fuit sem Qui fuit noe Qui fuit lamech
Qui fuit mathisale Qui fuit Enoch Qui fuit iareht
Qui fuit malelehel Qui fuit cainna Qui fuit enos
Qui fuit seht Qui fuit adam Qui fuit dei. M. 4 L. 4 R. 1.

[R]

De lumine xpi et temptacione in deserto

.14. Ihesus autem plenus spu sco regressus est/ Mordane Et/
statim spus expulit eum in deserta ductus a spu ut temp=
taretur a diabolo et agebatur in spu in desertu Et erat
in deserto. Lo. diebus et Lo. noctibus et temptabatur
a sathana Et nichil manducauit/ in diebus illis Erat quoque
cum bestiis Et cum ieiunasset/ Lo. diebus et Lo. noctibus
consumatis illis postea esuriit/ Et accedens temptator
diabolus dixit illi Si filius dei es dic ut lapides isti panes
fiant/ dic lapidi huic ut panis fiat/ Et rndit ad illum
ihus Scriptum est/ enim quia non in solo pane viuit homo
sed in omni verbo dei quod procedit de ore dei Tunc assumpsit
eum dyabolus in sanctam ciuitatem et duxit illum in rrlm et
statuit illum super pmaculum templi et dixit illi Si filius
dei es mitte te deorsum Scriptum est enim quod angelus suis
mandauit de te ut conseruent te et quod in manibus tollent
te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum/ ait
illi ihus rursum scriptum est non temptabis dnm dm tuum

Et dixit eum dyabolus Et iterum assumpsit in montem excelsum valde
et ostendit ei omnia regna mundi orbis terre in momento temporis et
gloriam eorum quia mihi tradita sunt et cui volo da illa hec
omnia tibi dabo et erunt tua omnia si cadens adoraveris me
Tunc dixit ei ihesus vade sathana Scriptum est enim dominum
deum tuum adorabis et illi soli servies Et consumata omni
temptatione dyabolus recessit ab eo usque ad tempus et reliquit
eum Et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei Et re-
gressus est ihesus in virtute spiritus in galileam. Iohannis

f. 14. De testimonio Iohannis de cristo primo

Iohannes testimonium perhibet de ipso et clamat dicens
hic erat quem dixi post me venturus est ante me factus est
quia prior me erat Et de plenitudine eius accepimus et
gratiam pro gratia quia lex per moysen data est gratia et veritas
per ihesum xpm facta eum Deum nemo vidit unquam unigenitus
filius qui est in sinu patris ipse enarravit Et hoc te te-
l. stimonium Iohannis quando miserunt iudei ab ierosolimis sacerdo-
tes et levitas ad eum ut interrogarent eum Tu quis es
Et confessus est et non negavit Et confessus est Quia non sum
xpus Et interrogaverunt eum quid ergo helyas es tu Et dixit
non sum propheta es tu et respondit non dixerunt ergo ei Quis
es ut responsum demus hiis qui miserunt nos Quid dicis
de te ipso Et ait ego vox clamantis in deserto parate viam
domino sed dixit ysayas propheta et qui missi fuerant erant
ex phariseis Et interrogaverunt eum et dixerunt Quid ergo
baptizas si tu non es xpus neque helyas neque propheta Respondit
eis iohannes dicens Ego baptizo in aqua medius autem
vestrum stetit quem vos nescitis qui post me venturus est qui ante
me factus est cuius ego non sum dignus ut solvam eius cor-

rigiam calciamenti hec in bethania facta sunt transiordane
ubi erat iohes baptizans. Altera aut die altera
aut die vidit iohes ihm venientem ad se et ait Ecce .M.
agnus dei Ecce qui tollis peccata mundi hic est de quo
dixi post me venit vir qui ante me factus est quia prior
me erat et ego nesciebam eum Sz tu manifestetur
in israel propterea veni ego in aqua baptizans Et te-
stimonium perhibuit iohes dicens quia vidi spm descen-
dentem quasi columbam de celo et mansit super eum et ego
nesciebam eum Sz qui misit me baptizare in aqua
ille qui mihi dixit Super quem videris spm descendentem
et manentem super eum hic est qui baptizat in spu sto
Et ego vidi et testimonium perhibui quia hic est filius dei.

De prima vocatione petri et andree nathanahel etc. [16]

.16 Altera aut die iterum stabat iohes et ex discipulis. Q. 1
eius duo Et respiciens ihm ambulantem dixit
Ecce agnus dei Et exaudierunt eum duo discipuli
loquentem et secuti sunt ihm Conversus aut ihus et
videns eos sequentes se dixit eis Quid queritis Qui dixe-
runt ei Rabi quod interpretatur magister ubi habitas dicit eis
venite et videte venerunt et viderunt ubi manerent
et apud eum manserunt die illo hora aut erat quasi decima
Erat aut andreas frater simonis petri unus ex duobus
qui audierant iohe et secuti fuerant eum invenit hic
primum fratrem suum symonem et dicit ei Invenimus mes-
siam quod est interpretatum xpus et adduxit eum ad
ihm Intuitus aut eum ihus dixit Tu es symo
filius iohanna Tu vocaberis tephas quod interpretatur
petrus in crastinum voluit exire in galileam Et invenit

+ Priusquam te philippus vocaret cum esses sub ficu. vidi te. Respondit ei nathanahel et ait. Rabbi tu es filius dei. tu es rex ysrl. Respondit ihs et dixit ei.

philippum et dicit ei ihus Sequere me Erat aut philippus ~~abesan~~ abethsaida ciuitate andrea et petre Inuenit philippus Nathaneel et dixit ei Quem scripsit moyses in lege et prophete inuenimus ihm filium Joseph anasareht Et dixit ei nathanael anazareht pt aliquid boni esse dicit ei philippus veni et vide vidit ihs nathanael venientem ad se et dicit de eo Ecce vere ysrahelita in quo dolus non est Dicit ei nathanael. Unde me nosti. Respondit ihs et dixit ei Quia dixi tibi. vidi te sub ficu. credis maius hys videbis Et dicit eis Amen amen dico vobis videbitis celum apertum et angelos dei ascendentes et descendentes super filium hominis. De mutacione aque in vinum A. 2.

D 1A Et die tercia nupcie facte sunt in chana galilee et erat mater ihu ibi vocatus est aut et ihus et discipuli eius ad nupcias Et deficienti vino dicit mater ihu ad eum vinum non habent Et dicit ei ihus Quid mihi et tibi est mulier Non dum venit hora mea dicit mater eius ministris Quicumque dixerit vobis hoc facite Erant aut ibi lapidee ydrie sex posite secundum purificacionem iudeorum capientes singule metretas binas vel ternas Dicit eis ihus implete ydrias aqua et impleuerunt eas usque ad summum Et dixit eis ihus implete ydrias aqua et impleuerunt eas usque ad summum Et dixit eis ihus haurite nunc et ferte architriclino et tulerunt ut aut gustauit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat Unde esset ~~mater sua~~ ministre aut sciebat qui hauriebat aquam. vocat sponsum architriclinus et dicit ei omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint A signorum ihus in chana galilee et manifestauit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius. De primo aduentu ad pascha Et.

A tunc id quod deterius est. tu aut seruasti bonum vinum usque adhuc. Hoc fecit initium.

pflagellū ei cō d'tpl Soluite tēplū hoc. a. 2. 18

·18· Post hec descendit in chapharnaū ipe et mr eius
et fres et dili eius et ibi maserunt no multis
diebus Et ppe erat pasca iudeorū Et ascendit i
ierosolima ihus Et inuenit itēplū vendentes bo
ues et oues et columbas et nummularios sedentes
Et cū fecisset quasi flagellū de funiculis omes eiecit
de templo Oues quo et boues et nummulariorū
effudit es et mesas subuertit et hijs qui columbas ve
debant dixit auferte ista hinc et nolite facere domū
patris domū negociacois recordati vo sunt disci li
eius qr scriptū est zelus domus tue comedit me
Rnderunt ergo iudei et dixerunt ei Qr signum
ostendis nobis qr hec facis Rndit ihus et dixit eis
Soluite templū hoc et in tribus diebus excitabo illud
dixerunt ergo iudei Quadraginta et sex annis
edificatū est templū hoc et tu tribus diebus excitabis
illud Illi aut dicebat de templo corporis sui Cum ergo
surrexisset a mortuis recordati sunt disci li eius qr
hoc dicebat Et crediderunt scripture et sermoni qm dixit
ihus cū aut essetis ierosolomis in pasca in die festo
multi crediderunt in noie eius videntes signa eius
que faciebat ipe aut ihus no credebat semet ipm
eis eo qd ipe noscet omes Et qr opus ei no erat
ut quis testimoniū phiberet de hoie ipe em sciebat
qd esset in hoie. De Nycodemo. a. 3. 19

·19· Erat aute ho ex phariseis nicodemus noie princeps
iudeorū hic uenit ad ihm nocte et dixit ei Rabi scimus
qr a deo venisti magister Nemo em pt facere hec signa

quia tu facis mihi fuit deus cum eo Respondit ihesus et dixit ei Amen
amen dico tibi Nisi quis natus fuerit denuo non potest videre
regnum dei Dicit ad eum nichodemus Quomodo potest homo nasci cum sit
senex Numquid potest in ventrem matris sue iterato introire et re-
nasci Respondit ihesus Amen amen dico tibi nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non potest introire in regnum dei Quod
natum est ex carne caro est et quod natum est ex spiritu spiritus
est Non mireris quia dixi tibi oportet nos nasci denuo Spi-
ritus ubi vult spirat et vocem eius audis sed nescis unde
veniat aut quo vadat sic est omnis qui natus est ex spiritu
Respondit nicodemus et dixit ei Tu es magister in israel et hec
ignoras Amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur
et quod vidimus testamur et testimonium nostrum non accipitis
Si terrena dixi vobis et non creditis quomodo si dixero vobis
celestia credetis Et nemo ascendit in celum nisi qui de celo descendit
filius hominis qui est in celo Et sicut moyses exaltavit serpentem
in deserto ita exaltari oportet filium hominis ut omnis qui credit
in ipsum non pereat sed habeat vitam eternam

Quomodo possunt hec fieri. Respondit ihesus et dixit ei

20 Sequenda quod Iohannes baptizabat a. 3.

Post hec venit ihesus in iudeam terram et discipuli eius
et illic demorabatur cum eis et baptizabat Erat
autem et iohannes baptizans in Enon iuxta salim quia aque
multe erant illic et veniebant multi et baptizabantur
Non dum enim missus fuerat in carcerem Iohannes facta est ergo quo-
ad discipulis ihesus cum iudeis de purificatione et venerunt
ad iohannem et dixerunt ei Rabi qui erat tecum transiordanem
tui tu testimonium perhibuisti Ecce hic baptizat et omnes
veniunt ad eum Respondit iohannes et dixit non potest homo accipere
quicquid nisi fuerit ei datum de celo ipsi vos in testimonium perhibetis
quod dixerim Ego non sum christus sed quia missus sum ante illum
Qui habet sponsam sponsus est Amicus autem sponsi qui

stat et audit eum

stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi hoc
ergo gaudium meum impletum est / illum oportet crescere me autem
minui Qui desuper est super omnes est / Qui e terra
terrenus e et de terra loquitur Qui de celo venit super omnes
est / et quod vidit et audivit hoc testatur et testimonium eius nemo
accepit Qui autem accepit eius testimonium signavit quod deus ve
rax est Quem enim misit deus verba dei loquitur. Non enim ad mensuram
dat deus spiritum pater diligit filium et omnia dedit in manu eius
Qui credit in filium habet vitam eternam. Qui autem incredulus est filio
non videbit vitam sed ira dei manet super eum. De Herodete

21 Herodes autem tetrarcha cum Johannes. m. ix. k. c.
corriperetur a Johanne de Herodiade uxore philippi fratris sui
quam duxerat cum et omnibus malis que fecit Herodes addidit et
illi Johannes non licet tibi habere uxorem fratris tui Addit adhuc
Herodes super omnia et clausit Johannem et tradidit eum et posuit eum
in carcere propter Herodiadem uxorem fratris sui. Herodiades autem insidiabatur
ei et volebat occidere eum nec poterat. Herodes autem timebat Johannem
sciens eum virum iustum et sanctum / et volens occidere eum timuit po
pulum. quia sicut prophetam eum habebant. Et custodiebat eum et audito
eo multa faciebat et libenter eum audiebat De Judea Relicta propter et de Samaria

22 Cum autem audisset Jhesus quod Johannes traditus esset et ut ergo
quod audierunt pharisei quod Jhesus plures facit et baptizat. et
et baptizat quod Johannes quod Jhesus non baptizaret sed discipuli eius Et
reliquit Judeam abiit et regressus est in Galileam Oportebat autem eum transire per Samariam
Venit ergo in civitatem Samarie que dicitur Sichar iuxta predium quod dedit Jacob filio suo Erat autem ibi
fons Jacob Jhesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem hora
autem erat quasi sexta Venit mulier de Samaria haurire aquam
dicit ei Jhesus da mihi bibere Discipuli enim eius abierant in civitatem
ut cibos emerent Dicit ergo ei mulier samaritana Quomodo tu cum
deus cum sis a me potes bibere quam mulier samaritana Non enim
conutuntur Judei samaritanis Respondit Jhesus et dixit ei Si scires do
num dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses
abeo et dedisset tibi aquam viuam Dicit ei mulier Domine neque quo
hauriatur habes et puteus altus est Unde ergo habes aquam viuam
Numquid tu maior es patre nostro Jacob qui dedit nobis

21 dixerat

B. Infra 22. habuimus finem Ezech. 3. libri.

C.

puteum et unde ex eo bibit et filii eius et pecora eius. Respondit iesus
et dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum. Qui autem biberit
ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum sed aqua quam ego dabo
ei fiet in eo fons aquae salientis in vitam eternam. Dicit ad eum mulier
Domine da mihi aquam hanc ut non sitiam neque veniam huc haurire
Dicit ei iesus vade vocem virum tuum et veni huc. Respondit mulier et dixit
ei non habeo virum. Dixit ei iesus Bene dixisti non habeo virum.
Quinque enim viros habuisti et nunc quem habes non est vir tuus
hoc vere dixisti. Dicit ei mulier Domine video quia propheta es tu. Patres
nostri in monte hoc adorabant et vos dicitis quia in templo est locus
ubi adorare oportet. Dicit ei iesus Mulier credite mihi venit
hora quando neque in monte hoc neque in hierosolimis adorabitis pa
trem Vos adoratis quod nescitis nos adoramus quod scimus quia sa
lus ex iudeis est. Sed venit hora et nunc est quando veri adora
tores adorabunt patrem in spiritu et veritate. Nam et pater tales
quaerit qui adorent eum. Spiritus est deus et eos qui adorant eum in spiritu
et veritate oportet adorare. Dicit ei mulier Scio quia messias
venit qui dicitur xpus cum ergo venerit ille adnuntiabit nobis omnia
Dicit ei iesus Ego sum qui loquor tecum. Et continuo venerunt
discipuli eius et mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nec
tamen dixit quid quaeris aut quid loquis cum ea. Reliquit ergo hydriam
suam mulier et abiit in civitatem. Et dicit illis hominibus venite et
videte hominem qui dixit mihi omnia quaecumque feci. Numquid ipse
est xpus. Et exierunt de civitate et veniebant ad eum. Interrogabant
eum discipuli eius dicentes Rabbi manduca. Ille autem dixit
eis Ego cibum habeo manducare quem vos nescitis. Dixerunt
ergo discipuli ad invicem Numquid aliquis attulit ei manducare
Dicit eis iesus Meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui mi
sit me ut perficiam opus eius. Nonne vos dicitis quia adhuc
quatuor menses sunt et messis venit. Ecce dico vobis levate
oculos vestros. Videte regiones quia albae sunt ad messem
qui metit mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam
ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit. Hic enim est verbum verum
quia alius est qui seminat et alius est qui metit. Ego
misi vos metere quod non laboastis. Alii laboraverunt et vos in
laborem eorum introiistis. Veritate ad ista intendere debetis.
Samaritanus quod verbum intuitus testimonium philetis. Et dixit

mecum ad quidem ser. Cum ergo excessent a illis samaritani
rogauerunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duas dies. Et multi
to plures crediderunt ppter sermonem eius. Et mulieri dicebant quia iam
non ppter tuam loquelam credimus. Ipsi enim audiuimus. Et scimus quia hic
est vere saluator mundi. Post duas autem dies exiit inde et
abiit in galileam. Ipse enim ihesus testimonium phibuit quia profeta in
patria honorem non habet. Cum ergo venisset in galileam accepe
runt eum galilei. cum omnia vidissent quecumque fecerat ihesus hierosolimis
in die festo. Venerunt iterum in die festi. Filio reguli a.

23. Venit ergo iterum in cana galilee ubi fecerat aquam vinum. Et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur
capharnaum. Hic audiens quia ihesus aduenerit iudea in ga
lileam abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium
eius incipiebat enim mori. Dixit ergo ihesus ad eum. Nisi
signa et prodigia videritis non credetis. Dicit ad eum regulus
Domine descende priusquam moriatur filius meus. Dicit ei ihesus
vade filius tuus viuit. Credidit homo sermoni quem dixit
ei ihesus et ibat. Iam autem eo descendente pueri occurrerunt ei
et nuntiauerunt dicentes quia filius eius viuit. Interrogabat
ergo horam a quibus melius habuerit. Et dixerunt ei quia heri
hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater
quia illa hora erat in qua dixit ei ihesus filius tuus vi
uit. Et credidit ipse et domus eius tota. Hoc iterum secundum
signum fecit ihesus cum venisset a iudea in galileam. De libri tradi
cion ipsi ihesu et eiection eius ex ciuitate Pelytta nazareth venit
capharnaum. a. l. d. l. l. l. ff. l.

24. Et factum est in illo tempore. Et egressus inde
in synagogam eorum et magistrabat omnibus. Et venit
in nazareth ubi erat nutritus. Et intrauit secundum consuetudinem suam
die sabbati in synagogam et surrexit legere. Et traditus est illi
liber ysaye prophete. Et ut reuolutum libri inuenit locum ubi
scriptum erat. Spiritus domini super me propter quod unxit me euangelizare
pauperibus misit me sanare contritos corde et predicare aperiri
captiuis et cecis visum dimittere confractos in remissionem predicare a
nno domini acceptabilem et diem retributionis. Et cum plicuisset librum reddidit
ministro et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum
cepit autem dicere ad illos quia hodie impleta est hec scriptura in aures
vestras. Et omnes testimonium illi dabant et mirabantur in verbis gra
tie que procedebant de ore ipsius. Et dicebant. Nonne hic est filius ioseph

a Et ait illi utique dicetis mihi hanc similitudinem Medice cura te ipsum
Quanta audivimus facta in capharnaum fac et hic in patria tua Dic
autem amen amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua
In veritate dico vobis Multe vidue erant in diebus helye in israel
quando clausum est celum annis tribus et mensibus sex cum facta
esset fames magna in omni terra Et ad nullam illarum missus est
helyas nisi in sarepta syndonie ad mulierem viduam Et multi
leprosi erant in israel sub heliseo propheta et nemo eorum mundatus
est nisi neaman syrus Et repleti sunt omnes in synagoga ira hec
audientes Et surrexerunt et eiecerunt illum extra civitatem Et
duxerunt illum usque ad supercilium montis super quem civitas eorum erat
edificata et precipitaverunt eum. Ipse autem transiens per medium eorum
b ibat Et relicta civitate nazareth descendit venit et habitavit in
capharnaum civitatem galilee maritimam in finibus zabulon et
neptalim Ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam Terra
zabulon et terra neptalim via maris transiordanem galilee mt. 4.
gentium populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam
et sedentibus in regione umbre mortis lux orta est eis Ex inde ce
pit ihesus predicare et dicere regni dei dicens quoniam impletum est tempus
penitentiam agite et credite evangelio Appropinquat enim regnum celorum
xli Factum est autem cum turbe De 2. vocacione 4. apostolorum ad l. 4.
irruerent in ihesum ut audirent verbum dei familiaritate
Et ipse stabat secus stagnum genezareth et vidit duas na
ves stantes secus stagnum Piscatores autem descenderant ut
lavarent retia Ascendens autem in unam navim que erat symonis
rogavit eum a terra reducere pusillum Et sedens de navicula
docebat turbas. Ut autem cessavit loqui dixit symoni duc
in altum et laxate retia vestra in capturam Et respondens
symon dixit illi Preceptor per totam noctem laborantes nichil
cepimus In verbo autem tuo laxabo rethe Et cum hoc fecissent
concluserunt piscium multitudinem copiosam Rumpebatur autem rethe eorum
Et annuerunt qui erant in alia navi ut venirent et adiuvarent
eos Et venerunt et impleverunt ambas naviculas Ita ut pene
mergerentur Quod videret petrus procidit ad genua dicens
Exi a me domine quia homo peccator sum Stupor autem circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant.

Filii iacobi et Johem filios zebedei qui erant socii symonis et
dixit ad symonem ihesus Noli timere ex hoc enim capiens es
ductis in terra omnibus secuti sunt eum. Dominica

Ambulans autem ihesus secus mare galilee vidit duos fratres symonem qui vocatur pe
trum et andream fratrem eius mittentes retia in mare erant enim
piscatores Et ait illis ihesus venite post me faciam vos fieri piscatores
hominum Et illi continuo relictis retibus secuti sunt eum Et pro
gressus inde pusillum vidit alios duos fratres iacobum zebedei
et Johem fratrem eius in navi cum zebedeo patre eorum reficientes
et vocavit eos Illi autem statim relictis
retibus et patre suo zebedeo in navi cum mercenariis abierunt
post eum. De expulsione immundi spiritus et sanatione eius Sermo

Et ingrediebantur capharnaum et statim
sabbatis ingressus in synagogam docebat eos et stupebant
super doctrina eius erat enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut
scribe et pharisei et erat in synagoga eorum homo in spiritu immundo et exclamavit voce magna dicens Sine quid
nobis et tibi iesu nazarene venisti an tempus perdere nos Scio te
qui sis sanctus dei et increpavit eum dicens
obmutesce et exi ab illo et discerpens eum spiritus immundus et exclamans
voce magna exivit ab eo et factum est illud omnes in medio exi
vit ab illo nichil illi nocuit et factus est pavor omnibus et
mirati sunt omnes ita ut quererent inter se et colloquebantur ad
invicem dicentes Quid hoc est hoc quidnam doctrina hec nova
quia cum potestate et spiritus et virtute imperat immundis spiritibus
et exeunt et obediunt ei. Et processit rumor eius statim et di vul
gatum est fama de illo in omnem locum in vicinam galilee et
circuibat ihesus tota galilea docens in synagogis eorum et predicans
evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem
populi et abiit apud eum totam syriam et obtulerunt ei om
nes male habentes varijs languoribus et tormentis et dyabolicos et
lunaticos et paralyticos et curavit eos
et secuti sunt eum turbe multe de galilea et decapoli et hierusalem et iudea et de trans iordanem. De sancto Symone et Andrea

Et egressus ihesus de synagoga venit in domum
simonis et andree cum iacobo et Johanne
et socrus symonis tenebatur magnis febribus
et rogaverunt eum de illa et stans super illa imperavit febri et dimisit

no e ipsa la
dei sanatoz
illud de eadem
cui predicti
alios sanavit
tamen non in
gens. quia
illa et ha capra
no stier.

leuauit ea a phisa manu eius et dimisit eam febris et sur-
rexit et ministrabat eis. Vespere autem facto cum occidisset sol omnes qui
habebant infirmos duc eis longe varie ducebant illos ad eum
Ad ipsum adeum omnes male habentes et multos demoniis habentes
et erat omnis civitas congregata ad ianuam et ille singulis manus
imponens curabat eos. Exibant autem et demonia multa eiciebat et sinebat
loqui demonia quia sciebant eum. Et mane valde
habentes circulum et admirabantur et dicebant quid est hoc quod
hic infirmitates vestras accepit et egrotationes portauit. Et factum
est cum transiret per medium eius et ibat per fines decapolis
et venerunt iterum ad mare galilee et transiens per medium fines decapolis
venerunt in finibus gerasenorum. Et cum exisset de navi
continuo occurrerunt ei de monumentis homines habentes spiritum immundum
qui habitabat in monumentis et nemo poterat eum
ligare catenis quia sepe compedibus et catenis vinctus
fuerat et disrupta a me catene et comminuta compedes et nemo
poterat eum domare. Et semper die ac nocte in montibus
et in monumentis erat clamans et concidens se lapidibus.
Et cum videret iesum longe cucurrit et adorauit eum
et exclamans voce magna dixit quid mihi et tibi iesu fili dei
altissimi adiuro te per deum ne me torqueas. Dixerat enim
illi exi spiritus immunde ab homine. Et interrogabat eum
quid nomen tuum et ait illi legio nomen mihi quia multi sumus
et rogabant eum ne expellere eos extra regionem. Erat autem
ibi circa montem grex porcorum magnus pascens. Et
rogabant eum dicentes mittere nos in porcos ut in eos
intremus. Et continuo dedit eis iesus. Et egressi spiritus immundi
intrauerunt in porcos et impetu ceciderunt grex per
precipitium in mare quasi duo milia et suffocati sunt in mare.
Et fugientes porcorum pastores nuntiauerunt in civitatem
et in villas et exierunt videre quid factum esset. Et
venerunt ad iesum et videbant eum qui fuerat
legionem habentem sedentem vestitum et sanum
et timuerunt. Et narrauerunt illis qui viderant
quomodo factum fuerat legionem et de porcis.
Et ceperunt rogare illum ut discederet de finibus
eorum. Et cum ascendisset navem coepit rogare
eum qui fuerat legionem habens ut esset cum illo.
Et non dimisit eum sed ait illi vade in domum tuam
ad tuos et annuntia illis quanta tibi dominus fecit
et misericordiam tuam. Et abiit et cepit
predicare in decapoli quanta fecit illi iesus
et omnes mirabantur.

29. Et post exit de oratione Matheo. fra cum bmoez
et ad mirabat inde ihs egressus est rursus ad mare omnis
turba venit ad eum et docebat eos et cum pransisset vidit ihs publicanum
sedentem super telonium matheum dixit illi sequere me et relictis omnibus surgens secutus est eum. l. 6. 12. 3.

30. Et de oratione. 12. apostolorum et apostolorum numeratione secundum ordinem et
ordinem et erat proximus mortis dei et ad diem festum
est hominum discipulos suos quos voluit apud se habere adeum
et fecit ut essent duodecim ad illo et ut mitteret illos predicare
et habere potestatem curandi infirmitates et eiciendi demonia et
et apostolos nominauit

1. Simonem qui et petrum
2. Andream fratrem eius
3. Iacobum zebedei
4. et Iohannem fratrem Iacobi
5. Philippum
6. Bartholomeum
7. Matheum
8. Thomam
9. Iacobum alphei
10. Simonem qui vocatur zelotes thamaneum
11. Iudam Iacobi thaddeum
12. Iudam scharioth qui fuit proditor et
tradidit illum. &c.

et apposuit eis nomina quemadmodum
qui est filius tonitrui. &c.

Sybinio
cuy mesin
. 38.

Et descendens Ihs de monte cum illo stetit in loco campestri et
turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis a tota Iudea
et Iherusalem et maritima Tyri et Sydonis qui venerunt ut audirent
eum et sanarentur a langoribus suis et qui vexabantur a spiritibus
immundis curabantur. Et omnis turba querebat eum tangere
quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. Videns autem Ihs turbas
ascendit in montem et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius
et aperiens os suum docebat eos dicens. Dominica de monte et de beatitudinibus

1. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum. enumeratio
2. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. Ay. G. c. 11.
3. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.
4. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur.
5. Beati misericordes quoniam ipsi misericordiam consequentur. apostol. gnedi
6. Beati mundo corde quoniam ipsi deum videbunt. con. Ay. o. l. 12.
7. Beati pacifici quoniam filii dei vocabuntur. Ecclesiam
8. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum
Beati estis cum maledixerint vobis homines et persecuti vos fuerint
et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Gaudete
et exultate quoniam merces vestra copiosa est in celis. Sic chenzi libro
Beati estis cum maledixerint vobis homines et persecuti vos fuerint
et dixerint omne malum adversum vos propter me. Gaudete et exultate quoniam
merces vestra copiosa est in celis. Beati qui nunc esuritis quoniam satiabimini.
Beati qui nunc flentis quoniam ridebitis. Delegis implenon.
Ve vobis qui saturati estis quoniam esurietis. Ay. Gr. l. 13.
Ve vobis qui nunc ridetis quoniam lugebitis et flebitis. Propter eos.
Ve vobis cum benedixerint vobis homines secundum pseudo prophetas
Vos estis sal terre quod si sal evanuerit in quo salietur ad
nichilum valet ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus.
Non potest ciuitas abscondi supra montem posita
neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio sed super candelabrum
ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra
coram hominibus ut videant bona opera vestra et glorificent patrem
vestrum qui in celis est. Nolite putare quoniam venerim solvere legem aut
prophetas non venio solvere sed adimplere. Amen dico vobis donec
transeat celum et terra iota unum aut unus apex non preteribit.

m.v. Consiliorum ad legem et votum addico et quos intelligo
in lege donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimos vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Dico enim vobis quia nisi habundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et pharisaeorum non intrabitis in regnum celorum.

m.vi. Audistis quia dictum est antiquis. Non occides. Qui autem occiderit reus erit iudicio. Ego autem dico vobis quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo raca reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue reus erit gehenne ignis. Si ergo offeres munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversus te relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo et tunc veniens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo. Ne forte tradat te adversarius iudici et iudex tradat te ministro et mittaris in carcerem. Amen dico tibi non exibis inde donec reddas novissimum quadrantem. ⁊c.

vii. Audistis quia dictum est antiquis. Non moechaberis. Ego autem dico vobis quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam moechatus est eam in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te eruc eum et proice abeste. Expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat in gehennam. Dictum est autem quia quicumque dimittit uxorem suam det illi libellum repudii. Ego autem dico vobis quia omnis qui dimittit uxorem suam excepta ob fornicationem facit eam moechari et qui dimissam duxerit adulterat.

viii. Audistis rursum quia dictum est antiquis. Non periurabis. Reddas autem domino iuramenta tua. Ego autem dico vobis non iurare omnino. Neque per celum quia thronus dei est. Neque per terram quia scabellum pedum eius est. Neque per Hierosolima quia civitas magni est regis. Neque per caput tuum iurabis quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo vester est est. Non non. Quod autem his habundantius est a malo est.

Iudicialium exercitatio m. vi.

ix. Audistis quia dictum est. Oculum pro oculo dente pro dente. Ego autem dico vobis non resistere malo. Sed si quis te percusserit in dexteram maxillam. Praebe ei et alteram et qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam tollere dimitte ei et pallium. Quicumque te angariaverit mille passus vade cum illo alia duo. Qui petit a te da ei et volenti mutuari a te ne avertaris. Et quia audisti quia dictum est. Diligis proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis. Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt.

De dilectione inimicorum et mutuum gratuitum dando

x. Audistis quia dictum est. Diligetis proximum tuum et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis. Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt.

8 De ypocritis dicentibus orationes et medicorum et eliye 9 et 10

uos benedicite maledicentibus uobis Et orate pro persequentibus et
calumniantibus uos ut sitis filii patris uestri qui in celis est Qui
solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos
et iniustos Si enim dilexeritis eos qui uos diligunt quam mercedem habe
bitis Nonne hoc et publicani hoc faciunt. Et si salutaueritis fratres uestros tan
tum quid amplius facietis Nonne et ethnici hoc faciunt Et si feneraueritis
his a quibus speratis accipere quid gratie uobis est Nam et peccatores peccatoribus fenerantur
ut recipiant equalia. Verumtamen diligite inimicos uestros
et benefacite et mutuum date nichil inde sperantes et erit mer
ces uestra multa et eritis filii altissimi quia ipse benignus est
ingratis et malis. Estote ergo uos perfecti sicut et pater
uester celestis perfectus est Attendite ne iustitiam uestram coram hominibus
faciatis ut videamini ab eis Alioquin mercedem non habebitis
apud patrem uestrum qui in celis est. Cum ergo facis eleymosinam
noli ante te tubicinare sicut ypocrite faciunt in synagogis et
in uiis ut honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis receperunt
mercedem suam. Te autem faciente eleymosinam nesciat sinistra tua
quid faciat dextera tua. ut eleymosina sit in abscondito et pa
ter tuus qui uidet in abscondito reddet tibi Et cum oratis non
eritis sicut ypocrite qui amant in synagogis et in angulis
platearum stantes orare ut uideantur ab hominibus. Amen dico
uobis receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris intra in cubiculum
tuum et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito et pater
tuus qui uidet in abscondito reddet tibi Orantes autem nolite
multum loqui sicut ethnici faciunt putant enim quia in multiloquio suo
exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis Scit enim pater uester
quid opus sit uobis antequam petatis eum Sic ergo eum orabitis.

Pater noster qui es in celis
sanctificetur nomen tuum.
Adueniat regnum tuum.
Fiat uoluntas tua sicut in celo et in terra
Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie
Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris
Et ne nos inducas in temptationem
Sed libera nos a malo Amen.

Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet
uobis pater uester celestis peccata uestra Si
autem non dimiseritis hominibus
neque pater uester dimittet uobis peccata
Cum autem ieunatis
Nolite fieri sicut ypocrite tristes Exterminant enim facies suas ut
appareant hominibus ieunantes amen dico uobis receperunt mercedem

Qualiter orandum et qualiter indulgendum et qualiter ieunandum ag 6
9 10 11

12 Quale thesaurizandum non in terra. 13. Quo intuendum dirigendum.

11 sua. Tu autem cum ieunas unge caput tuum et facie tua la-
ua ne videaris hominibus ieunans. Sed patri tuo qui est in abscondito
et pater tuus qui videt te in abscondito reddet tibi. ¶ Nolite
12 thesauros vobis thesaurizare in terra ubi erugo vel tinea
demolitur et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate
autem vobis thesauros in celo ubi nec erugo nec tinea de-
13 molitur et ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi est enim
thesaurus tuus ibi est et cor tuum. ¶ Lucerna corporis tui est oculus
tuus. Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum
erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam totum corpus tuum tenebro-
sum erit. Si ergo lumen quod in te est tenebre sunt ipse tenebre
quante erunt. ¶ Nemo potest duobus dominis seruire aut enim unum odio
14 habebit et alterum diliget / aut unum sustinebit et alterum con-
temnet. Non potestis deo seruire et mamone. Ideo dico
vobis. Ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis neque corpori
vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca
et corpus plus quam vestimentum. Respicite volatilia celi quoniam non seminant
neque metunt neque congregant in horea et pater vester celestis pascit ea.
Nonne vos magis pluris estis illis. Quis autem uestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum. Si ergo
neque quod minimum est potestis. Quid de vestimento adicetis? Con-
siderate lilia agri quomodo crescunt non laborant neque
nent. Dico autem vobis quoniam nec salomon in omni gloria sua vestitus
non coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fenum agri quod hodie
est et cras in clibanum mittitur deus sic vestit quanto magis vos
modice fidei. ¶ Nolite ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur. Et nolite sublimare
tollere. Hec enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater vester
quia horum omnium indigetis. Querite ergo primum regnum dei et
iustitiam eius et hec omnia adicientur vobis. Nolite ergo solli-
citi esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipse.
Sufficit enim diei malicia sua. ¶ Estote ergo misericordes
sicut et pater vester misericors est. Nolite iudicare et non iu-
dicabimini. Nec enim iudicio iudicauerit iudicabimini. No-
lite condemnare et non condemnabimini. Dimittite et dimitte-
mini. Date et dabitur vobis. Mensuram bonam et confertam et
agitatam et super effundent dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura
Quale mittendum non iudicandum non ipse arguendum. Nil

Quam multum distat homo a pecunia

Quia instant oratio. 18.

16 Ver portis n̄r cum by sanctis dare Quia instant oratio. 18.
qua mensis fructus remeretur vob̄ Erebat autem
illis filius diez. Nūq̄ pt̄ retus certū diē vēnie ambo
ipsoū cadit. No est discipulus sup̄ magistrū. perfectus ad
omnis erit si sit sicut maḡr eius. Quid ad videt festuca
in oculo fratris tui. et trabē in oculo tuo non vides. Aut
quo dicis fratri tuo. frater sine eiciam festuca de oculo tuo
.m. .l. et ecce trabes est in oculo tuo Hypocrita eice primū trabē
de oculo tuo et tūc videbis eicere festuca de oculo fratris tui
16 Nolite sanctis dare canibus nec mittatis margaritas
vestras ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis
et conversi dirumpant vos Petite et dabit vob̄ 18
Quere et inveniet pulsate et aperiet vob̄. Omis q̄ petit ac
cipit et q̄ quirit inveniet et pulsanti aperiet Aut quis est
ex vobis homo cui si petierit filius suus panem nūq̄
lapidem porriget ei Aut si petierit piscem nūq̄ serpentem
porriget ei Aut si petierit ovum nūq̄ scorpionem porriget
ei Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data da
re filijs vestris quanto magis pater vester q̄ de celis est da
bit spiritum bonum petentibus se Omia ergo quecq̄ vul 18
ut faciat vobis homines ita et vos facite illis Hec enim est lex et
prophete Intrate per angustam portam. Quia lata porta et spacio
sa via est q̄ ducit ad perditionem et multi sunt q̄ intrant per eam
Quam angusta porta et arcta via q̄ ducit ad vitam et paucī sunt
qui inveniunt Cauete a falsis prophetis qui
venient ad vos in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt lupi
rapaces a fructibus eorum cognoscetis eos Nūq̄ colligunt de
spinis vinea. Aut de tribulis ficus Sic omis arbor
bona q̄ facit fructus malos Neq̄ arbor mala facit fructus
bonos. Omis quoq̄ arbor de fructu suo cognoscitur. Neq̄
enim de spinis colligunt ficus Neq̄ de rubo vindemiant
uvas Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bona.
et malus homo de malo thesauro profert malum Ex abundan
tia enim cordis os loquitur Sic omis arbor bona fructus bonos fac
mala autem arbor fructus malos facit Non potest arbor bona
fructus malos facere Nec arbor mala fructus bonos facere
Omis arbor q̄ non facit fructum bonum excidetur et in ignem
mittetur Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Ze.
Quali habenda nomina falsorum prophetarum ex fructibus 19.

Omnis arbor q̄ non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur

Fr̄is no pōt intrare
est nisi stultorum

19

Qualiter colendus deus non ore solum sed operis efficacia M. 7.

.20. Quid autem vocatis me domine domine et non facitis que dico vobis
Non omnis qui dicit michi domine domine intrabit in regnum celorum
21 Multi dicent mihi in illa die domine domine nonne in nomine tuo prophetavimus
et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus
Et tunc confitebor quia numquam novi vos discedite a me qui opera-
mini iniquitatem. Omnis qui venit ad me et audit sermones meos
et facit eos ostendam vobis cui similis sit. Similis est homini sapienti
edificanti domum qui fodit in altum et posuit fundamentum super
petram. Et omnis qui audit verba mea et hec non facit similis
est stulto qui edificavit domum suam supra arenam sine
fundamento et descendit pluvia et flumina venerunt
et flaverunt venti et irruerunt in domum illam et ceciderunt et fuit ruina domus illius
magna. Et factum est cum consummasset ihesus sermones et verba hec
admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens
eos sicut potestatem habens et non sicut scribe eorum et pharizei

Et descendit pluvia et flumina venerunt et flaverunt venti et irruerunt in domum illam et non cecidit fundata enim erat super firmam petram.

.9. .31. Cum autem descendisset ihesus de monte De leproso .E.1.
secute sunt eum turbe Sanato post descensum M. 8.
Et factum est cum esset in una civitatum et ecce leprosus plenus
lepra videns ihesum veniens adorabat eum deprecans et ge-
nu flexo et procidens in faciem rogabat eum dicens domine si
vis potes me mundare. Ihesus autem misertus ei extendens
manum tetigit eum dicens volo mundare. Et confestim
mundata est lepra eius. Et comminatus est ei statimque
eiecit illum et dixit et precepit ei vade nemini dixeris
sed vade ostende te sacerdotibus et offer pro emundacione tua
munus quod precepit moyses in testimonium illis. Et egressus cepit
predicare et diffamare sermonem. Et ambulabat ad magis
sermo de illo. Et conveniebant turbe multe ut audirent illum
et curarentur ab infirmitatibus suis. Ita ut iam non posset mani-
feste introire in civitatem sed foris in desertis locis esse. Ipse
autem sedebat in desertum et orabat et conveniebant ad eum undique

.32. Cum autem implesset omnia verba sua. De servo centurionis
ad aures plebis intravit chapharnaum. M. 8. L. 7.
Centurionis autem cuiusdam servus male habens erat moriturus
qui illi erat pretiosus. Et cum audisset de ihesu misit ad eum
seniores iudeorum rogans eum ut veniret et sanaret servum eius
Et illi cum venissent ad ihesum rogabant eum sollicite dicentes ei

M. 7. Quia operacio miraculorum non salvat sed stabilitas

et dignus est ut hoc illi praestes. Diligit enim gentem nostram
et synagogam ipse aedificavit nobis. Iesus autem ibat cum illis. Et cum
iam non longe esset a domo misit ad eum centurio amicos suos. Et
accessit ad eum centurio rogans eum et dixit Domine noli vexari
nec enim sum dignus ut sub tectum meum intres. Propter quod et me
ipsum non sum dignum arbitratus ut veniam ad te. Sed tantum dic
verbo et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate
constitutus habens sub me milites et dico huic vade et vadit et
alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit. Audiens autem
Iesus admiratus est et conversus sequentibus se turbae dixit Amen
dico vobis non inveni tantam fidem in Israel. Et ecce ad Iesum quidam
obviantes et ecce viri ducentes in lectulo quem erat paralyticus
et Iacob in regno celorum. Filii autem regni eicientur in tenebras
exteriores ubi erit fletus et stridor dentium. Et dixit ei centurio
vade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanatus est puer illa hora
et reversi qui missi fuerant domum invenerunt puerum qui langue
verat sanum. de filio viduae suscitato. Et factum est deinceps quod ibat in civitatem quae vocatur Naim
et ibant cum eo discipuli eius et turba copiosa. Cum autem appro
pinquaret portae civitatis ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suae
et haec vidua erat et turba civitatis multa cum illa. Quam cum
vidisset Dominus misericordia motus super eam dixit illi noli flere. Et ac
cessit et tetigit loculum. Hi autem qui portabant steterunt. Et ait ado
lescens tibi dico surge. Et resedit qui erat mortuus et coepit loqui
et illum dedit matri suae. Accepit autem omnes timor et magnifi
cabant Dominum. Dicentes quia propheta magnus surrexit in nobis
et quia visitavit plebem suam. Et exiit hic sermo in Iudeam
universam in omnem circumcircam regionem. de duobus
Videns autem Iesus turbas multas circumsedentes iussit discipulos suos transire trans
ficta est autem ambulantibus illis in via accedens unus scribarum ait illi
magister sequar te quocumque ieris. Et dixit ei Iesus vulpes fo
veas habent et volucres celi nidos filius autem hominis non habet ubi ca
put suum reclinet. Alius autem ait illi Domine sine me primo ire et sepelire patrem
meum. Ait autem ad eum Sequere me et dimitte mortuos sepelire
mortuos suos. Tu autem vade et annuntia regnum Dei. Et alter ait

33

38

f.

Sequar te dne sz primum permitte michi renuntiare hys
qui domi sunt. Ait aut ad illum ihus Nemo mittens
manum ad aratrum et respiciens retro aptus est regno dei

34. In illo die cum sero factum esset De quietacon mar. ad iussu xpi. M 8 R 9.
ait discipulis suis transeamus contra
et dimittentes turbam assumunt eum ita ut erant et ipse ascen
dit in naviculam et alie naves erant cum illo et ascendente eo in
naviculam secuti sunt eum discipuli eius et ait ad illos transea
mus transtagnum et ascenderunt Navigantibus autem illis
obdormivit et ecce motus magnus factus est in mari et
ascendit procella magna venti in stagnum et fluctus mitte
bat in navem ita ut navicula operiretur fluctibus et compelle
bantur fluctibus et periclitabantur ipse vero dormiebat.
Et erat in pupi super cervical dormiens et accesserunt
ad eum discipuli eius et suscitaverunt eum dicentes magister
non ad te pertinet quod perimus Sane preceptor salva nos peri
mus Tunc surgens imperavit ventis et mari et co
minatus est vento et increpavit ventum et tempestatem
aque et dixit mari tace obmutesce et cessavit ventus
et facta est tranquillitas magna. Dixit autem eis ubi est
fides vestra Quid timidi estis modice fidei Nec dum ha
betis fidem Porro homines mirati sunt et timuerunt timore
magno et dicebant ad alterutrum Quis putas est iste
Qualis est hic quia ventis et mari imperat et obediunt ei.

36. Navigarunt autem De duobus demoniacis curatis
et venerunt transfretum maris in regionem M 8 R 4.
gerazenorum que est contra galileam Et cum cum venisset ihus et
egressus esset terram occurrerunt ei duo habentes demonia de
monumentis exeuntes sevi nimis ita ut nemo transire posset
per viam illam Statim occurrit ei de monumentis homo in spiritu
immundo qui habebat demoniam iam temporibus multis et vestimento non
induebatur nec in domo manebat qui domicilium habebat
in monumentis et nec catenis iam quisquam poterat eum ligare
quia sepe compedibus et catenis vinctus dirupisset catenas et
compedes comminuisset et nemo poterat eum domare et semper
die ac nocte in monumentis et montibus erat clamans et

Et concidens se lapidibus. Videns autem Ihesum a longe cucurrit et
adoravit eum. Et procidit ante illum. Et ecce ambo clamaverunt
voce magna dicentes: Quid nobis et tibi Ihesu fili dei altissimi?
Cur venisti huc ante tempus torquere nos? Adiuro te per deum
et obsecro te ne me torqueas. Precipiebat enim spiritui immundo
ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum.
Et vinciebatur catenis et compedibus custoditus et ruptis vi-
agebatur a demoniis in deserto. Dicebat enim illi Ihesus: Exi
spiritus immunde ab homine. Interrogavit autem illum Ihesus dicens:
Quod tibi nomen est? At ille dixit: Nomen michi est legio
quia multi sumus quia intraverunt demonia multa in eum. Et de-
precabatur eum multum ne se expelleret extra regionem. Et rogabant
illum ne imperaret illis ut in abissum irent. Erat autem non longe
ab eis grex porcorum multorum circa montem pascens in agris in
monte. Demones autem rogabant illum dicentes: Si eicis
nos hinc mitte nos in gregem porcorum ut in eos intreamus
et permisit illis statim. Et ait Ihesus illis: Ite. At illi exeuntes
abierunt et introierunt in porcos. Et ecce magno impetu abiit
totus grex per preceps in stagnum et precipitatus est in mari ad
duo milia et suffocati sunt in mari et mortui sunt in aquis.
Quod factum ut viderunt pastores qui pascebant eos fugerunt et
venientes nuntiaverunt in civitatem et in agros et in villas hec omnia
et de hiis qui demonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit
obviam Ihesu. Exierunt autem videre quod factum est. Et convenerunt ad Ihesum
et viderunt illum qui a demonio vexabatur. Aquo demonia exierant
sedentem ad pedes eius vestitum et sane mentis et timuerunt.
Nunciaverunt autem illi et hii qui viderant quomodo sanus factus esset
a legione et de porcis. Et viso eo rogaverunt eum omnis mul-
titudo regionis Gerazenorum ut transiret a finibus eorum et di-
sceret ab ipsis quia magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens
navim reversus est. Cumque ascenderet navim cepit illum deprecari
qui a demonio vexatus fuerat ut esset cum illo. Ihesus autem non ad-
misit eum. Sed ait illi: Vade redi in domum tuam ad tuos et
nuncia illis quanta tibi dominus fecit et misertus sit tui. Et abiit
per universam civitatem et cepit predicare in decapoli quanta sibi fe-
cisset Ihesus et omnes miraverunt. Et cum ascendisset Ihesus in navim rursus
transfretavit et convenit turba multa ad eum et erat circa mare etc.

factum est autem cum redisset ihesus transfretum accepit illum turba
erant enim omnes expectantes eum. De paralitico sana

37 Et ascendens ihesus in naviculam transfretavit to m. 9. R. 2.
et venit in civitatem suam. Et intravit in capharnaum
post dies octo. Factum est autem una dierum et ipse sedebat do
cens. Et auditum est quod in domo esset et convenerunt multi ita
ut non caperent nec ad ianuam et loquebatur eis verbum.
Et erant pharizei et legis doctores qui venerant ex omni
castello galilee iudee et hierusalem. Et virtus domini erat ad
sanandum eos. Et ecce offerebant ei paralitum in lecto.
qui a quatuor portabatur et querebant eum inferre et
ponere ante eum et non invenientes qua parte eum inferrent
pro turba ascenderunt super tectum et nudaverunt tectum ubi erat
submiserunt eum cum lecto in medium ante ihesum. Videns
autem ihesus fidem illorum dixit paralitico fili homo confide re
mittuntur tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare scribe et pharisei
dicentes intra se. Quis est hic qui loquitur blasphemias
Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Ut autem cognovit
ihesus spiritu sancto cogitationes eorum respondens dixit ad
illos. Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris. Quid est fa
cilius dicere dimittuntur tibi peccata tua an dicere surge et
ambula. Ut autem sciatis quia filius hominis habet potestatem in
terra dimittendi peccata ait paralitico. Tibi dico surge et
tolle lectum tuum et vade in domum tuam. Et confestim surgens
coram illis tulit lectum in quo iacebat et abiit in domum suam
magnificans deum. Et stupor apprehendit omnes et magnifica
bant deum et glorificaverunt qui dedit potestatem talem homi
nibus. Et repleti sunt timore magno dicentes quia vidimus
mirabilia hodie et numquam sic vidimus. De convivio in domo m. 9

38 Fecit autem convivium magnum ei levi in domo sua mathei R. 2
et factum est discumbente eo in domo ecce multi pub
licani et peccatores venientes discumbebant cum ihesu et discipulis
suis. Erant enim multi qui sequebantur eum. Et videntes pharisei
et scribe quia manducaret cum publicanis et peccatoribus mur
murabant dicentes ad discipulos eius. Quare cum publicanis
et peccatoribus manducat magister vester et bibit. Et manducaris
et bibitis. Et respondens ihesus ait illis. Non egent qui sani sunt

medio. Et qui male hunc [illegible] aut dissolute [illegible] est
in [illegible] nec [illegible] non cum [illegible]
justos se putantes adponat. Et erat discipuli Johannis et
phariseorum jejunantes et accesserunt ad eum dicentes. Quare
nos et pharisei jejunamus frequenter et observationem habent
discipuli Jehsu filii et pharisei. tui autem edunt et bibunt.
et non jejunant. Et dixit eis. Nuqid possunt filii sponsi
et nupcias qd diu sponsus est cum illis jejunare et lugere
quanto tempore hunc secum sponsus non potest jejunare. Venient
autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc jejunabunt
in diebus illis. Nemo autem consuit vestimentum de veteribus
quod [illegible] vestimento novo. Alioquin
auferet supplementum novum a veteri. Tollit enim plenitudinem
eius a vestimento novo rupit et peior et maior scissura fit
et veteri non qd venit qm scissura a novo. Et mittunt vinum
novum in utres veteres alioqui rumpunt utres et vinum effundit
detur. et utres pereunt sed vinum novum in utres novos mittunt
et uterque servantur. Et nemo bibens
veterem statim vult novum. Dixit enim veterem melius est.

Et ecce princeps unus accedens Jairus nomine et cum vidisset eum
cecidit ante pedes eius dicens filia mea modo defuncta est
sed veni impone super eam manum tuam et vivet. Et surgens Jesus sequebatur eum
et discipuli eius. et ecce mulier quae sanguinem patiebatur. 12. annis accessit
retro et tetigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat enim intra se si tantum
tetigero tantum fimbriam vestimenti eius salva ero. Et confestim stetit

39

Ex eo tempore adhuc de sustentacione filie archisynagoge. Mt. 9.
Et ecce princeps unus de archisynagogis et dum rogasset P. 8.
Jairus nomine cum accesset pedibus eius adpedet eum
et deprecabatur eum multum. Et adorabat eum dicens. Et nitens
domum meam qm modo filia mea adhuc. 12. annis. Et hic
morietur. Adorabat eum dicens. Quia filia mea modo
defuncta est. Proximus est. Et cum pervenisset illi manum
tuam. Et filia sua et vivat. Et surgens sequebatur eum et discipuli
eius et turba multa. Et dum iret quinque ut ibatur ecce
et ecce mulier quae fluxum sanguinis patiebatur. 12. annis qui multum
tum passa est plurimis medicis et erogaverat omnem substantiam suam
nec sunt nec quicquam profecerat ad illo potius ut curari. Et cum audisset de Jesu venit
de turba habebat cum audisset de Jesu venit de turba retro et
tetigit fimbriam vestimenti eius. Dicebat enim intra se si
tetigero tantum fimbriam vestimenti eius salva ero. Et confestim stetit

fluxus. Et sanatus est fons sanguinis eius et sensit
corpore quia sanata est a plaga. Et statim ihs in semetipso cognouit
virtute quae exierat ab illo conuersus ad turbam ait. Quis
me tetigit. Et cum diceret omnium negantium autem ait illi petrus
et qui sunt hi qui premunt te et affligunt et tu dicis quis me te
tigit. Et dixit ihs aliquis me tetigit. Nam ego noui virtutem de me exisse. Et circumspiciebat videre eam quae hoc fecerat.
Mulier autem timens quae nouerat quid factum esset in se venit et prouolutus est ante eum et ante pedes eius et obnuntiauit ei coram omni populo et quomodo
confestim sanata sit. Et ihs iustus. Mulier ait ei dixit. Confide filia fides tua te saluam fecit. Vade in pace et esto sana a plaga tua. Et salua facta est mulier ex illa hora. Adhuc eo loquente venerunt nuntii a archisynagogi. Dicentes quia filia tua mortua est quid ultra uexas magistrum. Ihs audito hoc verbo dixit patri puellae. Noli timere tantum crede et salua erit. Et cum venisset ihs in domum principis non admisit quemquam secum nisi petrum iacobum et iohannem fratrem iacobi. Et videt tumultum flentes et ululantes multum et cum
nes flebant ad omnes et plangebant illam. Et ille dixit. Nolite flere quia non mortua est puella sed dormit. Et irridebant eum scientes quia mortua est.
Ipse vero eiectis foris omnibus assumit patrem et matrem puellae quae
erat et ingredientur ubi puella erat iacens et ma
num puellae tenens clamauit et ait illi. Tabutha id est
interpretatum puella tibi dico surge. Et continuo surrexit puella et ambulabat. Et iussit illi dare manducare. Et obstupuerunt stupore magno parentes eius quibus
praecepit cohementer ne cui dicerent quod factum erat et nemo id sciret. Et exiit fama hoc in uniuersam terram. Et egressus inde abiit patriam suam et sequebantur eum discipuli eius.

80 Et cum transiisset inde ihs. de duobus caecis illuminatis. l. 8

Et ecce duo caeci clamantes et dicentes. Miserere
nobis fili dauid cum autem uenisset domum accesserunt ad eum caeci et dixit eis ihs. Creditis quia hoc possum facere. Dicunt ei
illi domine. Et tetigit oculos eorum dicens secundum fidem vestram fiat vobis et aperti sunt oculi eorum. Et commiserit eis ihs dicens
videte ne quis sciat. Illi autem exeuntes diffamauerunt eum

in totam terram illam. Egressis autem illis ecce obtulerunt ei
hominem mutum demonium habentem. Et eiecto demonio locutus est mutus
et mirate sunt turbe dicentes. Numquam sic in Israel. Pharizei autem
dicebant in principe demoniorum eicit demones. De admiratione
turbarum super doctrina Xpi. Mt 13 Ro 6.

Et facto sabbato
cepit in synagoga docere et multi videntes admirabantur
in doctrina eius dicentes. Unde huic hec omnia que est sapientia que da-
ta est illi et virtutes per manus eius efficiuntur. Nonne hic est fa-
bri filius. Nonne mater eius dicitur maria et fratres eius Iacobus
et Ioseph et Symon et Iudas et sorores eius nonne omnes apud nos
sunt. Et scandalizabantur in eo. Ihesus autem dixit illis. Non est propheta
sine honore nisi in patria sua et in domo sua et in cognatione sua. Et non
poterat ullam virtutem ibi facere nisi paucos infirmos impositis ma-
nibus curavit. Et mirabatur propter incredulitatem eorum. De iussione
facta discipulis rogare dominum messis mittere.

Et circuibat Ihesus omnes civitates et castella
in circuitu docens in synagogis eorum
et predicans evangelium regni et curans omnem languorem
et omnem infirmitatem. Videns autem turbas misertus est eis
quia erant vexati et iacentes sicut oves non habentes pastorem. Tunc
dixit discipulis suis. Messis quidem multa operarii autem pauci. Ro-
gate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam.

Convocatis autem Ihesus 12 apostolis
cepit eos mittere binos dedit illis virtutem
et potestatem super omnia demonia ut eicerent et curarent omnem
languorem et omnem infirmitatem. 12 autem nomina apostolorum hec sunt.

Symon qui dicitur Petrus
Andreas frater eius.
Philippus et
Bartholomeus
Iacobus Zebedei 12.
Iohannes frater eius
Thomas et
Matheus publicanus
Iacobus Alphei et
Thadeus.
Symon Cananeus et
Iudas Scariothis
qui tradidit Xpm.
Et hec apparent etc.

Nos 12 misit Ihesus predicare regnum
dei et sanare infirmos precipiens eis
et dicens. In viam gentium ne abieritis
et in civitates Samaritanorum ne intraveritis
sed potius ite ad oves que perierunt domus Israel.
Euntes autem predicate dicentes quia appropinquabit
regnum celorum.
Infirmos curate
Mortuos suscitate
Leprosos mundate
Demones eicite.

Gratis accepistis
Gratis date
Nolite possidere aurum
neque argentum.
Et precepit eis ne quid col-
lerent in via nisi virgam tantum. Et ait ad il-
los. Nichil tuleritis in via neque virgam neque
peram neque panem neque pecuniam neque in zona
es neque duas tunicas habeatis neque calcia-

23

calceatos sandalis dignus est enim operario cibo suo in-
gressus enim domum dicentis civitate aut castellum intro
gate quibus ca dignus est et ibi manete et inde no exeat
hospitantes autem domum salutate ea dicentes pax huic do
mui. Et si quidem fuerit domus illa digna veniet super
ea pax vestra. Si autem non fuerit digna. pax vestra
ad vos revertetur. Et quicunque non receperit vos nec audie
rit sermones vestros exeuntes foris de domo vel ciui
tate excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis tolerabilius erit terre sodomorum
et gomorrhe in die iudicii quam illi ciuitati. Ecce ego
mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes
sicut serpentes et simplices sicut columbe. Cauete autem ab hominibus
tradent enim vos in concilia et in synagogis flagellabitis vos
et ad presides et reges ducemini propter me in testimonium illis et gentibus
cum autem tradent vos nolite cogitare quomodo aut quid loquamini
dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini non enim vos estis qui
loquimini sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et insurgent
filii in parentes et morte eos afficient. Et eritis odio omnibus
hominibus propter nomen meum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic salvus erit. Cum autem persecuti
fuerint vos in ciuitate ista fugite in aliam. Amen
dico vobis non consumabitis ciuitates israel donec veniat filius hominis
Non est discipulus super magistrum nec seruus super dominum suum
Sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et seruus sicut dominus eius
si patrem familias beelzebub vocauerunt quanto magis domesticos
eius. Ne ergo timueritis eos. Nichil enim est opertum
quod non reuelabitur et occultum quod non scietur. Quod dico vobis in
tenebris dicite in lumine et quod audistis predicate super tecta. Et nolite timere eos qui corpus occidunt animam autem non
possunt occidere. Timete autem potius eum timete qui potest animam et corpus
perdere in gehenna. Nonne duo passeres asse venient et unus
ex illis non cadet super terram sine patre vestro. Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere multis passeribus
meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo qui in celis est. Qui autem negauerit me coram hominibus negabo et ego eum coram patre

meo qui indignus est. Nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram. Non veni pacem mittere sed gladium veni enim separare hominem adversus patrem suum et filium adversus matrem suam et nurum adversus socrum suam et inimici hominis domestici eius. Qui amat patrem suum aut matrem suam plus quam me non est me dignus et qui amat filium suum aut filiam suam super me non est me dignus et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus. Et qui invenerit animam suam perdet illam et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam. Qui recipit vos me recipit et qui me recipit recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophete mercedem prophete accipiet et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet. Et quicumque dederit potum cum exiguum ex istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli amen dico vobis non perdet mercedem suam. Et factum est cum consummasset iesus precipiens duodecim discipulis suis. Ecce ascendimus hierosolimam et consummabuntur omnia quae scripta sunt per prophetas de filio hominis. Tradetur enim gentibus et illudetur et flagellabitur et conspuetur et postquam flagellaverint occident eum et tertia die resurgit. Et ipsi nihil horum intellexerunt et erat verbum istud absconditum eis et non intellegebant quae dicebantur. Et factum est cum appropinquaret iesus iericho quidam caecus sedebat secus viam mendicans audiens autem turbam praetereuntem interrogabat quid hoc esset. Annuntiaverunt autem illi quia iesus nazarenus transit. Et clamavit dicens iesu fili dauid miserere mihi. Et increpabant eum hi qui ibant ut taceret. Ipse autem multo magis clamabat fili dauid miserere mihi. Et stans iesus iussit eum adduci ad illum. Et cum appropinquasset interrogavit eum dicens quid vis faciam tibi. Ait illi domine ut videam. Et iesus ait illi respice fides tua te salvum fecit. Et continuo vidit et sequebatur illum magnificans deum. Et omnis plebs ut vidit dedit laudem deo.

De interrogatione Iohannis III cap. qui venturus

Audiens autem iohannes in vinculis opera xpi mittens duos de discipulis suis ait illi dicens tu es qui venturus es an aliud exspectamus. Respondens autem iesus ait illis euntes renuntiate iohanni quae audistis et vidistis. Caeci vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes evangelizantur et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus coepit iesus dicere de iohanne quid existis in desertum videre arundinem vento agitatam sed quid existis videre hominem mollibus vestitum ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt. Sed quid existis videre prophetam etiam dico vobis et plusquam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui praparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis non surrexit inter natos mulierum maior iohanne baptista quia autem minor est in regno celorum maior est illo. Diebus iohannis baptiste usque nunc regnum celorum patitur

et violenti rapiunt illud. Omnis enim prophete et lex usque ad Johannem baptistam prophetaverunt. Et si vultis recipere ipse est Helias qui venturus est. Qui habet aures audiendi audiat. Et omnis populus audiens et publicani iustificaverunt Deum baptizati baptismo Johannis. Pharisei autem et legisperiti consilium Dei spreverunt in semetipsos non baptizati ab eo. Cui ergo similes dicam generationem huius et cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus: cantavimus vobis tibiis et non saltastis lamentavimus et plorastis. Venit enim Johannes baptista nec manducans panem nec bibens vinum et Dimonium habet. Venit filius hominis manducans et bibens dicitis: ecce homo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus. Et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis. de phco qui vocavit xpm ad se. f. 1.

84 Rogavit autem eum quidam pharisaeus ut manducaret cum illo. Et ingressus domum pharisaei discubuit. Et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix. Et cognovit quia accubuisset in domo phisei attulit alabastrum unguenti et stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento ungebat. Videns autem phisaeus qui vocaverat eum ait intra se dicens: Hic si esset propheta sciret utique quae et qualis est mulier quae tangit eum quia peccatrix est. Respondens Ihesus dixit ad illum: Simon habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: magister dic. Et ait Ihesus duo debitores erant cuidam feneratori unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Non habentibus autem illis unde redderent. Donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens Simon dixit: estimo quia cui plus donavit. At ille ait: recte iudicasti. Et conversus ad mulierem dixit Simoni: videsne hanc mulierem? Intravi in domum tuam aquam pedibus meis non dedisti: haec autem lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: haec autem ex quo intravi non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: haec autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi remittuntur ei peccata multa quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur minus diligit. Dixit autem ad illam: dimittuntur tibi peccata. Et coepere qui simul accubabant dicere intra se: quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem: fides tua te salvam fecit. Vade in pace. 84 18.

Cum autem diem natalis sui cenaret
tribunis et primis galilee
et filia ipsius herodiadis
et saltasset in medio et placuisset herodi
simul recumbentibus
ait puelle rogo te quod vis et dabo tibi et iuravit
illi quod quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei Quae
cum egressa dixisset matri sue quid petam Illa dixit capita Joh
baptiste Cumque introisset statim cum festinatione adiecit pe
tiit dicens volo quod in hac hora dare mihi
in disco capitis Joh baptiste Et contristatus est rex propter iusiurandum et propter simul discumbentes noluit eum contristare
Et misit spiculatorem precepit afferri caput eius in disco.
Et decollavit eum in carcere et attulit caput eius in disco et de
dit puelle et puella dedit matri sue Quo audito discipuli
venerunt et tulerunt corpus eius et sepelierunt et posuerunt illud
in monumento et venientes nuntiaverunt iesu quae cum audisset
discessit in navicula in locum desertum seorsum

De pasci capistina.

Post hec erat dies festus iudeorum et
appendit ut ultima est autem phariseis plurica pi
stina quae ignoratur hebraice tethsaida quinque porticus habens
in hys iacebat multitudo magna languentium caecorum claudorum
et aridorum expectantium aquae motum angelus enim domini descendebat
in piscinam et movebatur aqua et quod prior descen
debat in piscinam post motum aquae sanus fiebat a quocumque te
nebatur infirmitate erat autem quidam homo ibi .xxxviii. annos
habens infirmitatem suam hunc cum vidisset iesus iacentem et
novisset quia iam multum tempus hinc erat dicit ei vis sanus fieri
respondit ei languidus domine non habeo hominem ut cum turbatus
fuerit aqua mittat me in piscinam Dicit ei iesus surge tolle grabatum
tuum et ambula Erat autem sabbatum in illa die Dixerunt ergo
iudei ei quae sanatus fuerat sabbatum est non licet tibi tollere gra
batum tuum Respondit eis qui me sanum fecit ille mihi dixit
tolle grabatum tuum et ambula Interrogabant ergo eum quis est
ille homo qui dixit tibi tolle grabatum tuum et ambula Is autem
qui sanus factus erat nesciebat quis esset iesus autem declina
vit a turba existente in loco Postea invenit eum iesus in
templo et dixit ei ecce sanus factus es iam noli peccare
ne deterius aliquid tibi contingat Abiit autem ille homo et indi

quit iudeis qz Xpi est qui fecit eu sanu. Ppea pseqbamur iudi
cium qz hi facientes hi abiis. Xpi autem erant eis qui meus esset
modo operatur et ego operor. Ppea ergo magis querebant eum
iudei interficere qz non solum solubat sabbatum sed etiam qz patrem dicebat
deum aequalem se faciens deo. Respondit igitur ihs et dixit eis.
Amen amen dico vobis non potest filius a se quicquam facere nisi quod
viderit patrem facientem. Quicquid enim ille fecerit hoc et filius similiter
faciet. Pater enim diligit filium et omnia demonstrat ei quae ipse fa
cit et maiora horum demonstrabit ei opera ut vos miremini. Sicut enim pater suscitat mortuos et vivificat sic et filius
quos vult vivificat. Neque enim pater iudicat quemquam
sed iudicium omne dedit filio ut omnes honorificent filium
sicut honorificant patrem. Qui non honorificat filium non
honorificat patrem qui misit illum. Amen amen dico vobis
quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me habet
vitam eternam et in iudicium non venit sed transit a morte in
vitam. Amen amen dico vobis qz venit hora et nunc est
quando mortui audient vocem filii dei et audientes vivent
sicut enim pater habet vitam in semetipso sic dedit et filio vitam
habere in semetipso et potestatem dedit ei et iudicium facere
qz filius hominis est. Nolite admirari hoc quia venit hora in
qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius et procedent.
qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala egerunt in
resurrectionem iudicii. Non possum ego facere a me ipso quicquam
sicut audio iudico et iudicium meum iustum est quia non
quaero voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me. Si
ego testimonium perhibeo de me testimonium meum non est verum. Alius est
qui testimonium perhibet de me et scio qz verum est testimonium. qz perhibet de
me vos misistis ad Johannem et testimonium perhibuit veritati
ego autem non ab homine testimonium accipio sed hoc dico vos ut salvi
sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens vos autem voluisti
exultare ad horam in luce eius. Ego autem habeo testimonium maius
Johanne. Opera enim quae dedit pater ut perficam ea ipsa opera quae
ego facio testimonium perhibent de me qz pater me misit. et qui
misit me pater ipse testimonium perhibet de me. Neque vocem eius
unquam audistis neque speciem eius vidistis et verbum eius vestris
in vobis manet. et quem misit ille huic non creditis. Scru

tamen scripturas quia vos putatis in ipsis vitam eternam habere
Et ille sunt que testimonium perhibent de me et non vultis venire ad
me ut vitam habeatis Claritatem ab hominibus non accipio Sed co-
gnovi vos quia dilectionem dei non habetis in vobis Ego ve-
ni in nomine patris mei et non accipitis me Si alius venit
in nomine suo illum accipietis Quomodo potestis vos credere quia
gloriam ab invicem accipitis et gloriam que a solo deo est non
queritis. Nolite putare quia ego accusaturus sum vos apud
patrem Est qui accusat vos Moyses in quo vos speratis Si
enim credideritis moysi crederetis forsitan et michi De me enim
ille scripsit Si autem illius litteris non creditis quomodo verbis
meis creditis De herode dicente Johannem surrexisse et mira- 48
Audivit autem herodes tetracha famam dei hu- cula facientem
et omnia que fiebant ab eo Manifestum enim factum est nomen
eius Et hesitavit eo quod diceretur a quibusdam quod Johannes surrexit M. 14.
a mortuis quibusdam vero quia helyas aperuit Ab aliis autem L. 9.
quia propheta unus de antiquis surrexit Et ait herodes Johannem R 6
ego decollavi quis est iste de quo talia audio Et querebat
videre eum Et ait pueris suis Hic est Johannes baptista ipse
surrexit a mortuis et ideo virtutes operantur in eo quod ego de-
Et transiit apostolus De reditu apostolorum collavi 49
Convenientes ad Jhesum renuntiaverunt ei omnia que egerunt et
que docuerant Et ait illis venite seorsum in desertum locum et requie- R 6
scite pusillum Et assumptis illis secessit in locum desertum seorsum qui
est bethzaide Erant enim qui veniebant et qui redibant multi
et nec spatium manducandi habebant De quinque panibus 40
Et astudentes in navi abierunt et duobus piscibus
Et transmare galilee quod est tyberiadis in desertum locum seorsum
quod cum audissent turbe secuti sunt eum Et viderunt eos M 14
abeuntes et cognoverunt multi et pedestres de omnibus civitatibus L 9
cucurrerunt illuc et prevenerunt eos Et exiens vidit turbam mul- R 6
tam Jhesus et misertus est super eos quia erant sicut oves non habentes pa-
storem Et accepit illos Et loquebatur illis de regno dei Et cepit
illos docere multa Et curavit languores eorum Sequebatur autem
eum multitudo magna quia videbant signa que faciebat super his
qui infirmabantur Abiit ergo in iuncte Jhesus Et ibi sedebat cum
discipulis suis Erat autem proximum pasca dies festus iudeorum

Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicentes desertus
est locus et hora iam teryt dimittere turbas ut euntes in
castella villasque ut emant cibos quos manducent quia in
loco deserto sumus. Ihesus autem dixit eis non habent necesse ire
date illis vos manducare. Cum sublevasset ergo oculos ihesus
et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum dixit ad philippum
unde ememus panem ut manducent hii. Hoc autem dicebat tem
ptans eum. Ihesus autem sciebat quid esset facturus. Respondit ei philip
pus ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis ut unus
quisque modicum quid accipiat. Et dixit eis quot panes habetis
ite et videte. Dixit ei unus ex duodecim Andreas frater
symonis petri. Est puer unus hic qui habet quinque panes
ordeaceos et duos pisces sed hoc quid inter tantos. Nisi for
te nos eamus et ememus in omnem hanc turbam estas.
Dixit ergo ihesus facite homines discumbere per convivia quinquage
nos. Erat autem fenum multum in loco. Discubuerunt ergo viri
numero quasi quinque milia in partes per centenos et quinquagenos. Ac
cepit ergo ihesus panes et intuens in celum. Benedixit et fregit
et cum gratias egisset dedit discipulis suis ut ponerent ante eos di
scipuli autem dederunt turbis. Similiter et de piscibus distribuit
discumbentibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt omnes
et saturati dixit discipulis. Colligite que superaverant fragmenta
ne pereant. Collegerunt ergo et impleverunt .12. cophi
nos fragmentorum ex quinque panibus ordeaceis et duobus pi
scibus que superfuerunt his qui manducaverant. Manducantium
autem fuit numerus quinque milia virorum exceptis mulieribus et par
vulis. Et statim coegit discipulos suos ascendere in navim
ut precederent eum transfretum. Alechzaida dum ipse dimitteret
populum. Illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant
quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum. Ihesus autem cum cognovisset
quia venturi essent ut raperent eum et facerent eum regem fugit
in montem iterum solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi

41 Ut autem sero factum esset de ambulatione xpi a G. m. xiv
descenderunt discipuli eius ad mare et cum super mare. F. G.
ascendissent mare venit transmare in capharnaum et tenebre
iam facte erant et non venerat ad eos ihesus. Mare autem ven
to magno flante exurgebat. Navicula autem in medio mari

Iactabatur fluctibus. Erat autem ventus contrarius. Et vidit eos
laborantes in remigando. Cum ergo remigassent quasi sta-
dia 25. aut 30. circa quartam vigiliam noctis venit ad eos
ihesus ambulans super mare. Et volebat preterire eos. Et illi ut
viderunt eum ambulantem super mare putaverunt fantasma esse
Et exclamaverunt pre timore. Omnes enim viderunt eum et conturbati
sunt. Statimque ihesus locutus est eis dicens habete fiduciam
Confidite ego sum. Nolite timere. Respondens autem petrus dixit
Domine si tu es iube me venire ad te super aquas. At ipse dixit
veni. Et descendens petrus de navicula ambulabat super aquas
ut veniret ad ihesum. Videns autem ventum validum timuit. Et
cum cepisset mergi clamavit dicens Domine salvum me fac.
Et continuo ihesus extendens manum apprehendit eum et ait illi
Modice fidei quare dubitasti. Volunt ergo eum accipere in na-
vi. Et cum ascendisset in navim cessavit ventus. Et multo magis
intra se stupebant. Non enim intellexerant de panibus. Erat
enim cor eorum excecatum. Qui autem in navicula erant venerunt et
adoraverunt eum dicentes vere filius dei es. Et statim navis
fuit ad terram ad quam ibant. Et cum transfretassent venerunt ad
terram genazer. Et applicuerunt cum egressi essent de navi continuo
cognoverunt eum. Et percurrentes universam regionem illam
ceperunt inquirere ingrabatis eos qui male habebant circumferre.
Ubi eum audiebant esse. Et quoscumque intrabant in vicos vel in villas
aut civitates in plateis ponebant infirmos et deprecabantur
eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent. Et quotquot tan-
gebant eum salvi fiebant. De predicacione Eukar. 42

.A. .G. Altera autem die turba que stabat trans mare vidit quia
navicula alia non erat ibi nisi una et quia non intravisset
cum discipulis suis ihesus in navem sed soli discipuli eius abiissent. Alie
vero supervenerunt naves a tyberiade iuxta locum ubi manducaverant
panem gratias agentes dominum. Cum ergo vidissent turba
quia ihesus non erat ibi neque discipuli eius ascenderunt naviculas et
venerunt capharnaum querentes ihesum. Et cum invenissent eum trans
mare dixerunt ei Rabbi quando huc venisti. Respondit ihesus et
dixit eis Amen amen dico vobis queritis non quia vidistis
signa sed quia manducastis ex panibus et saturati estis. Operamini .B.
non cibum qui perit sed qui permanet in vitam eternam quem filius hominis
vobis dabit. Hunc enim pater signat deus. Dixerunt ergo ad eum.

ip fiat eum vt operemur opa ei. Respondit ihs et dixit eis Hoc
est opus dei ut credatis in eum quem misit ille. Dixerunt ergo
ei quid ergo tu facis signum vt videamus et credamus tibi. Quid
operaris. Patres nri manna manducauerunt in deserto sicut scriptum
est panem de celo dedit eis manducare. Dixit ergo eis ihs
Amen amen dico vobis non moysi dedit vobis panem de celo
sed pater meus dat vobis panem de celo verum. Panis enim
dei est qui descendit de celo et dat vitam mundo. Dixerunt
ergo ad eum dne semper da nobis panem hunc. Dixit autem
eis ihs Ego sum panis vite. Qui venit ad me non esu
riet et qui credit in me non sitiet umquam sed dixi vobis
quia et vidistis me et non credidistis. Omne quod dat mihi
pater ad me veniet et eum qui venit ad me non eiciam foras
quia descendi de celo non vt faciam voluntatem meam sed
voluntatem eius qui misit me. Hoc est autem voluntas eius qui
misit me patris vt omne quod dedit mihi non perdam sed
vt resuscitem illud in nouissimo die. Hoc est enim vo
luntas patris mei qui misit me vt omis qui videt filium et credit
in eum habeat vitam eternam. Et ego resuscitabo eum nouissimo
die. Murmurabant ergo iudei illo quia dixisset ego sum
panis qui de celo descendi et dicebant Nonne hic est ihs fi
lius ioseph cuius nos nouimus patrem et matrem. Quomodo ergo di
cit hic quia de celo descendi. Respondit ergo ihs et dixit eis No
lite murmurare inter vos. Nemo potest venire ad me nisi pater meus
qui misit me traxerit eum. Et ego resuscitabo eum in nouissimo
die. Est scriptum in prophetis et erunt omnes docibiles dei. Omis
qui audiuit a patre et didicit venit ad me. Non quia vidit
patrem quisquam nisi is qui est ~~ad~~ a deo hic vidit patrem.
Amen amen dico vobis qui credit in me habet vitam eternam.
Ego sum panis vite. Patres vestri manducauerunt manna
in deserto et mortui sunt. Hic est panis de celo descendens
vt si quis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum
panis viuus qui de celo descendi. Si quis manducauerit
ex hoc pane viuet in eternum. Et panis quem ego dabo caro
mea est pro mundi vita. Litigabant ergo iudei ad
inuicem dicentes Quomodo potest hic dare carnem suam ad man
ducandum. Dixit ergo eis ihs Amen amen dico vobis
nisi manducauerit carnem filii hominis et biberit eius sanguinem
non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem

et bibit meum sanguinem habet vitam eternam Et ego resu
f stitabo eum in novissimo die Caro mea vere est cibus et
sanguis meus vere est potus Qui manducat meam car
nem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo Sicut
misit me vivens pater et ego vivo propter patrem Et qui man
ducat me Et ipse vivet propter me Hic est panis qui de celo
descendit non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui
sunt qui manducat hunc panem vivet in eternum Hec dixit
in synagoga docens in capharnaum Multi ergo audientes
ex discipulis eius dixerunt Durus est sermo hic et quis potest eum
audire Sciens autem ihesus apud semetipsum quia murmurabant
de hoc discipuli eius dixit eis hoc vos scandalizat Si ergo
videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius Spiritus est qui
vivificat Caro non prodest quicquam Verba que ego locutus sum
vobis spiritus et vita sunt Sed quidam ex vobis qui non credunt Scie
bat enim ab initio ihesus qui essent credentes et quis traditurus
esset eum Et dicebat propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me
nisi fuerit ei datum a patre meo Ex hoc multi discipulorum abierunt
retro et iam non cum illo ambulabant Dixit ergo ihesus ad .12.
Numquid et vos vultis abire Respondit ergo ei symon petrus
Domine ad quem ibimus Verba vite eterne habes et nos credimus
et cognovimus quia tu es christus filius dei Respondit eis ihesus Nonne ego
vos .12. elegi et unus ex vobis diabolus est Dicebat autem de
iuda symonis scariothis hic enim erat traditurus eum
cum esset unus ex duodecim Demissione .12. discipulorum

.43.

Post hec autem designavit dominus et alios .12. l. 10
et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem
et locum quo erat ipse venturus Et dicebat illis Messis quidem
multa operarii autem pauci Rogate ergo dominum messis ut mit
tat operarios in messem suam Ite Ecce ego mitto vos
sicut agnos inter lupos Nolite portare sacculum neque pe
ram neque calciamenta Et neminem per viam salutaveritis
In quamcumque domum intraveritis Primum dicite pax huic domui
Et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illum pax vestra
Sin autem ad vos revertatur In eadem autem domo manete ede
ntes et bibentes que apud illos sunt Dignus est enim operarius
mercede sua Nolite transire de domo in domum Et in quamcumque
civitatem intraveritis et susceperint manducate que apponunt

vos et orate pro eis qui in illo sunt et dicite illis appropinquauit
in vos regnum dei quecumque autem ciuitatem intraueritis et non receperint
vos exeuntes in plateis eius dicite etiam puluerem qui adhesit nobis
de ciuitate vestra extergimus in vos tamen hoc scitote quoniam appropinquauit regnum
dei dico vobis quoniam sodomis in die illa remissius erit quam illi ciuitati

De galileo in omnibus ciuitatibus Mt 11 Lc 10

42 Cum cepit exprobrare ciuitatibus in quibus facte sunt plurime vir-
tutes eius quia non egissent penitentiam ve te corozain ve te bethsaida
quia si in tyro et sydone facte fuissent virtutes que in vobis facte sunt
olim in cilicio et cinere sedentes penitentiam egissent verumtamen dico vobis tyro et
sydon remissius erit quam vobis in die iudicii et tu capharnaum nunquid usque in ce-
lum exaltaberis usque in infernum descendes quia si in sodoma facte fuissent vir-
tutes que facte sunt in te forte mansissent usque in hodiernum diem verumtamen dico vobis
quia terre sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi qui vos audit
me audit et qui vos spernit me spernit qui autem me spernit spernit eum qui me misit
et venerunt ad domum et queuerunt iesum ita ut non posset panem
manducare et cum audissent discipuli exierunt tenere eum dicebant enim
insanire bis et De demonio muto Mt 12 Lc 11 Mc 3

44 Oblatus est ei iesus demonium habens cecus et mutus et erat eiciens demo-
nium et illud erat mutum et cum eiecisset demonium locutus est mutus
et admirati sunt turbe et dicebant
nunquid hic est filius dauid pharisei autem et scribe qui de hierosolimis descendi-
erant audientes dicebant quoniam beelzebub habet et in beelzebub principe de-
moniorum eicit demonia Ihesus autem sciens cogitationes eorum in parabolis dicebat illis omne
per se satanas satanam eicit omne regnum in se ipsum diuisum desolabitur et domus
super domum cadet et non potest stare regnum illud et omne ciuitas vel domus di-
uisa quod se non stabit si autem satanas ~~insurrexit in se ipsum diuisus est~~
in se ipsum diuisus est quomodo stabit regnum ipsius si satanas insurrexit in se ipsum
diuisus est et non potest stare sed finem habet quia dicitis in beelzebub me eicere
demonia si autem ego in beelzebub eicio demonia filii vestri in quo eiciunt ideo
ipsi iudices vestri erunt porro si in digito dei spiritu dei eicio demonia
profecto peruenit in vos regnum dei cum fortis armatus custodit atrium suum in pace
sunt omnia que possidet nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere nisi prius
fortem alligauerit si autem fortior eo superuenerit vicerit illum et omnia arma auferet
in quibus confidebat et spolia eius distribuet et cum domum eius diripiet qui non est
mecum aduersum me est et qui non colligit mecum dispergit omne
peccatum dimittetur filiis hominum peccata et blasphemie quecumque blasphemauerint qui autem blas-

peccauerit in spm sctm non habebit remissionem in eternum sed reus erit eterni de-
licti cum dicebat spm immundum habere et quicq dixerit verbum ge filium hominis remittet
ei qui autem dixerit ge spm sctm non remittet ei neq in hoc seculo neq in futuro
aut facite arborem bonam et fructum eius bonum aut facite arborem malam et
fructum eius malum ex fructu enim arbor agnoscitur progenies viperarum quomodo poteris
bona loqui cum sitis mali ex habundantia enim cordis os loquitur bonus homo de bono
thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro profert mala Dico autem vobis quoniam
omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicii
ex verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis Cum autem immundus spus
exierit ab homine ambulat per loca arida quaerens requiem et non inuenit Tunc
dicit reuertar in domum meam unde exiui et veniens inuenit eam vacantem
scopis mundatam et ornatam tunc vadit et assumit septem alios spus secum neq
ortes se et intrantes habitant ibi et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus
sic erit huic generationi pessime Factum est autem hec dicente extollens quam mulier
de turba dixit illi Beatus venter qui te portauit et vbera quae suxisti At ille dixit
Quinymo beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud

De matre Ihu et fratribus

Adhuc eo loquente adibat ecce mater eius et fratres eius foris stabant querentes loqui ei Non enim poterant adire p
turbam et nuntiatum est ei dicentes Ecce mater tua et fratres tui foris stant querentes te Ad
ipse respondens dicenti sibi dixit Quis est mater mea et qui sunt fratres mei Et extendens manum in discipulos suos dixit Ecce mater mea et fratres
mei Quicumq fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus fr et soror et mater est
Factum est autem cum haec diceret quidam mulier de turba exclamauit dixit illi Beatus venter qui te portauit et vbera quae suxisti At ille dixit
Quinymo beati qui audiunt verbum dei et custodiunt illud

De petentibus signum Dicto in xi. Luce sancti euangelii

Turbis autem concurrentibus coepit dicere Generatio haec generatio mala est signum quaerit et signum non dabitur ei nisi signum ionae prophetae Nam sicut ionas fuit signum ninivitis ita erit filius hominis huic generationi In iudicio regina austri surget cum viris generationis huius et condemnabit eos quia venit a finibus terrae audire sapientiam salomonis Et ecce plus quam salomon hic Nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neq sub modio sed super candelabrum ut qui ingrediuntur lumen videant lucem Lucerna corporis tui est oculus tuus Si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum erit Si autem nequam fuerit etiam corpus tuum tenebrosum erit Vide ergo ne lumen quod in te est tenebrae sint Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit non habens aliquam partem tenebrosam erit lucidum totum et sicut lucerna fulgoris illuminabit te

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

40

Reversi sunt septuaginta discipuli cum gaudio dicentes Domine etiam dæmonia subiciuntur nobis in nomine tuo Et ait illis videbam satanam sicut fulgur de celo cadentem Ecce dedi vobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones et super omnem virtutem inimici et nichil vobis nocebit Verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiciuntur gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in celis in illa hora exultavit Jhesus in spiritu sancto et ridens dixit Confiteor tibi Domine pater celi et terre quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis Etiam pater quia sic placuit coram te Omnia mihi tradita sunt a patre meo Et nemo scit quis sit filius nisi pater et quis pater nisi filius et cui filius voluerit revelare Et conversus ad discipulos suos ait Beati oculi qui vident que vos videtis dico enim vobis quia multi prophete et reges voluerunt videre quæ vos videtis et non viderunt et audire quæ audistis et non audierunt Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos Tollite ~~onde et invenietis requiem animabus vestris~~ iugum meum super vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et inveniet requiem animabus vestris iugum enim meum suave est et onus meum leve.

De Samaritano curate

49

Et ecce quidam legisperitus surrexit temptans illum et dicens magister quid faciendo vitam eternam possidebo Ait illi quid in lege scriptum est quomodo legis at ille respondens dixit diligites Dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omnibus mente tua et proximum tuum sicut teipsum dixit ei illi recte respondisti hoc fac et vives Ille autem volens iustificare seipsum dixit ad illum Et quis est meus proximus suscipiens autem Jhesus dixit Homo quidam descendebat ab Jherusalem in Jhericho et incidit in latrones qui etiam despoliaverunt eum et plagis impositis abierunt semivivo relicto Accidit autem sacerdos quidam descendit eadem via et visum illum pertransiit similiter et levita cum esset secus locum et videret eum pertransiit Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum et videns eum misericordia motus est adpropians alligavit vulnera eius infundens oleum et vinum et imponens illum in iumentum suum duxit in stabulum et curam eius egit Et alia die protulit duos denarios et dedit stabulario et ait Curam illius habe Et quicquid ei ultra forsitan expendero ego cum redierit reddam tibi Quis horum videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit latronibus at ille dixit qui misericordiam fecit cum illo Et ait illi Jhesus vade et tu fac similiter

De ministerio Marthe

50

Factum est autem dum irent et ipsa intravit quidam castellum et mulier quedam Martha nomine suscepit illum in domum suam et huic erat soror nomine Maria-

Beati oculi qui videt quæ vos videtis. Dico vobis quia multi prophete et reges voluerunt videre quæ vos videtis et non viderunt et audire quæ audistis et non audierunt.

q etiam sedens secus pedes dni audiebat verbum illius martha autem satagebat circa ministerium cui que stetit et ait dne non est
tibi cure q soror mea reliq me solam ministrare dic ergo illi
ut me adiuuet Et respondens dixit illi dominus martha martha
sollicita es et turbaris erga plurima porro unum est nam maria
optimam partem elegit q non auferetur a ea ℣ Doctrina oratio ! 11.

Factum est cum esset in loco quodam orans ut cessauit dixit
unus ex discipulis eius ad eum dne doce nos orare sicut et iohes
docuit discipulos suos Et ait illis cum oratis dicite pr sanctificetur
nomen tuum adueniat regnum tuum panem nostrum cotidianum da
nobis hodie cotidie Et dimitte nobis peccata nra siquidem et ipsi
dimittimus omni debenti nobis Et ne nos inducas in temptationem Et
ait ad illos quis ex vrm habebit amicum et ibit ad illum media nocte
et dicet illi Amice commoda mihi tres panes qm amicus meus
venit de via ad me et non habeo q ponam ante illum Et ille de intus
respondens dicat noli mihi molestus esse Iam enim mihi ostium
clausum est et puri mei mecum sunt in cubili non possum surgere et
dare tibi Et ille si perseuerauit pulsans dico vobis et si non dabit
illi surgens eo q amicus eius est propter improbitatem tamen eius surget et
dabit illi quantum habet hic necessarios Et ego vobis dico petite et dabitur vobis
Et cum loqueretur roganti illum ℣ Tradiciones phiseorum reprehendit. 1.
quidam pharisaeus ut pranderet apud se Et ingressus recubuit ℣ Repro. 11.
recubuit pharisaeus autem cepit intra se reputans dicens quare non
baptizatus esset ante prandium Et ait ad illum dnus nos pharisaei
q deforis est calicis et catini mundatis est autem intus est rapina
plenum et nequitia et iniquitate stulte nonne qui fecit q deforis
est etiam id q intus est fecit verum q sup est date eleemosinam
et ecce omnia munda sunt eis ℣ Confirmacio gracioru. 1. c.
Factum est autem in illo tempore sabbato secundo primo ℣ Sabatis in 12 p. 2.
cum transiret per segetes discipuli eius et euellebant spicas et manducabant confricantes manibus Quidam autem
pharisaeorum dicebant illis Quid facitis q non licet in sabbatis et re-
spondentes dixerunt ei Nec discipuli tui fecerunt q non licet facere in sabbatis
Et ait illis nunquam legistis q fecit david qm necessitatem habuit et
esuriit ipse et qui cum eo erant introiuit in domum dei sub abiathar
principe sacerdotum et panes propositionis sumpsit et manducauit et dedit
eis et qui cum ipso erant quos non licebat ea comedere nisi solis
qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus et dedit ea et qui cum illo
erant aut non legistis q in sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant
et sunt immunes sunt Dico autem vobis q templo maior est hic
Si autem scisetis q est misericordiam volo et non sacrificium nunquam condemnasetis

nauisset docentes et dicebat eis sabbatum ppter hominem factum est et
non homo ppter sabbatum itaq; dnus est filius hominis etiam sabbati. De sanatione
manus mulieris
62 Et cum inde transisset factum est et dalio
sabbato ut intraret in synagogam et doceret et erat ibi ho
et manus eius dextera erat arida Obseruabant autem scribe et pharisei
si in sabbato curaret ut inuenirent unde accusarent eum
ipse autem sciebat cogitationes eorum et interrogabat eum dicentes
Licet sabbatis curare ut accusaret eum Et ait homini habenti
manum aridam surge et sta in medio et surgens stetit Ait
autem ad illos iesus interrogo uos si licet sabbatis bene agere an male
animam saluam facere an perdere Ait illi tacebant ipse autem dixit eis
Quis erit ex uobis homo qui habebit unam ouem et si cecidit
hec in sabbatis nonne tenebit et leuabit eam quanto magis
melior est homo ouis Itaq; licet sabbatis benefacere Et extendens
eis cum ira contristatus super cecitate eorum dicit homini extende
manum tuam et extendit et restituta est manus illi et pariter
sic alteri ipsi autem impleti sunt insipientia et colloquebantur adinuicem
quid nos facerent de iesu Exeuntes autem pharisei statim faciebat statim
cum herodianis aduersum eum quo eum perderent Iesus autem sciens re
cessit inde et secuti sunt eum multi et curauit eos omnes et precepit
eis ne manifestum eum facerent ut adimpleretur quod dictum est per esaiam
prophetam dicentem Ecce puer meus electus quem elegi dilectus meus
in quo bene complacuit anime mea ponam spiritum meum super eum et iudicium
gentibus annunciabit Non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in plateis
arundinem quassatam non confringet et
linum fumigans non extinguet donec eiciat iudicium victoriam
et in nomine eius sperabunt gentes Iesus autem cum discipulis suis
secessit ad mare et turba multa galilea et iudea secuta est eum
et ab idumea et trans iordanem et qui circa tyrum
et sidonem multitudo magna audientes quanta faciebat venerunt ad eum
Et dixit iesus discipulis suis ut nauicula sibi deseruiret propter turbam
ne premerent eum plures enim saluabat ita ut irruerent in eum
ut illum tangerent quotquot habebant plagas et spiritus immundi
cum illum videbant procidebant ei et clamabant dicentes Tu es
filius dei et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum
63 Et factum est Decimo prebotis in mari cap. 13 xp lin 8 et 13
deinceps ut iesus oraret faciebat primitiuos et castella p. 64
dicens et euangelizans regnum dei et duodecim cum illo et
mulieres aliquae quae erant curate a spiritibus malignis et infirmitatibus

Maria q vocat' Magdalene de qua septem dem̄onia ejecerat
et Johanna uxor Chuse p̄curatoris Herodis et Susanna et alie
multe q ministrabant ei de facultatib̄z suis In illo die egressus
Ihs de domo sedebat secus mare et cepit iterum doce' ad mare
et congregate sunt ad eum turbe multe ita ut ascendens navicula asten-
dens sederet in mari et omnis turba in litore erat mare sup
terram erat Cum autem plurima turba coniceret et de ciuitatib̄z
festinarent ait per similitudinem locutus est et dicebat eis. De parabolis multa
et dicebat illis in doctrina sua p̄silitudine Audite ecce exiit
qui seminat seminare semen suum seminans autem seminando Et dum
seminat aliud cecidit secus viam et conculcatum est et volucres
volucres celi et comederunt illud Et aliud cecidit sup petram
ubi non habuit terram multam et statim exortum est qm non habebat
altitudinem terre et cum exortum est sol exustum est et natum
arruit qz non habebat humorem et eo q non habebat radicem
Et aliud cecidit inter spinas et simul exorte spine ascende-
re fecerunt et suffocaverunt illud et fructum non dedit Et aliud
cecidit in terram bonam et dabat fructum ascendente et
crescente Aliud centesimum aliud sexagesimum aliud trice-
simum Hec dicens clamabat qui habet aures audiendi audiat Et
cum esset singularis interrogabant eum hi qui
cum eo erant ducentes parabolam exponere q esset hec parabola Et
dixerunt ei quia vobis datum est nosse mysterium regni dei ceteris autem qui
foris sunt per parabolas omnia fiunt et illis non est datum videre in
parabolis loquor eis ut videntes videant et non videant et audi-
entes audiant et non intelligant qz videntes non videbunt et au-
dientes non audient n̄ qz intelligent ut adimplet' de eis yhesaia
vaticinium dicens auditu audietis et non intelligetis et videntes vi-
debitis et non videbitis Incrassatum est enim cor ipsi huius et auribus
grauiter audierunt et oculos suos clauserunt n̄ qz videant oculis et
auribus audiant et corde intelligant et conuertant et sanem eos et
dimittentur eis quia vestri autem beati oculi quia vident et
aures vre qz audiunt amen enim dico vobis qz multi prophete et
iusti cupierunt videre q videtis et non viderunt et audire que
audiatis et non audierunt Et ait illis Nostis parabolam hanc et
quis omnes parabolas cognoscetis Vos autem audite parabolam se-
minantis Est autem hec parabola Semen est verbum dei qui seminat
verbum seminat Et qui autem secus viam ubi seminatur verbum hi
sunt qui audiunt Et cum audierint continuo venit satanas
et tollit verbum de corde ne credentes salui fiant omnes.

enim qui audit verbum regni et non intelligit venit malus et
rapit quod seminatum est in corde eius. Nam qui super petram hi
sunt qui cum audierint statim cum gaudio accipiunt illud et hi radices
non habent in se sed temporales sunt quia ad tempus credunt. Deinde orta
tribulacione et persecucione propter verbum confestim scandalizantur et in
tempore temptacionis recedunt. Qui autem in spinis cecidit hi
sunt qui audierunt et a sollicitudinibus seculi istius et fallacia diciarum
et voluptatibus vite exeuntes et circa reliqua concupiscencie intro-
euntes suffocantur et non referunt fructum. Qui autem in terram bonam
hi sunt qui corde bono et optimo audientes verbum suscipiunt
et retinent et fructum afferunt in pacientia. Et facit aliud quidem
centesimum aliud autem sexagesimum porro aliud tricesimum. Et
dicebat illis. Numquid venit lucerna et sub modio ponatur aut sub lecto.
Nemo autem accendit lucernam et operit eam vase aut subtus lectum
ponit sed super candelabrum ut intrantes videant lumen. Non enim
est occultum quod non manifestetur nec absconditum quod non cognoscatur et
in palam veniat. Si quis habet aures audiendi audiat. Et dice-
bat illis videte ergo quomodo et quid audiatis in qua mensura mensi
fueritis remecietur vobis et addicietur vobis. Qui enim habet dabitur
ei et habundabit qui autem non habet et quod habet et putat se habere au-
feretur ab eo. Aliam parabolam proposuit eis dicens. Simile factum est
regnum celorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum
autem dormirent homines venit inimicus eius et superseminavit zizania
in medio tritici et abiit. Cum autem crevisset herba et fructum fecisset
tunc apparuerunt zizania. Accedentes autem servi patrifamilias dixerunt
ei domine. Nonne bonum semen seminasti in agro tuo unde ergo habet
zizania. Et ait illis inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei
vidimus et colligimus ea. Et ait non ne forte colligentes zizania
eradicetis simul cum eis et triticum. Sinite utraque crescere usque ad
messem et in tempore messis dicam messoribus. Colligite primum
zizania et alligate ea in fasciculos ad comburendum triticum autem
congregate in horreum meum. Et dicebat eis sic est regnum dei
quemadmodum si homo iaciat sementem in terram et dormiat et
exurgat nocte et die et semen germinet et crescat dum
nescit ille. Ultro enim terra fructificat primum herbam deinde
spicam deinde plenum fructum in spica. Et cum ex se produxerit fructum
statim mittet falcem quoniam adest messis. Aliam parabolam proposuit
eis et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei aut cui parabole com-
parabimus illud. Et cui simile esse existimabo. Simile est regnum celorum
grano synapis quod accipiens homo seminavit in agro suo et misit
in ortum suum. Quod cum seminatum est in terra minimum quidem est omnibus
seminibus que sunt in terra. Et cum natum fuerit et creverit maius est.

omnibus oleribus. Ascendit arborem magnam et fit arbor et
facit ramos magnos ita ut volucres celi venire et habitare in
ramis eius et possint se umbra eius habitare et volucres celi re-
quiescere in ramis eius. Aliam parabolam locutus est eis et iterum
dixit cui simile regnum dei aut cui similabo. Sicut est regnum celorum
fermento quod acceptum mulier abscondit in farine satis donec fer-
mentatum est totum. Hec omnia locutus est ihesus in parabolis ad turbas
et sine parabolis loquebatur eis verbum ut putant audire
Sine parabola autem non loquebatur eis ut impleretur quod dictum est per
prophetam dicentem aperiam in parabolis os meum et eructuabo abscondita
a constitutione mundi. Tunc dimissis turbis venit domum et accesserunt ad eum discipuli
eius dicentes. Edisserere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens
ait. Qui seminat bonum semen est filius hominis. Ager autem est mundus.
Bonum autem semen hi sunt filii regni. Zizania autem filii sunt nequam
nimicus autem qui seminat ea est diabolus. Messis autem consummatio seculi est.
Messores autem angeli sunt. Sicut ergo zizania colliguntur et igni
comburuntur sic erit in consummatione seculi. Mittet filius hominis angelos
suos et colligent de regno eius omnia scandala et eos qui faciunt
iniquitatem et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et
stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum
Qui habet aures audiendi audiat. De eodem parabola idem. Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro quem
inveniens homo et preter gaudio illius vadit et vendit omnia quae
habet et emit agrum illum. Item simile est regnum celorum homini mer-
catori quaerenti bonas margaritas inventa autem una pretiosa
margarita abiit et vendidit omnia quae habuit et emit eam. Item
simile est regnum celorum sagene missae in mare et ex omni genere
piscium congreganti quam cum impleta esset educentes et secus litus
sedentes elegerunt bonos in vasa sua malos autem foras miserunt
sic erit in consummatione seculi. Egredientur angeli et separabunt malos
de medio iustorum et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus
et stridor dentium. Intellexistis haec omnia dicunt ei. Ait illis
ideo omnis scriba doctus in regno celorum similis est homini patrifamilias
qui profert de thesauro suo nova et vetera. Et factum est cum consummasset
ihesus parabolas istas transiit inde et venit in patriam suam do-
cebat eos in synagoga eorum ita ut mirarentur et dicerent unde huic
sapientia hec et virtutes. Et respiciens tradiderunt iudeis
Venit autem ad eum et quaesierunt a eum suum maiorum
Nabuchodonosor in Ierusalem et cum audisset quaestionem de-
disset eis iudeis mandavit et no[illegible] maiorum panem. Vitu-

pauerunt pharisei aut et omnes Iudei nisi crebro lauent manus non
manducant tenentes traditiones seniorum et a foro redeuntes nisi
baptisentur non comedunt et alia multa que tradita sunt illis seruare ba
ptismata calicum et urceorum et eramentorum et electorum Et interro-
gabant eum pharisei et scribe dicentes Quare discipuli tui transgredi
untur et non ambulant iuxta traditiones seniorum Non enim lauant
manus suas cum panem manducant sed quibus manibus manducant panem
Ipse autem respondens ait illis Quare et vos transgredimini mandatum
dei propter traditionem vestram Relinquentes autem mandatum dei tenetis tra-
ditiones hominum et baptismata urceorum et calicum et alia similia
hiis facitis multa Et dicebat illis bene irritum fecistis preceptum
dei ut traditionem vestram seruetis Nam deus dixit et moyses honora
patrem tuum et matrem tuam et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur
quod vel donum quocumque epime est tibi proderit et non honorificabit patrem
suum aut matrem suam et ultra non dimittitis eum quicquam facere patri
suo aut matri rescindentes verbum dei per traditionem vestram quam tradidistis
et multa similia huius facitis Ypocrite bene prophetauit de vobis ysayas
dicens sicut scriptum est populus hic labiis me honorat cor autem eorum
longe est a me Inuanum autem et sine causa colunt me docentes
doctrinas et mandata hominum Et conuocatis iterum ad se turbas dixit
eis Audite me omnes et intelligite Non quod intrat in os coinquinat
hominem Nichil est extra hominem introiens in eum quod possit eum coinquinare
sed que de homine procedunt ista sunt que coinquinant hominem Si quis habet aures
audiendi audiat Et cum introisset in domum a turba accedentes di-
scipuli eius interrogabant parabolam Et dixerunt ei Scis quia pharisei
audito hoc verbo scandalizati sunt At ille respondens ait Omnis
plantatio quam non plantauit pater meus celestis eradicabitur Sini
te illos ceci sunt et duces cecorum Cecus autem si ceco ducatum
prestet ambo in foueam cadunt Respondens autem petrus dixit ei
Edissere nobis parabolam istam Ait ille dixit Adhuc et vos sum
intellectu sic et imprudentes estis Non intelligitis quia omne extrinsecus
introiens in hominem omne quod est in os intrat non potest coinquinare quia non
introit in cor eius sed in ventrem vadit et in secessum emittitur purgans
omnes estas Dicebat autem quoniam que de homine exeunt ista coinquinant
hominem Que autem procedunt de ore de corde exeunt et ea coinquinant
hominem Abintus enim de corde hominum male cogitationes procedunt homi-
cidia adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasphemie auaricie
nequicie dolus impudicicia oculus malus superbia stultitia omnia hec mala
abintus procedunt Et hec sunt que coinquinant hominem Non lotis a manibus

Vos autem dicitis quicumque dixerit pater vel matri munus quocumque est exemplo

maducare no coignat hoies De Sanance ad ch R A.

Et egressus inde surgens secessit et abiit in fines
tyri et sidonis Et ingressus domum neci volui stire et
no potuit latere Et ecce mlr chanaanea statim ut audiuit
de eo cuius filia habebat spm in mundo egressa a finibus illis et clamauit
dicens ei miserere mei dne fili dauid filia mea
male a dmonio vexat Qui no respondit ei verbum Et accedentes
discipuli eius rogabant eum dicentes ait clamat qm nos ppe aut re
spondes aut no sed missus nisi ad oues q perierunt domus israhel
Ait i venit et adorauit eum et prostrata adpedes eius erat eum
mlr gentilis symphonissa grec et rogauit eum ut demonium ei
ceret de filia eius dicens dne adiuua me Qui respondens ait sine
qm satiari filios no t bonum sumere panem filiorum et mittere canibus
Ait i respondens et dixit illi Etiam dne nam et catelli edunt de
micis q cadunt de mensa dnorum suorum et comedunt submensa dominorum
Ait tunc respondens ihs ait illi O mlr magna t fides
tua fiat tibi sicut vis Apter hunc sermonem vade exit demonium
de filia tua Et sanata t filia eius ex hora illa Et cum abisset do
mum suam inuenit puellam sedentem super lectum et demonium exisse
Et iterum exiens de finibus tyri venit per sidonem mare
galilee q t in medios fines decapoleos et adducunt
ei surdum et ajutum et deprabant eum ut imponat illi manum
Et apprehendens eum de turba seorsum misit digitos suos in au
riculas eius et expuens tetigit lingua eius et suspiciens in celum
ingemuit et ait effeta q t adapire et statim aperte sunt aures
eius et solutum est vinculum lingue eius et loquebat recte et precepit
eis ne cui dicerent Quanto autem eis precipiebat tanto magis plus
predicabant et eo amplius admirabant dicentes Bene omnia fecit
et surdos audire fecit et ajutos loqui Et ascendens in mo
te sedebat i Et accesserunt ad eum turbe multe habentes secum
ajutos et claudos debiles cecos et alios multos et proiecerunt
eos ad pedes eius et curauit eos ita ut turbe admirarentur Vide
ntes ajutos loquentes et claudos ambulantes cecos viden
tes et magnificabant deum israel de 2 reficeran d'S. pnity
Et in illis diebus cum turba multa esset 2 pauis pissi ad ihs R B.
cum ihs non haberent q manducarent convocans discipulos ait
illis misereor super turbam quia ecce iam triduo sustinent me et non habent
quod manducent Et dimittere eos ieiunos
nolo ne deficiant in via et si dimisero eos ieiunos in domum
suam deficiant in via quidam enim de longe venerunt Et re

Surdo muto 2 milia hominum

sponderunt ei discipuli unde illos poterit quis hic saturare
panibus in solitudine Unde nobis in deserto panes tantos ut sat
eius turbam tantam Et interrogabat eos Quot panes habetis
Qui responderunt septem et paucos pisciculos Et precepit turbe ut
discuberent super terram Et accipiens septem panes gratias agens
fregit et dabat discipulis suis ut apponerent Et apposuerunt
turbe et dederunt populo Et habebant pisciculos paucos et
ipsos benedixit et iussit apponi et manducaverunt omnes et saturati
sunt Et sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem sportas
plenas Erant autem qui manducaverant quasi quatuor milia
hominum extra parvulos et mulieres et dimisit eos Et dimissa
turba ascendit in naviculam cum discipulis suis et venit
in fines Magedon partes dalmanucha de ludis petentibus

A1.

Et exierunt et signum de celo et fermento phariseorum m 16 R 8
accesserunt ad eum pharizei et saducei temptantes et rog
averunt eum Et ceperunt conquirere cum eo querentes ab eo ut signum
de celo ostendet At ille respondens ait illis facto vespere di
citis serenum erit Rubicundum est enim celum Et mane hodie tem
pestas Rutilat enim triste celum faciem ergo celi diiudicare
nostis signa autem temporum non potestis scire Et ingemiscentes
spiritu ait eius generatio ista signum querit generatio mala et adulteria
signum querit Amen dico vobis non dabitur generationi huic signum nisi signum
Jone prophete Et relictis illis Ascendit in navim et abiit transfretum
Et cum venissent discipuli eius transfretum obliti sunt panes recipere
Et nisi unum panem non habebant secum in navi Et precipiebat
eis dicens intuemini et cavete a fermento pharizeorum et sadu
ceorum et fermento herodis At illi cogitabant inter se dicentes
quia panes non accepimus Quo cognito ait illi ihesus Quid cogitatis
inter vos modice fidei quia panes non habetis Nondum cognoscitis
nec intelligitis Adhuc cecatum habetis cor vestrum oculos hen
tes non videtis et aures habentes non auditis nec recordamini quando
quinque panes fregi in quinque milia hominum et quod cophinos frag
mentorum tulistis dicunt ei septem Et dicebat eis quomodo non
dum intelligitis quia non de pane dixi vobis Cavete a fermento
pharizeorum et saduceorum Tunc intellexerunt quia non dixit cave
re a fermento panis sed a doctrina pharizeorum et saduceorum

A2

Et veniunt betsaidam et adducunt ei cecum et rogabant eum
ut ullum tangeret Et apprehensa manu ceci adducit eum ex
vicum et exspuens in oculos eius impositis manibus suis interrogavit eum
de ceco sanato qui videbat homines velud arbores ambulare R 8

si qd videret et affirmans ait video homines velut arbores ambu
lantes deinde iterum imposuit manus super oculos eius et cepit videre
et restitutus est ita ut clare videret omnia et misit illum in domum
suam dicens Vade in domum tuam et si intraueris in uicum nemini dixeris
Et egressus iesus est et discipuli eius in castella uenit autem in partes
cesarie philippi
Et factum est cum solus esset
orans et discipuli eius cum eo et interrogabat discipulos suos dicens
Quem dicunt homines esse filium hominis Quem me dicunt esse turbe Qui
responderunt illi dicentes Alii iohannem baptistam alii heliam alii
Nero ieremiam Alii quia unum de prophetis alii quia propheta unus de priscis
surrexit Tunc dixit illis iesus Vos autem quem me esse dicitis Respondens
simon petrus dixit Tu es xpus filius dei uiui Respondens autem iesus
dixit ei Beatus es simon barcona quia caro et sanguis non reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis Et ego dico tibi quia tu es petrus
et super hanc petram edificabo ecclesiam meam et porte inferi non preualebunt aduersus eam et tibi dabo claues regni celorum et quecumque ligaueris super terram erit ligatum et in celis et quecumque solueris super
terram erit solutum et in cel Et ille imperauit eis ne quemquam et ipse
et precepit discipulis ut nemini dicerent Deinde quia ipse esset iesus xpus
Deinde cepit iesus docere eos et ostendere discipulis suis quia
oportet eum ire hierosolima et multum pati et reprobari a senioribus
scribis et principibus sacerdotum et occidi et tertia die re
surgere et palam uerbum loquebat Et assumens eum petrus cepit increpare
illum dicens Absit a te domine non erit tibi hoc Qui conuersus videns di
scipulos suos increpauit petrus dicens Vade retro post me satana
dalum mihi es quia non sapis ea quae dei sunt sed ea hominum quae
Et uocata turba cum
discipulis suis dicebat adeamus Si quis uult post me uenire
et me sequi abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur
me Qui enim uoluerit animam suam saluam facere perdet eam Qui autem perdiderit
animam suam propter me et euangelium saluam faciet et lucrabit eam
Quid enim proficiet homo si lucretur uniuersum mundum anime uero sue de
trimentum patiatur semetipsum perdat et detrimentum sue faciat Aut
quam dabit homo commutationem pro anima sua filius hominis ueniet in gloria
patris sui cum angelis suis et tunc reddet unicuique secundum opera sua
Qui enim me confessus fuerit coram hominibus in generatione ista adultera
et peccatrice et filius hominis confitebitur eum cum uenerit in gloria patris sui
cum angelis suis Ad qui me erubuerit et sermones meos coram hac
filius hominis erubescet cum uenerit in maiestate sua et patris et sancti
angelorum Et dicebat illis Amen uero dico uobis quia sunt quidam

A3.

A2.

Dehic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum dei
venientem in virtute filium hominis venientem in regno suo de tm̃ri
Factum autem post hos verba fere dies [illegible] dm̃i in l. 9 k. 9.
octo post dies sex assumpsit ihesus petrum iacobum et iohannem eum
et duxit illos in montem excelsum seorsum solos ut oraret et tm̃
figuratus est ante eos Et factum est dum oraret species vultus eius altera
et resplendens facies eius sicut sol vestimenta autem eius facta sunt
alba et candida splendida nimis velut nix et ita fullo non qui
super terram candidare potest Et ecce duo viri apparuerunt illi moyses
et helyas cum eo loquentes visi in maiestate et dicebant excessum
quem impleturus erat in hierusalem Petrus vero et qui cum illo erant
gravati erant somno Et evigilantes viderunt maiestatem eius
et duos viros qui stabant cum illo Et factum est dum discederent
ab illo dixit petrus ad ihesum domine praeceptor rabi bonum
nobis hic esse si vis faciamus hic tria tabernacula unum tibi
unum moysi et unum helyae nesciebat quid diceret erant autem timore ergo
timuerunt Hoc autem eo loquente ecce nubes lucida obumbravit
eos Et timuerunt in nubem Et ecce venit vox de nube
dicens hic est filius meus dilectus carissimus in quo mihi bene complacuit ipsum
audite Et audientes discipuli ceciderunt in facies suas et timuerunt
valde Et accessit ihesus et tetigit eos dixit eis
surgite nolite timere Et dum fierent oculos levantes oculos.
et neminem viderunt amplius nisi ihesum tantum secum
illis ihesus dicens nemini dixerit visionem donec filius hominis de mortuis
tuis resurgat Et verbum tenuerunt apud se quaerentes quid esset
illud dicere quid esset cum resurgere de mortuis et nemo dixerunt
eis discipuli ergo dicunt pharisei et scribae quia helyam oportet
venire primum qui respondens ait illis helyas quidem veniens est
cum venerit primo restituet omnia Et quomodo scriptum est in filium hominis
ut multa patiatur et contemnatur dico autem vobis quia helyas iam
venit et non cognoverunt eum sed fecerunt in eo quicumque voluerunt
sic scriptum est de eo Sic et filius hominis passurus est ab eis tunc
intellexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset eis
Factum est de spiritu muto quod dest̃i non tuerunt l. 9 k. 9
autem in sequenti die descendentibus illis de monte et ve
nientibus ad discipulos suos occurrit illis turba multa et vidit
turba magna circa eos scribas quaerentes cum illis Et qui
simul omnis populus videns ihesum stupefactus est et expaverunt

Et cum venisset ad turbam accurrens salutabat eum et in-
rogauit eos qui in nos spiritus et ecce videns vir unus de turba
accessit ad eum gemens pueroque ante eum clamauit dicens ma-
gister attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum qui ubicumque eum
apprehendit illidit eum et spumat et stridet dentibus et arescit
dne aspiciere filio meo quia lunaticus est et male patitur nam sepe
cadit in ignem et crebro in aquam obsecro te respice filium
meum quia unicus mihi est et ecce spiritus apprehendit illum et subito
clamat et elidit et dissipat eum cum spuma et vix de-
dixi ut eicerent eum et non potuerunt curare eum videns ihs
ait o generatio incredula infidelis et peuersa usque quo ero apud
vos et vobiscum usque quo patiar afferte huc illum ad me ad-
huc huc filium tuum et attulerunt eum et cum accedet et vidisset
illum statim spiritus turbauit illum elisit eum demonium et dissipauit
et elisus in terram volutabatur spumans et interrogauit patrem
eius quamdiu hoc ei accidit et ille dixit abinfancia et
sepe eum in ignem et in aquam misit ut eum perderet. Si quid potes
es adiuua nos misericordia motus ihs autem ait illi si potes crede
omnia possibilia sunt credenti et continuo exclamans pa-
ter cum lacrimis aiebat credo dne et adiuua incredulitatem
meam et cum vidisset ihs concurrente turba comminatus est spiritui
immundo et increpauit eum ihs dicens surde et mute spiritus
ego tibi precipio exi abeo et amplius ne introeas in eum et ex-
clamans et multum dissipans eum exiit abeo demonium et fac-
est sicut mortuus ita ut multi dicerent quia mortuus est ihsus
aut tenens manu eius eleuauit eum et surrexit et curatus est
puer ex illa hora et tradidit illum patri suo
Stupebant autem omnes in magnitudine dei omnibus qui mirantibus
in omnibus quae faciebat dixit ad discipulos suos ponite in cordibus vestris
sermones istos filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum
et cum intrasset domum discipuli eius interrogauerunt eum secreto et
dixerunt ei quare nos non potuimus eicere eum dixit illis ihsus
propter incredulitatem vestram amen dico vobis si habueritis fidem
sicut granum sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et
nihil impossibile erit vobis hoc autem genus in nullo potest exire
nisi in oratione et ieunio: d'Stenophesia et pdicatione. A. A
Et inde profecti per ibantur per ciuitates et castella.
Et ambulabat post hoc ihsus in galilea nec volebat
quemquam scire non enim volebat ambulare in iudea quia querebat eum
iudei interficere erat autem in proximo dies festus iudeorum tenio

phegia dixerunt aut ad eum fratres eius Transi hinc et vade in
Judeam ut et discipuli tui videant opera tua que tu facis Nemo enim
in occulto aliquid facit et querit ipse in palam esse Si hec facis manifesta
te ipsum mundo Nec enim fratres eius credebant in eum dixit ergo eis
ihesus Tempus meum nondum advenit tempus autem vestrum semper est paratum
Non potest mundus odisse vos me autem odit quia ego testimonium perhi
beo de illo quia opera eius mala sunt vos ascendite ad diem festum
hunc Ego autem non ostendam ad diem festum istum quia meum tempus non
dum impletum est hec cum dixisset ipse mansit in galilea Constantibus
autem eis in galilea docebat discipulos suos Et dixit illis ihesus
filius hominis tradendus est in manus hominum et occident eum Et occisus
tercia die resurget At illi ignorabant verbum istud et erat
velatum ante eos ut non sentirent illud Et timebant eum interro
gare de hoc verbo Et contristati sunt vehementer Ut autem ostenderunt
fratres eius tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste sed quasi
in occulto Judei ergo querebant eum in die festo et dicebant ubi
est ille et murmur multum erat de eo in turba Quidam enim dicebant quia
bonus est Alii autem dicebant non sed seducit turbas Nemo tamen
D. palam loquebatur de illo propter metum iudeorum Iam autem die festo
mediante ascendit ihesus in templum et docebat et mirabantur Judei di
centes Quomodo hic litteras scit cum non didicerit Respondit eis ihesus Et
dixit mea doctrina non est mea sed eius qui misit me Si quis voluerit
voluntatem eius facere cognoscit de doctrina utrum ex deo sit an ego
a me ipso loquar Qui a semetipso loquitur gloriam propriam querit Qui autem
querit gloriam eius qui misit illum hic verax est et iniusticia in illo non est
Nonne Moyses dedit vobis legem et nemo ex vobis facit legem quid me
queritis interficere Respondit ei turba demonium habes quis te querit inter
ficere Respondit ihesus et dixit eis unum opus feci et omnes miramini propterea
Moyses dedit vobis circumcisionem non quia ex Moyse est sed ex patribus et in sab
bato circumciditis hominem Si circumcisio accipit homo in sabbato ut non
solvatur lex Moysi mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato
Nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate dicebant ergo quidam
ex Jherusolimis Nonne hic est quem querunt interficere Ecce palam loquitur et
nichil ei dicunt Numquam vere cognoverunt principes quia hic est christus Sed
hunc scimus unde sit christus autem cum venerit nemo scit unde sit Clama
bat ergo docens in templo ihesus et dicens Et me scitis vos et unde
sim scitis et a me ipso non veni sed est verus qui misit me quem vos ne scitis
Ego autem scio eum Et si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax
Sed scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit Querebant ergo eum appre
hendere et nemo misit in illum manus quia non dum venerat hora eius De turba
autem multi crediderunt in eum et dicebant christus cum venerit Numquam plura
signa faciet quam que hic facit Audierunt pharisei turbam murmurantem

deficit et miserunt principes et pharisei ministros apprehendere eum.
Et dixit ergo iesus adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado
ad eum qui misit me. Quaeretis me et non invenietis et ubi sum ego vos
non potestis venire. Dixerunt ergo iudei ad semetipsos. Quo hic iturus
est quia non inveniemus eum. Numquid in dispersionem gentium iturus
est doctor gentium. Quis est hic sermo quem dixit. Quaeretis me et non invenietis
et ubi sum ego vos non potestis venire. In novissimo autem die magno festi
vitatis stabat iesus et clamabat dicens. Si quis sitit veniat ad me
et bibat. Qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius
fluent aquae vivae. Hoc autem dixit de spiritu quem accipiebant credentes
in eum. Nondum enim erat spiritus datus quia iesus nondum glorificatus
erat. Ex illa igitur turba cum audissent hos sermones eius dicebant hic est vere
propheta. Alii dicebant hic est christus. Quidam autem dicebant numquid a galilea
christus venit. Nonne scriptura dixit quia ex semine David et de bethleem castello
ubi erat David venit. Dissensio itaque facta est in plebe propter eum.
Quidam autem eorum volebant apprehendere eum sed nemo misit super illum
manus. Venerunt ergo ministri ad pontifices et pharisaeos et dixe
runt eis illi. Quare non adduxistis eum. Responderunt ministri numquam
sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. Responderunt ergo eis pharisei
numquid et vos seduci estis numquid aliquis principum credidit
in eum aut ex pharisaeis. Sed turba quae non novit legem maledicti sunt
sunt. Dicit nicodemus ad eos ille qui venerat
ad eum nocte qui unus erat ex eis. Nunquid lex nostra iudicat hominem nisi
audierit ab ipso prius et cognoverit quid faciat. Responderunt et dixerunt
ei numquid et tu galileus es. Scrutare scripturas et vide quia propheta a galilea
non surgit. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

[A8] de muliere in adulterio deprehensa

Iesus autem perrexit in montem oliveti. Et diluculo iterum venit in templum. Et omnis populus venit ad eum
et sedens docebat eos. Adducunt autem scribae et pharisei mulierem
in adulterio deprehensam et statuerunt eam in medio et dixerunt
ei magister hanc mulierem deprehensam in adulterio in lege autem
praecepit nobis moyses huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis. Hoc autem
dicebant tentantes eum ut possent accusare eum. Iesus autem inclinans
se deorsum digito scribebat in terra. Cum autem perseverarent interrogan
tes eum erexit se et dixit eis. Qui sine peccato est vestrum primus in
illum lapidem mittat. Et iterum se inclinans scribebat in terra. Audientes
autem unus quisque coepit a senioribus usque ad novissimos. Et remansit
solus et mulier in medio stans. Erigens autem se iesus dixit ei. Mulier
ubi sunt qui te accusant. Nemo te condemnavit. Quae dixit. Nec
ego te condemnabo. Vade et iam
amplius noli peccare.

[A9] de verbis xpi in templo xpi lucis. c. v

Iterum ergo locutus est eis iesus dicens. Ego sum lux mundi. Qui
sequitur me non ambulat in tenebris sed habebit lumen vitae.
Dixerunt ergo ei pharisei. Tu de te ipso testimonium perhibes.

testimonium tuum non est verum Respondit ihesus et dixit eis Et si ego
testimonium perhibeo de meipso verum est testimonium meum quia scio unde
veni et quo vado vos autem nescitis unde venio aut quo vado vos
secundum carnem iudicatis ego non iudico quemquam Et si iudico iudicium meum
verum est quia solus non sum sed ego et qui misit me pater Et in lege vestra
scriptum est quia duorum hominum testimonium verum est Ego sum qui testimonium
perhibeo de meipso et testimonium perhibet de me qui misit me pater Dicebant
ergo ei ubi est pater tuus Respondit ihesus nec me scitis neque patrem meum Si
me scissetis forsitan et patrem meum scissetis Hec verba locutus est ihesus
in gazophilacio docens in templo Et nemo apprehendit eum quia nondum
venerat hora eius

Dicunt Iudei quod se interficiet

Dixit ergo iterum eis ihesus Ego vado et quaeretis me
et in peccato vestro moriemini Quo ego vado vos non potestis venire
Dicebant ergo iudei Numquid interficiet semetipsum quia dixit quo ego
vado vos non potestis venire Et dicebat eis Vos deorsum estis ego
de supernis sum vos de mundo hoc estis ego non sum de hoc mundo Dixi
ergo vobis moriemini in peccatis vestris Si enim non credideritis quia ego sum
moriemini in peccatis vestris Dicebant ergo ei Tu quis es Dixit eis ihesus prin
cipium qui et loquor vobis Multa habeo de vobis loqui et iudicare sed qui
misit me verax est et ego quae audivi ab eo hec loquor in mundo Et non
agnoverunt quia pater eius dicebat Deum Dixit ergo eis ihesus Cum ex
alterabitis filium hominis tunc agnoscetis quia ego sum et a meipso facio nichil
sed sicut docuit me pater hec loquor Et qui misit me mecum est et non reliqui
me solum quia ego quae placita sunt ei facio Hec illo loquente multi cre
diderunt in eum Dicebat ergo ihesus ad eos qui crediderunt ei iudeos si
vos manseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis et cognoscetis
veritatem et veritas liberabit vos Responderunt ei Semen abrahe sumus
et nemini unquam servimus quomodo tu dicis liberi eritis Respondit eis ihesus
Amen amen dico vobis quia omnis qui facit peccatum seruus est peccati Serus
autem non manet in domo in eternum filius manet in eternum Si ergo filius
vos liberaverit vere liberi eritis Scio quia filii abrahe estis sed quaeritis
me interficere quia sermo meus non capit in vobis Ego quod vidi apud
patrem loquor et vos quae vidistis apud patrem vestrum facitis Responderunt
et dixerunt ei Pater noster abraham dicit eis ihesus Si filii abrahe
estis opera abrahe facite Nunc autem quaeritis me interficere qui veritatem
vobis locutus sum quam audivi ab eo hoc abraham non fecit Vos facitis
opera patris vestri Dixerunt itaque ei nos ex fornicatione non sumus nati unum
patrem habemus deum Dixit ergo eis ihesus Si deus pater vester esset dili
geretis utique me Ego enim ex deo processi et venio neque enim a me ipso
venit sed ille me misit Quare loquelam meam non cognoscitis quia non potestis
audire sermonem meum Vos ex patre diabolo estis et desideria patris
vestri vultis facere Ille homicida erat ab initio et in veritate non stetit
quia non est veritas in eo Cum loquitur mendacium ex propriis loquitur quia mendax
est et pater eius Ego autem quia veritatem dico non creditis mihi
Quis ex vobis arguet me de peccato Si veritatem dico quare non cre

dicis michi Qui ex deo est verba dei audit propterea vos non
auditis quia ex deo non estis Responderunt ergo Judei et dixerunt
Nonne benedicimus nos quia Samaritanus es et demonium habes
Respondit ihesus et dixit Ego demonium non habeo sed hono
rifico patrem meum et vos inhonorastis me Ego autem gloriam
meam non quero est qui querat et iudicet Amen amen dico vobis
Si quis sermonem meum servaverit mortem non gustabit in eternum
dixerunt ergo Judei Nunc cognovimus quia demonium habes Abraham mor
tuus est et prophete et tu non dicis Si quis sermonem meum servaverit
non gustabit mortem in eternum Numquid tu maior es patre nostro ab
raham qui mortuus est et prophete mortui sunt Quem te ipsum
facis Respondit ihesus Si ego glorifico me ipsum gloria mea nichil est
Est pater qui glorificat me quem vos dicitis quia deus noster est et non cogno
vistis eum Ego autem novi eum Et si dixero quia non scio eum ero
similis vobis mendax Sed scio eum et sermonem eius servo Abra
ham pater vester Exultavit ut videret diem meum vidit et gavi
sus est Dixerunt ergo Judei ad eum quinquaginta annos non dum habes
et abraham vidisti dixit ergo eis ihesus Amen amen dico
vobis Antequam abraham fieret ego sum Tulerunt ergo lapides
iudei ut iacerent in eum Ihesus autem abscondit se et exivit de
templo et exivit de templo De cecco nato etc. BI.

Et preteriens ihesus vidit hominem cecum a natiuitate a. 9.
et interrogaverunt eum discipuli eius Rabi quis peccavit hic
aut parentes eius ut cecus nasceretur Respondit ihesus neque hic peccavit
neque parentes eius sed ut manifestarentur opera dei in illo Me
oportet operari opera eius qui misit me donec dies est Veniat nox
quando nemo potest operari Quamdiu sum in mundo lux sum mundi hec
cum dixisset expuit in terram et fecit lutum ex sputo et linivit
lutum super oculos ceci et dixit ei Vade et lavare in nathathoria
syloe quod interpretatur missus Abiit ergo et lavit et venit videns Itaque
vicini et qui viderant eum prius quia mendicus erat dixerunt Nonne hic
est qui sedebat et mendicabat Alii dicebant quia hic est Alii
autem nequaquam sed similis eius est Ille autem dicebat quia ego sum dice
bant ergo ei Quomodo aperti sunt oculi tui Respondit ille homo qui dicitur
Ihesus lutum fecit et unxit occulos meos et dixit michi
vade ad nathathoria syloe et lava et abii et lavi et vidi et
dixerunt illi ubi est ille ait nescio Adducunt eum ad pharizeos
qui cecus fuerat Erat autem sabbatum quando lutum fecit ihesus et aperuit
oculos eius Iterum ergo interrogabant eum pharizei quomodo vi
disset ille autem dixit eis lutum posuit michi super oculos me
os et lavi et video dicebant ergo ex pharizeis quidam est

Nos hic ho ado qui sabbm no custodit Alij dicebat quo pt
ho pter hec signa facere et scisma erat inter eos Dicunt
ergo cecto nato Tu q dic de illo qui aperuit tibi oculos tuos
Ille aut dixit q ppha e No crediderunt ergo Judei de illo
qui ceca erat & vidisset Donec penites vocauerunt qui vidant
et ipsi ceci fuerunt dicentes Hic e filius vester q dicis q
natus e ceca quo ergo nunc videt Responderunt ergo eis parentes
& dixerunt Scimus q hic e filius noster & q ceca natus e quo
autem nunc videat nescimus aut quis eius aperuit oculos nostros
ipsum interrogate etate habet ipse de se loquitur Hec dixerunt
parentes eius q timebant Judeos Ja enim conspirauerant Judei
ut si quis confiteretur eum xpm extra synagogam fieret pter ea
parentes eius dixerunt q etate habet ipsum interrogate Voca
uerunt ergo iterum hominem qui ceca fuerat et dixerunt ei Da glo
riam deo Nos scimus q hic ho peccator e Dixit ergo ille si peccator
illi q fecit tibi quo aperuit tibi oculos Respondit eis dixi vobis
et audistis Quid iterum vultis audire Numquid et vos vultis discipuli
eius fieri Maledixerunt ei et dixerunt Tu discipulus eius sis nos
autem sumus Moysi discipuli sumus Nos scimus q locutus e deus
huic autem nescimus unde sit Respondit ille ho et dixit eis
Hoc enim mirabile e q vos nescitis unde sit et aperuit oculos
meos scimus autem q peccatores deus non exaudit sed si
quis dei cultor e et voluntatem eius facit hunc exaudit Ex seculo
non auditum q aperuit oculos ceci nati nisi hic esset a deo
non poterat facere quicquam Responderunt et dixerunt ei Peccatis natus es
et tu doces nos et eiecerunt eum foras audiuit ihesus q eie
cerunt eum foras et cum inuenisset eum dixit ei Tu credis in filium
dei Respondit ille et dixit Quis e domine ut credam in eum et dixit
ei ihesus et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse e At ille ait credo
domine et procidens adorauit eum Et dixit ei ihesus In iudicium ego
huc mundum veni et qui non vident videant et qui videntes ceci
fiant Et audierunt ex pharisaeis qui cum ipso erant et dixerunt ei
numquid et nos ceci sumus Dixit eis ihesus Si ceci essetis non haberetis
peccatum nunc autem dicitis q videmus peccatum vestrum manet

Amen amen dico vobis Ego sum pastor bonus a 10
qui non intrat per ostium in ouile ouium sed ascendit aliunde ille
fur est et latro Qui autem intrat per ostium pastor e ouium huic
ostiarius aperit et oues voce eius audiunt et proprias oues vocat
nominatim et educit eas Et cum proprias oues emiserit ante eas
vadit et oues illum sequuntur quia sciunt vocem eius Alienum autem
non sequuntur sed fugiunt abeo quia non nouerunt vocem alienorum Hoc

quibus dixit eis iesus Illi autem non cognouerunt quod loquebatur
eis dixit ergo eis iterum iesus Amen Amen dico vobis quia
ego sum ostium ouium Omnes quotquot uenerunt fures sunt et latrones
sed non audierunt eos oues ego sum ostium per me si quis introierit saluabitur et ingredietur
et egredietur fur non nisi ut furetur et mactet
et perdat ego uenio ut uitam habeat et habundantius habeat
Ego sum pastor bonus Bonus pastor dat animam suam pro ouibus suis
Mercenarius autem et qui non est pastor cuius non sunt oues uidet lupum
uenientem et dimittit oues et fugit et lupus rapit et dispergit oues
Mercenarius autem fugit quia mercenarius est et non pertinet ad eum de ouibus ego sum pastor bonus et cognosco meas
et cognoscunt me meae sicut nouit me pater et ego cognosco patrem
et animam meam pono pro ouibus meis Et alias oues habeo quae
non sunt ex hoc ouile et illas oportet me adducere et uocem meam
audiant et fiat unum ouile et unus pastor Propterea me pater
diligit quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam nemo tollit
eam a me sed ego pono eam a meipso Potestatem habeo ponendi animam
meam et potestatem habeo iterum sumendi eam hoc mandatum accepi a
patre meo Dissensio iterum facta est inter Judeos propter sermones
hos Dicebant autem multi ex ipsis Demonium habet et insanit Quid
eum audistis Alii dicebant haec uerba non sunt demonium habentis Numquid
demonium potest caecorum oculos aperire

De solutione didragmatis [P3]

Et uenerunt capharnaum Et cum uenissent tha
capharnaum qui didragma accipiebant ad petrum et dixerunt
ei magister uester non soluit didragma Et ait etiam Et cum intrasset
in domum praeuenit eum iesus dicens Quid tibi uidetur simon cui
reges terrae a quibus accipiunt tributum uel censum a filiis suis an ab
alienis Et ille dixit ab alienis Dixit illi iesus Ergo liberi
sunt filii Ut autem non scandalizemur eos uade ad mare et mitte
hamum Et eum piscem qui primus ascenderit tolle et aperto ore
eius inuenies staterem illum sumes Da illum eis pro me et tuo

De retentione distinctionum quibus cor habet maior [84]

Imitatio
Et cum cogitatio quis eorum esset maior Et iesus videns
cogitationes cordis eorum cum domum esset interrogabat eos quid
in uia tractabatis Et illi tacebant Nam inter se in uia disputauerant quis esset illorum maior Et sedentes distinctiones adiesus
dicentes Quis putas et maior in regno celorum Et residens
vocauit duodecim et ait illis Si quis uult primus esse erit omnium nouissimus et omnium minister Et adiuncta iesus puerum accipiens
apprehendit et statuit eum secum in medio cordis eorum quem cum apprehendisset

esset ait illis Amen dico vobis nisi conversi fueritis et efficiamini
sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum Quicumque ergo humiliaverit
se sicut parvulus iste hic est maior in regno celorum Et qui suscep-
it unum parvulum talem in nomine meo mei suscipit Et quicumque me
susceperit non solum me suscipit sed eum qui me misit Nam qui minor
est inter vos omnes hic maior est Qui autem scandalizaverit unum
de pusillis istis minimis qui in me credunt expedit bonum est ei
magis Ut suspendatur mola asinaria in collo eius et dimergatur
in profundum maris Ve mundo abscandalis Necesse est enim ut veniant
scandala verum tamen ve homini illi per quem scandalum venit Si autem
manus tua scandalizat te abscide eam et proice abste Bonum est
tibi debilem vel claudum intrare in vitam quam duas manus habentes
vel duos pedes ire et mitti in iehennam ignem eternum in extingu-
ibilem ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur
Et si oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abste bonum est
lusto tibi regnum dei cum uno oculo in vitam intrare quam duos oculos
habentem mitti in iehennam ignis ubi vermis eorum non moritur et ignis
non extinguitur Omnis enim victima igne sallietur et omnis victima
sale salietur Bonum est sal Quod si insulsum fuerit in quo illud con-
dietis habete in vobis sale et pace habete inter vos Videte ne
contempnatis unum ex his pusillis Dico enim vobis quod angeli
eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est Venit enim filius
horum salvare quod perierat Quid vobis videtur Si fuerint alicui centum
oves et erraverit una ex eis Nonne reliquit nonaginta novem
in montibus et vadit querere eam que perierat erravit Et si contigerit
ut inveniat eam Amen dico vobis quia gaudet super eam magis quam super
nonaginta novem que non erraverunt Sic non est voluntas ante patrem
vestrum qui in celis est ut pereat unus de pusillis istis De correctione fraterna. l. 11.

Attendite vobis Si autem peccaverit in te
frater tuus vade et corripe increpa illum inter te et ipsum solum
Si autem audierit et penitentiam egerit dimitte illi lucratus es fratrem
tuum Et si septies in die peccaverit in te et septies in die conversus
fuerit ad te dicens penitet me dimitte illi Si autem non te audi-
erit adhibe tecum adhuc unum vel duos ut in ore duorum te-
stium vel trium stet omne verbum Quod si non audierit eos dic ecclesie Si
autem et ecclesiam non audierat sit tibi sicut ethnicus et publicanus
Amen dico vobis quicumque allegaveritis super terram erunt ligata et in
celo Et quicumque solveritis super terram erunt soluta et in celo Iterum
dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super terram de omni re quam-
cumque petierint fiet illis a patre meo qui in celis est ubi enim sunt duo
vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum Tunc

accedens ad eum petrus dixit dne quoties peccabit in me
fr meus et dimittam ei usq; septies dixit illi ihesus non dico
tibi usq; septies sed usq; septuagies septies Ideo nequam mi
Ideo assimilatus est regnum de debito dimisso sunt qui
celorum homini regi qui voluit rationem ponere cum seruis suis
et cum cepisset rationem ponere oblatus est ei unus qui debebat decem
milia talenta cum autem non haberet unde redderet iussit eum dominus
venundari et uxorem eius et filios et omnia quecumque habebat reddi poterat
autem seruus ille rogabat eum dicens patiens habe in me et omnia
reddam tibi misericors autem dnus serui illius dimisit eum et debi
tum dimisit ei egressus autem seruus ille inuenit unum de seruis
suis qui debebat ei centum denarios et tenens suffocabat
eum dicens redde quod debes et procidens ergo unus eius rogabat
eum patiens habe in me et omnia reddam tibi ille autem noluit sed abiit
et misit eum in carcerem donec redderet debitum uidentes autem
ergo serui eius quod fiebat contristati sunt valde et uenerunt et narrauerunt
dno suo omnia quecumque facta fuerant tunc uocauit illum dnus suus et ait illi
nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me nonne
te oportuit et te misereri conseruo tui sicut et ego tui misertus
sum et iratus dnus eius tradidit eum tortoribus quoadusque redderet
uniuersum debitum sic et pater meus celestis faciet uobis si non re
miserit unusquisque fratri suo de cordibus uestris Illo tempore dixit dnus
Respondit autem illi iohes dicens magister uidimus quendam in nomine tuo eiicientem dmonia
et prohibuimus eum quia non sequitur te nobiscum et ait ad illum ihesus
Nolite prohibere Nemo enim est qui faciat uirtutem in nomine meo et po
ssit cito mala loqui de me Qui enim non est aduersus nos pro nobis
est Quisquis enim potum dederit uobis calicem aquae frigidae in nomine
meo quia christi estis Amen dico uobis non perdet mercedem suam
Et factum est cum consummasset ihesus sermones istos iuit de galilea et uenit in fines
iudee trans iordanem et secuti sunt eum turbe multe et cure
narit eos ibi et docebat eos iterum Accesserunt ad eum pharisei temptantes eum et dixerunt
eum licet homini dimittere uxorem suam quare moysi mandauit dare libellum repudii et dimittere
Respondens autem ihesus dixit eis quia propter duritiam cordis uestri scribit
uobis mandatum hoc Ab initio autem creaturae masculum et feminam fecit eos
propter hoc dimittet homo patrem suum et matrem et adhaerebit uxori suae
et erunt duo in carne una Quod ergo deus coniunxit homo non separet
Dicunt ei quare moysi mandauit dare libellum repudii et dimittere
Dicit eis quia moysi propter duritiam cordis uestri permisit uobis dimittere uxores
uestras ab initio autem non fuit sic Dico autem uobis quia quicumque dimiserit uxorem suam
nisi ob fornicationem et duxerit alteram moechatur et qui dimissam duxerit moechatur

timete eum qui post quam occidit corpus habet potestatem mittere in gehenam
ita dico vobis hunc timete Nonne duo passeres venundantur
asse dipondio et unus ex illis non est in oblivione
coram deo non cadit in terram sine patre vestro volutate autem
illi capitis vestri omnes numerati sunt Nolite ergo timere multis passe
ribus meliores estis vos Dico autem vobis Quicumque me
confessus fuerit coram hominibus et filius hominis confitebitur eum coram an
gelis dei Qui autem negaverit me coram hominibus denegabitur eum coram
angelis dei Et omnis qui dixerit verbum in filium hominis remittetur illi
Si autem qui in spiritum sanctum blasphemaverit non remittetur eum Cum autem
inducent vos in synagogas et admiratus et potestates Nolite
solliciti esse quomodo aut quid respondeatis aut quid dicatis Spiritus
enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere
Et dixit autem illi quidam de turba magister dic fratri meo ut mecum divi
dat hereditatem Ut ille dixerit ei homo quis me constituit
iudicem aut divisorem super vos Dixit autem ad illos videte et ca
vete ab omni avaritia quoniam non in abundantia cuiusquam vita est
ex his quae possidet Dixit autem similitudinem ad illos dicens homo
89 Divitis uberes fructus ager attulit et cogitabat intra se
dicens quid faciam quoniam non habeo quo congregabo fructus meos Et dixit
hoc faciam destruam horrea mea et majora faciam et illuc congregabo
omnia quae nata sunt mihi et bona mea et dicam anime Anima habes
multa bona posita in annos plurimos requiescere comede bibe epu
lare dixit autem illi deus stulte hac nocte anima tua repetunt
te et haec quae parasti cuius erunt Sic est qui sibi thesaurizat et non
in deum dives dixit quia ad discipulos suos Ideo dico vobis No
lite solliciti esse animae quid manducetis neque corpori quid vestiamini Anima
enim plus est quam esca et corpus plus quam vestimentum Considerate cor
vos quoniam non seminant neque metunt quibus non est cellarium neque horreum
et deus pascit illos Quanto magis vos pluris estis illis Quis autem
vestrum cogitando potest addere ad statura sua cubitum unum Si ergo
neque minimum est quid de ceteris solliciti estis Considerate
lilia quomodo crescunt non laborant neque nent Dico
autem vobis nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum
ex istis Si autem fenum quod hodie in agro est et cras in clibanum mittitur
deus sic vestit quanto magis vos pusillae fidei Et vos nolite quae
rere quid manducetis aut quid bibatis et nolite in sublime tolli haec enim omnia
gentes mundi quaerunt Pater autem vester scit quia his indigetis verum
quaerite regnum dei et haec omnia adicientur vobis Nolite timere

pusillus grex qr ꝓplacuit pri vro dare vob regnu vdite
q possidet et date eleem facite vobis sacculos qui no veterant
thesaurū no deficiente i celis quo fur no appit nq; tinea corrpit
vbi et thesaurus vr est ibi et cor vrm erit Videbat aut et ad
tubas Cū videatis nube oriente aboccasu statim dicitis imbrus
venit et ita fit et cū austrū flante dicitis qr estus erit et fit
ypocrite faciē celi et terre nostis ꝓbare hoc aut tempus quo no
ꝓbatis Quid aut et a nobis ipis no judicatis q iustū e Cū
aut vadis cū adversario tuo adpincipē i via da opa liberari
ab illo ne forte trahat te apud judicē et judex tradat te
exactori et exactor mittat te i carcerē dico tibi no exies
inde donec etiā novissimū minutū reddas De galileis atq; 90
Aderat aut quidā ipo i tpe nuciantes 2 Sti Luca l 13
illi de galileis quorū sanguē pilatus mistuit cū sacri
ficiis eorū et ridens dixit illis putatis q hi galilei pōibus
galileis peiores fuerūt qr talia passi sūt No dico vobis
sed nisi pnitentiam habueritis omes similiter peribitis sic et illi xviii
super quos cecidit turris i siloam et occidit eos putatis qr et ipi
debitores fuerūt pter omes homines habitantes i hierusalem No dico
vobis sed si non pnitentiam egeritis omes similiter peribitis Dicebat aut hanc simi
litudinem Arbore fici habebat quidā plantatā i vinea sua et venit
querens fructū i illa et non inuenit Dixit aut ad cultorem vineē
Ecce anni tres sunt ex quo venio querens fructū i ficulnea hac
et non inuenio Succide ergo illam vt q terram occupat Et ille
ridens dixit illi Dne dimitte illam et hoc anno usq; dum fodiam
circa illam et mittam stercora Et si quidem fecerit fructū sin aut
i futurū succides eam De muliere mutata l 13 91
Erat aut docens i synagoga eorū sabbatis Et ecce mulier
q habebat spū infirmitatis annis xviii et erat incurvata
nec omo poterat sursum respicere Q cum vidisset ihesus vocauit eam
et ait illi Mulier dimissa es ab infirmitate tua Et ipo
suit illi manus Et extemplo erecta e et glorificabat deum Respo
ndens aut Archisynagogus indignans q sabbato curasset ihesus
dicebat turbe Sex dies sunt i quibus oportet opari in his ergo
venite et curamini et non in die sabbati Respondit aut ei dnus
et dixit Hypocrite unus quisq; vestrum sabbato non soluit bouem suum
aut asinum a presepio et ducit adaquare Hanc aut filiam abra
he q alligauit satanas ecce decem et octo annis non oportuit
solui a vinculo isto die sabbati Et cum hoc diceret erubescebant
omes adversarii eius Et omis plebs gaudebat i vniuersis q glo
riosis fiebat abeo

Interrogaverunt eum pharisei si licet homini dimittere uxorem suam. Mt. 19. l. 16 k. 10

92 At ille respondens ait illis Quid vobis preceptum moyses Qui dixerunt moyses permisit libellum repudii scribere et dimittere Qui respondens ait illis Propter duritiam cordis vestri scribit vobis mandatum istum. Ab initio autem creatione masculum et feminam fecit eos deus et dixit propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adhaerebit uxori suae et erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet. Dicunt illi ergo moyses mandavit dare libellum repudii et dimittere ait illis Quoniam propter duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras. Et ipsum vobis praecepit istud. Ab initio autem non fuit sic. Et in domo iterum discipuli eius interrogaverunt eum et ait illis Dico autem vobis quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit moechatur et adulterium committit super eam et qui dimissam alii nupserit moechatur. Dicunt ei discipuli eius Si ita est causa viri cum uxore non expedit nubere. Qui dixit non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. Et sunt eunuchi qui facti ab hominibus. Et sunt eunuchi qui castrati sunt. Et sunt eunuchi qui castrati seipsos propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. Tunc obtulerunt illi parvulos ut tangeret eos. Discipuli autem increpabant illos. Et cum vidisset Iesus indignatus est. Et ait illis Sinite parvulos venire ad me et nolite prohibere eos talium enim est regnum celorum. Amen dico vobis quicumque non receperit regnum dei sicut puer non intrabit in illud. Et complexans eos et imponens manus super illos benedicebat eos. Et cum iam esset in via procurrens unus genuflexus ei rogabat eum. Et cum iam esset in via procurrens unus genuflexus ei rogabat eum. Et ecce adolescens quidam accessit ad eum dicens Magister bone quid faciam ut habeam vitam aeternam. Ait illi Quid dicis me bonum nemo bonus nisi unus deus. Si autem vis ad vitam ingredi serva mandata. Dicit illi Quae? Iesus autem ait Non occides non moechaberis non furaberis non falsum testimonium dicas honora patrem et matrem. Et ait illi Haec omnia custodivi a iuventute mea quid adhuc mihi deest. Ait illi Iesus Si vis perfectus esse vade quaere quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere me. Audiens autem adolescens verbum abiit tristis erat enim habens possessiones multas. Et ait discipulis suis Amen dico vobis quia vix dives intrabit in regnum caelorum. Et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum dei. Audientes autem discipuli mirabantur valde dicentes quis ergo potest salvus fieri. Intuens autem Iesus ait illis Apud homines impossibile est sed non apud deum omnia possibilia sunt. Respondens autem Petrus ait illi Ecce nos omnia relinquimus et secuti sumus te quid ergo erit nobis. Ait illis Iesus Amen dico vobis quia vos qui secuti estis me in regeneratione cum sedebit filius hominis super sedem maiestatis suae sedebitis et vos super duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi. Simile est regnum caelorum homini patrifamilias qui exivit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam. Et egressus circa tertiam horam vidit alios stantes in foro otiosos et illis dixit Ite et vos in vineam meam et quod iustum fuerit dabo vobis. Et abierunt. Iterum autem egressus circa sextam et nonam horam fecit similiter. Circa undecimam autem horam exivit invenit alios stantes et ait illis Quid hic statis tota die otiosi. Dicunt illi Quia nemo nos conduxit. Ait illis Ite et vos in vineam meam. Cum autem sero factum esset dicit dominus vineae villico suo Vocabo operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam acceperunt singulos denarios. Venientes autem primi putabant se plus accipere et receperunt singulos denarios. Accipientes autem murmurabant adversus patrem familias dicentes Hi novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus. Ille autem respondens unum eorum dixit Amice non facio tibi iniuriam nonne denario convenisti mihi tuum quod tuum est vade volo autem hunc novissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo facere in meis an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Sic erunt novissimi primi et primi novissimi. Multi enim sunt vocati paucis electis.

93 Et ecce adolescens quidam accessit ad eum dicens Magister bone quid faciam ut habeam vitam aeternam. Ait illi Quid dicis me bonum nemo bonus nisi unus deus. Si autem vis ad vitam ingredi serva mandata. Dicit illi Quae? Iesus autem ait Non occides non moechaberis non furaberis non falsum testimonium dicas honora patrem et matrem. Et ait illi Haec omnia custodivi a iuventute mea quid adhuc mihi deest. Ait illi Iesus Si vis perfectus esse vade quaere quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere me. Audiens autem adolescens verbum abiit tristis erat enim habens possessiones multas. Et ait discipulis suis Amen dico vobis quia vix dives intrabit in regnum caelorum. Et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum dei. Audientes autem discipuli mirabantur valde dicentes quis ergo potest salvus fieri. Intuens autem Iesus ait illis Apud homines impossibile est sed non apud deum omnia possibilia sunt. Respondens autem Petrus ait illi Ecce nos omnia relinquimus et secuti sumus te quid ergo erit nobis. Ait illis Iesus Amen dico vobis quia vos qui secuti estis me in regeneratione cum sedebit filius hominis super sedem maiestatis suae sedebitis et vos super duodecim sedes iudicantes duodecim tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi. Simile est regnum caelorum homini patrifamilias qui exivit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam. Et egressus circa tertiam horam vidit alios stantes in foro otiosos et illis dixit Ite et vos in vineam meam et quod iustum fuerit dabo vobis. Et abierunt. Iterum autem egressus circa sextam et nonam horam fecit similiter. Circa undecimam autem horam exivit invenit alios stantes et ait illis Quid hic statis tota die otiosi. Dicunt illi Quia nemo nos conduxit. Ait illis Ite et vos in vineam meam. Cum autem sero factum esset dicit dominus vineae villico suo Vocabo operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam acceperunt singulos denarios. Venientes autem primi putabant se plus accipere et receperunt singulos denarios. Accipientes autem murmurabant adversus patrem familias dicentes Hi novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus. Ille autem respondens unum eorum dixit Amice non facio tibi iniuriam nonne denario convenisti mihi tuum quod tuum est vade volo autem hunc novissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi quod volo facere in meis an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum. Sic erunt novissimi primi et primi novissimi. Multi enim sunt vocati paucis electis.

92 Erat autem appropinquantes ei publicani et peccatores ut audirent illum. Et murmurabant pharisei et scribae dicentes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens Quis ex vobis homo qui habet centum oves et si perdiderit unam ex illis nonne dimittit nonaginta novem in deserto et vadit ad illam quae perierat donec inveniat illam. Et cum invenerit eam imponit in humeros suos gaudens. Et veniens quomodo amicos et vicinos dicens illis congratulamini mihi quia inveni ovem meam quae perierat. Dico vobis quia ita gaudium erit in caelo super uno peccatore poenitentiam agente quam super nonaginta novem iustis qui non indigent poenitentia. Aut quae mulier habens drachmas decem si perdiderit drachmam unam nonne accendit

de filio prodigo l. 14.

lucernam et everrit domum et quærit diligenter donec inveniat
et cum invenerit convocat amicos et vicinos dicens congratulamini
mihi quia inveni dragmam quam perdidi Ita dico vobis gaudium erit coram
angelis dei super uno peccatore penitentiam agente Dixit autem homo quidam
habuit duos filios et dixit adolescentior ex illis pater da mihi
portionem substantiæ quæ me contingit et divisit illis substantiam post non
multos dies congregatis omnibus adolescentior filius peregre profectus
est in regionem longinquam et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxu
riose et postquam omnia consumasset facta est fames valida in regione
illa et ipse cepit egere et abiit et adhesit uni civium regionis
illius et misit illum in villam suam ut pasceret porcos et cupiebat
implere ventrem suum de siliquis quas porci comedebant et nemo
illi dabat Intra autem reversus dixit Quanti mercenarii in domo
patris mei habundant panibus ego autem hic fame pereo surgam
et ibo ad patrem meum et dicam illi pater peccavi in celum coram te et
iam non sum dignus vocari filius tuus et surgens venit ad patrem suum
Cum autem adhuc longe esset vidit illum pater ipsius et misericordia motus
est et accurrens cecidit super collum eius et osculatus est eum dixit
ei filius pater peccavi in celum et coram te Iam non sum dignus vocari
filius tuus dixit autem pater ad servos suos Cito afferte stolam
primam et induite illum et date annulum in manu eius et calceamenta
in pedes et adducite vitulum saginatum et occidite et manducemus
et epulemur quia hic filius meus mortuus erat et revixit perierat et
inventus est et cœperunt epulari erat autem filius eius senior in agro
et cum veniret et appropinquaret domui audivit symphoniam
et chorum et vocavit unum de servis et interrogavit quid essent Ipse autem dixit
illi quia frater tuus venit et occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum
illum recepit Indignatus est autem et nolebat autem intrare pater ergo
illius egressus cepit rogare illum At ille respondens dixit patri suo
Ecce tot annis servio tibi et numquam mandatum tuum preterivi et nunquam
dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epularer Sed postquam filius
tuus hic qui devoravit substantiam suam cum meretricibus venit occidisti
illi vitulum saginatum At ipse dixit illi fili tu semper mecum es
et omnia mea tua sunt epulari autem et gaudere oportebat quia
frater tuus hic mortuus erat et revixit perierat et inventus est

Abiit in diebus illis ut haberet vitam eternam possideret
Jhesus et cum ingressus esset in quidam castellum Luc. 19. k. 10.
Ecce princeps prostratus et accedens genu flexo ante eum interro
gavit et rogabat illum dicens magister bone quid boni faciendo vitam æternam
possidebo Dixit autem ei Jhesus Quid me interrogas de bono unus
est bonus deus Ideo bonum nisi solus deus Si autem admittis ingredi
in vitam mandata precepta noste dixit illi quid Jhesus autem dixit

94

illi Ne homicidium facias non adulterabis non facias furtum
non falsum testimonium dicas Ne fraudem feceris honora patrem
tuum et matrem tuam diliges proximum tuum sicut te ipsum Dixit illi
adolescens hec omnia custodiui a iuuentute mea Adhuc unum
deest Iesus autem intuitus est eum et dilexit eum Quo audito
Iesus ait illi ei Adhuc unum tibi deest Si uis perfectus esse
uade et uende omnia que habes et da pauperibus et habebis the
saurum in celo et ueni sequere me Cum audisset autem adolescens uerbum
hoc abiit tristis et erat enim habens possessiones
multas Iesus autem uidens quam tristis factus esset dixit disci
pulis suis Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei intrabunt
Amen dico uobis quia diues difficile intrabit in regnum celorum Di
scipuli autem obstupescebant in uerbis eius At iesus rursum respondens
ait illis filioli quam difficile est confidentes in pecunias in regnum dei
intrare Et iterum dico uobis facilius est camelum per foramen acus intrare
quam diuitem intrare in regnum celorum regnum dei Audientes autem hoc di
scipuli mirabantur ualde Quidam quia hoc audiebant magis admira
bantur dicentes ad semetipsos Et quis potest saluus fieri Et intuens
eos iesus ait illis Apud homines hoc impossibile est Et intuens
eos iesus ait illis Apud homines hoc impossibile est Sed apud deum
non est apud deum omnia possibilia sunt apud homines possibilia

Oratio pro

Tunc respondens petrus cepit ei dicere Ecce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te Ait ergo eis nos reliquimus omnia
eis Amen dico uobis quia nos qui secuti estis me in regeneratione
sedebitis filius hominis in sede maiestatis sue sedebitis et nos super
duodecim iudicantes xii tribus israhel Et omnis quicumque reliquerit
domum uel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut
filios aut agros propter nomen meum et propter euangelium et propter regnum dei centuplum accipiet
nunc in tempore hoc domos fratres aut sorores et matres
aut filios aut agros cum persecutionibus et in seculo futuro uitam et
possidebit multi autem erunt primi nouissimi et nouissimi primi

Simile est regnum celorum homini patrifamilias qui exiit primo mane
conducere operarios in uineam suam Conuocauit autem factam cum operariis
denario diurno misit eos in uineam suam Et exiens circa horam
tertiam uidit alios stantes in foro otiosos Et illis dixit ite et
uos in uineam meam quod iustum fuerit dabo uobis illi autem abierunt
Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam Et fecit sicut
prius Circa
undecimam uero exiit et inuenit alios stantes et dicit eis Qui
hic statis tota die otiosi dicunt ei Et nemo nos conduxit Dicit illis
ite et uos in uineam meam Cum sero autem factum esset dicit dominus
uineae procuratori suo Voca operarios et redde illis mercedem
suam incipiens a nouissimis usque ad primos Cum uenissent ergo

Oratio pro

qui circa vndecimam hoc venerunt acceperunt et quod singulos
denarios venientes at et primi arbitrati sunt quod plus esset acce
pturi et acceperunt murmurabant aduersus patrem familias
dicentes hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illis nos fecisti
qui portauimus pondus diei et estus At ille respondens vni eorum
dixit amice non facio tibi iniuriam nonne ex denario mecum
pacisti tolle quod tuum est et vade volo autem et huic nouissimo
dare sicut et tibi aut non licet mihi facere quod volo facere aut oculus
tuus nequam est quia ego bonus sum Sic erunt nouissimi primi et primi nouissimi
multi enim sunt vocati pauci vero electi **Dominica in palmis** 98

Et factum est cum appropinquasset iherusalem et venisset bethphage ad montem oliuarum tunc misit duos discipulos suos dicens eis Euangelium secundum matheum 21.
Ite in castellum quod contra vos est et mox inuenietis asinam alligatam et pullum cum eo solutos adducite mihi
Si quis uobis aliquid dixerit dicite quia dominus his necessarius est
Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem
Dicite filie sion ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium subiugalis
Euntes autem discipuli fecerunt sicut iussit eis dominus
Adduxerunt asinam et pullum et imposuerunt super eos uestimenta sua et eum sedere fecerunt super illa
Plurimus autem turba stramenta sua in uia alii autem cedebant ramos de arboribus et sternebant in uia
Turba autem quae precedebat et quae sequebatur clamabat dicentes
Hosanna filio dauid benedictus qui uenit in nomine domini hosanna in excelsis
Et cum intrasset iherusalem commota est uniuersa ciuitas dicens quis hic est
Populi autem dicebant hic est iesus propheta a nazareth galilee
Et factum est cum **Dominica in ramis palmarum** 99
Et cum intrasset dominus in domum cuiusdam principis pharisaeorum sabbato manducare panem et ipsi obseruabant eum Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum Et respondens iesus dixit ad legis peritos et pharisaeos dicens Si licet sabbato curare Et illi tacuerunt ipse uero apprehensum sanauit eum ac dimisit Et respondens ad illos dixit Cuius uestrum asinus aut bos in puteum cadit et non continuo extrahit illum die sabbati et non potest adhuc videri illi Dicebat autem et ad inuitatos parabolam intendens quo primos accubitus eligerent dicens ad illos Cum inuitatus fueris ad nupcias ne discumbas in primo loco ne forte honoratior te sit inuitatus a illo et ueniens is qui te et illum uocauit dicat tibi da huic locum Et tunc incipies cum rubore nouissimum locum tenere Sed cum uocatus fueris uade recumbe in nouissimo loco ut cum uenerit qui te inuitauit dicat tibi amice ascende superius Tunc erit tibi gloria coram

[100] Et dispositibus ait omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. De hospitibus pauperibus ad ipsum. 2 dicta. l. ij.

Dicebat autem et ei qui se invitabat cum fiat prandium aut cenam
noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos
neque vicinos divites ne forte et ipse te invitet et fiat tibi
retributio. Sed cum fiat convivium vocato pauperes debiles claudos
cecos et beatus eris quia non habent retribuere tibi
retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Hec cum audisset quidam de discumbentibus
dixit illi. Beatus qui manducabit panem in regno dei. Et ipse
misit servum suum hora cene dicere invitatis ut venirent quia iam
parata sunt omnia. Et cooperunt simul omnes excusare primus dixit illi
villam emi et necesse habeo exire et videre illam rogo te habe me
excusatum. Et alter dixit iugera boum emi quinque et eo probare
illa nunc possum venire. Et reversus nuntiavit hec domino suo
tunc iratus pater familias dixit huic suo. Exi cito in plateas
et vicos civitatis et pauperes ac debiles et cecos et claudos
introduc huc. Et ait servus domine factum est ut iussisti et adhuc
locus est. Et ait dominus huic. Exi in vias et sepes et compelle in
trare ut impleatur domus mea. Dico autem vobis quoniam nemo virorum
illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam. De audiendis penitentibus. l. ij.

[101] Erant autem turbe multe cum eo et conversus dixit ad eos. Si quis venit ad me
ad illos et non odit patrem suum et matrem
et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc autem et animam
suam non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem suam
et venit post me non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vobis volens
turrim edificare non prius sedens computat sumptus qui necessarii sunt
si habeat ad perficiendum. Ne forte cum posuerit fundamentum et non po-
tuerit perficere omnes qui videbunt incipiant illudere ei dicentes quia
hic homo cepit edificare et non potuit consumare. Aut quis rex
iturus committere bellum adversus alium regem nonne sedens prius cogitat si
possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit
ad se. Alioquin adhuc illo longe agente legationem mittens rogat
ea quae pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae
possidet non potest meus esse discipulus. Bonum sal. Si autem sal evanuerit
in quo condietur? neque in terram neque in stercoratum utile est sed foras mittetur
Qui habet aures audiendi audiat. De illicito negotiatione. l. ij.

[102] Dicebat autem ad discipulos suos homo quidam erat dives qui
habebat villicum et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset
bona illius et vocavit illum et ait illi quid hoc audio de te redde rationem

villicationis tue ja cum non potis ultra villicare Ait autem villicus
in se Quid faciam quia dominus meus affert a me villicationem fodere non
valeo mendicare erubesco Scio quid faciam cum amotus fuero a villi=
catione recipiant me in domos suas Convocatis itaque singulis
debitoribus domini sui dicebat primo quanto debes domino meo Qui
ille dixit centum cados olei Dixit ei illi accipe cautionem tua
et sede cito scribe. l. Deinde dixit alio tu autem quantum debes Qui
ait centum choros tritici Ait illi accipe litteras tuas et scribe 80
Et laudavit dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia filii
huius seculi prudentiores sunt filiis lucis in generatione sua Et
ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis
ut cum defecerit recipiant vos in eterna tabernacula qui fidelis
est in modico et maiori fidelis est Et qui in modico iniquus est
et in maiore iniquus est Si ergo in iniquo mamona fideles non fui=
stis quis verum est quis credet vobis Et si in alieno fideles non fuisti
quis verum est quis dabit vobis Nemo potest duobus dominis servire
aut enim unum odiet et alterum diliget aut unum sustinebit et al=
terum contemnet Non potestis deo servire et mamone Audiebant
autem omnia hec pharisei qui erant avari et deridebant illum Et
ait illis vos estis qui justificatis vos coram hominibus deus autem
novit corda vestra Quia quod hominibus altum est abhominatio est ante
deum lex et prophete usque ad iohannem Ex hoc regnum dei evangelizatur
et omnis in illud facit violenter et tradit primo quia de
lege unum apice cadere Omnis qui dimittit uxorem suam et
ducit alteram moechatur et qui dimissam a viro ducit moechatur
Homo quidam erat dives de tribu epulone l. 16
Et induebatur purpura et bisso et epulabatur cotidie
splendide Et erat quidam mendicus nomine lazarus qui iacebat
ad ianuam eius ulceribus plenus cupiens satiari demitis de mensa
dantis et nemo illi dabat sed et canes venientes
et lingebant ulcera eius factum est autem ut moreretur mendicus et
portaretur ab angelis in sinum abrahe mortuus est autem et divites et
sepultus est in inferno Elevans autem oculos suos cum esset in tormentis
vidit abraham a longe et lazarum in sinu eius et ipse clamans
dixit pater abraham miserere mei et mitte lazarum ut intingat
extremum digiti sui in aquam et refrigeret linguam meam quia crucior
in hac flamma Et dixit illi abraham fili recordare quia percepisti bona in vita tua et lazarus similiter mala Nunc autem hic
consolatur tu vero cruciaris Et in his omnibus inter nos et vos chaos
magnum firmatum est ut hi qui volunt hinc transire ad vos non possint
neque inde huc transire Et ait rogo ergo te pater ut mittas eum

in domum patris mei habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne et
ipsi veniant in hunc locum tormentorum et ait illi abraham habent
moy et prophetas audiant illos At ille dixit non pater abraham
sed si quis ex mortuis ierit ad eos penitentiam agit Ait autem
illi si moy et prophetas non audi neque si quis ex mortuis resurre-
xit credent ei De petitione discipulorum quod augeatur in eis fides Luce 16 ii

108 Et dixerunt apostoli domino adauge nobis fidem dixit autem
dominus Si haberetis fidem sicut granum synapis diceretis huic ar-
bori moro Eradicare et transplantare in mari obediret vobis
Quis vestrum habens servum arantem aut oves pascentem qui regresso
de agro dixerit statim transi recumbe et non dicit ei para quod
cenem et praetinge te et ministra mihi donec manducem et bibam
Et postea hec tu manducabis et bibes Numquid gratiam habet servo illi
quia fecit quod sibi imperaverat non puto Sic et vos cum feceritis omnia
quae praecepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus quod debuimus
facere fecimus De sustitutione lazari a ii Eusebius quando bo

109 Facta sunt autem encenia in iherosolimis et yemps erat Et
ambulabat ihesus in templo in portico salomonis Circum
dederunt eum iudei et dicebant ei Quousque animam nostram toll-
is Si tu es xpistus Dic nobis palam Respondit eis ihesus Loqui
vobis et non creditis opera quae ego facio in nomine patris mei hec testi-
monium perhibent de me Sed vos non creditis quia non estis ex ovibus
meis Oves mee vocem meam audiunt et ego agnosco eas et
sequuntur me et ego vitam eternam do eis et non peribunt in eternum et non
rapiet eas unusquisque de manu mea pater meus quod dedit michi
maius omnibus est et nemo potest rapere de manu patris mei Ego et
pater unum sumus Sustulerunt ergo lapides iudei ut lapida-
rent eum Respondit eis ihesus Multa bona opera ostendi vobis ex patre
meo propter quod horum opus me lapidatis Responderunt ei iudei de
bono opere non lapidamus te sed de blasphemia Et quia cum homo
tu facis te ipsum deum Respondit eis ihesus Nonne scriptum est
in lege vestra quia ego dixi dii estis Si illos dixit deos ad-
quos sermo dei factus est et non potest solvi scriptura Quem pater sancti-
filius dei sum Si non facio opera patris mei nolite credere mihi
Si autem facio et si michi non vultis credere operibus credite ut
cognoscatis et credatis quia in me est pater et ego in patre Querebant
ergo eum apprehendere et exivit de manibus eorum Et abiit
iterum transiordanem in eum locum ubi erat iohannes baptisans primum
et mansit illuc Et multi venerunt ad eum et dicebant Quia
iohannes quidem signum fecit nullum omnia autem quicumque dixit iohannes

Quaerunt eum lapidare

· a · ll ·

dehor va erat et multi crediderunt in eum De festo lazari

Erat autem quidam languens lazarus a bethania de castello marie et ajarte sororis eius | ajaria autem erat
que unxit dominum unguento et exterxit pedes eius capillis suis |
cuius frater lazarus infirmabatur misserunt ergo sorores eius ad eum
dicentes | domine ecce quem amas infirmatur | audiens autem iesus
dixit eis | infirmitas hec non est ad mortem sed pro gloria dei ut
glorificetur filius dei per eam | diligebat autem iesus martham et so
rorem eius mariam et lazarum | ut ergo audivit quia infirmabatur
tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus | deinde post hec dicit
discipulis suis | eamus iterum in iudeam | dicunt ei discipuli | rabbi nunc
querebant te iudei lapidare et iterum vadis illuc | respondit iesus
nonne duodecim sunt horae diei si quis ambulavit in die non
offendit quia lucem huius mundi videt si autem ambulaverit
in nocte offendit quia lumen non est in eo | hec cum dixisset et post hec dixit
illis lazarus amicus noster dormit | sed vado ut a somno
excitem eum | dixerunt ergo discipuli eius | domine si dormit salvus
erit | dixerat autem iesus de morte eius | illi vero putaverunt quod
de somno dormitationis dicit | tunc ergo dixit eis iesus
manifeste lazarus mortuus est | et gaudeo propter vos ut
credatis quia non eram ibi sed eamus ad eum | dixit ergo thomas qui dicitur
didymus ad condiscipulos eamus et nos ut moriamur cum eo
venit igitur iesus et invenit eum quattuor dies iam in monu
mento habentem erat autem bethania iuxta hierusalem in
stadiis quindecim multi autem ex iudeis venerant ad martham et ma
riam ut consolarentur eas de fratre suo ajartha autem ut audi
vit quia iesus venit occurrit illi | ajaria autem domi sedebat |
dixit autem martha ad iesum domine si fuisses hic frater meus
non fuisset mortuus sed et nunc scio quia quecumque poposceris a deo
dabit tibi deus | dicit ei iesus resurget frater tuus | dicit ei
ajartha scio quia resurget in resurrectione in novissimo die | dicit ei iesus
ego sum resurrectio et vita qui credit in me etiam si mortuus
fuerit vivet et omnis qui vivit et credit in me non morietur
in eternum credis hoc | ait illi utique domine ego credidi quia
tu es xpc filius dei qui in hunc mundum venisti et cum hec
dixisset abiit et vocavit ajariam sororem suam silencio di
cens adest magister et vocat te | ut audivit surrexit cito et
venit ad eum | nondum enim venerat iesus in castellum sed erat adhuc
in illo loco ubi occurrerat ei ajartha | iudei ergo qui erant
cum ea in domo et consolabantur eam cum vidissent ajariam

cito surrexit secuti sunt eam dicentes / quia vadit ad monu-
mentum ut ibi ploret / maria ergo cum venisset ubi erat ihesus
videns eum cecidit ad pedes eius et dixit / domine si fuis-
ses hic frater meus non fuisset mortuus / Ihesus ergo ut vidit
eam plorantem infremuit spiritu et turbavit semetipsum et dixit
ubi posuistis eum / dicunt ei domine veni et vide / et lacrima-
tus est ihesus / dixerunt ergo iudei ecce quomodo amabat eum /
Quidam ex ipsis dixerunt Non poterat hic qui aperuit oculos
ceci nati ut hic non moreretur / Ihesus autem rursum fremens
in semetipso venit ad monumentum Erat autem spelunca et lap-
is superpositus ei / Ait ihesus Tollite lapidem Dicit autem ma-
rtha soror eius qui mortuus fuerat Domine iam fetet quadriduanus
est ei Dicit ei ihesus Nonne dixi tibi Et quomodo si credidi-
tis videbis gloriam dei Tulerunt ergo lapidem Ihesus autem eleva-
tis rursum oculis dixit pater gratias ago tibi quomodo audisti me Ego
autem sciebam quia semper me audis Sed propter populum qui circumstat
dixi ut credant quia tu me misisti / Hoc autem cum dixisset
voce magna clamavit Lazare veni foras Et statim prodiit
qui fuerat mortuus ligatus manus et pedes institis Et facies
eius erat sudario ligata Dicit eis ihesus Solvite eum et
sinite abire Multi ergo ex iudeis qui venerant ad mariam
et martham et viderant que fecit crediderunt in eum Quidam
autem ex ipsis abierunt ad pharizeos et dixerunt eis que fecit
ihesus

De conspiracione facta contra ihesum et eius egressu in effraim
Iohannis ii.

108

Collegerunt ergo pontifices et pharizei concilium et dice-
bant Quid facimus quia hic homo multa signa facit Si dimi-
nuimus eum sic omnes credent in eum Et venient romani et tollent
nostrum locum et gentem unus autem ex ipsis caiphas nomine cum esset
pontifex anni illius dixit eis vos nescitis quidquam nec cogitatis
quia expedit vobis ut unus moriatur homo populo et non tota gens per-
eat hoc autem a semetipso non dixit sed cum esset pontifex
anni illius prophetavit quia ihesus moriturus erat pro gente Et non tantum
pro gente sed ut filios dei qui erant dispersi congregaret in unum
Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum ihesus ergo iam
non palam ambulabat apud iudeos sed abiit in regionem
iuxta desertum in civitatem que vocatur effrem et ibi morabatur cum discipulis
suis proximum autem erat pasca iudeorum Et ascenderunt multi
iherosolimam de regione ante pasca ut sanctificarent se ipsos

Nuc erat ergo ihesus et colloquebant admirantes in templo
stantes Nl putatis q̃ non venit ad diem festum dederant autem
pontifices et pharizei mandatum ut si quis cognouerit ubi sit
indicet ut apprehendat eum Dominica in ramis palmarum l. 10 | 108
Erat autem in via ascendentes in hierusalem et praecedebat
illos illos ihesus et stupebant et sequentes timebant et
assumens ihesus duodecim cepit illis dicere quia ecce imus
hierosolima et consumabuntur omnia quae scripta
sunt per prophetas de filio hominis Tradetur enim principibus sacerdotum et
scribis et senioribus et condemnabunt eum morte et tradent eum
gentibus adludendum et flagellandum et crucifigendum et occident
et per tres dies flagellauerunt caedent eum et tertia die resurget et
ipsi nihil horum intellexerunt et erat verbum istud absconditum ab
eis et non intelligebant quae dicebantur de leprosis sanatis in via | 109
Factum est dum iret in hierusalem transibat per medium l. 17
samariae et galilea et cum ingrederetur quoddam castellum occur-
rerunt ei decem viri leprosi qui steterunt alonge et leuauerunt voces
dicentes ihesu praeceptor miserere nobis Quos ut vidit dixit ite
ostendite vos sacerdotibus et factum est dum irent mundati sunt
unus autem eorum quia mundatus est regressus est cum voce magna glo-
rificans deum et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens
et hic erat samaritanus respondens autem ihesus dixit Nonne decem
mundati sunt et nouem ubi sunt Non est inuentus qui rediret et daret
gloriam deo nisi hic alienigena et ait illi surge vade quia fides
tua te saluum fecit de decem leprosis xpi psalmus xviii l. 9 | 110
Factum est autem dum appropinquaret dies assumptionis eius et ipse faciem
suam firmauit et iret in hierusalem et misit nuncios ante faciem
suam et euntes intrauerunt in ciuitatem samaritanorum ut pararent illi
et non receperunt eum quia faciem eius erat euntis in hierusalem cum vi-
disset autem discipuli eius iacobus et iohannes dixerunt domine uis dicimus
ut ignis descendat de celo et consumat illos sicut helyas fecit
et conuersus increpauit illos dicens nescitis cuius spiritus estis filius
hominis non venit animas perdere sed saluare et abierunt in aliud ca-
stellum de petitione filiorum zebedei Matheus 20 | 111
Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans
et petens aliquid abeo qui dixit ei Quid uis et ait dicit ad eum
iacobus et iohannes filii zebedei dicentes magister volumus ut quecumque
petierimus facias nobis Ait illis dixit eis Quid uis ut faciam vobis
et dixerunt da nobis ut unus a dextris tuis et alius a sinistris
tuis sedeamus in gloria tua Ait illis iesus nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum
et baptismo quo ego baptizor baptizari dicunt ei possumus Ait illis iesus calicem quidem meum bibetis et baptismo quo ego baptizor
baptizabimini sedere autem a dextris meis et a sinistris meis non est meum dare sed quibus paratum est a patre meo
Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus Et conuocans eos ait illis scitis quia principes gentium dominantur eorum
et principes potestatem habent in eos non autem sic est inter uos sed quicumque uolunt fieri maior inter uos erit uester minister
et qui uolunt in uobis primus esse erit omnium seruus Nam et filius hominis non uenit ut ministretur sed ministret et det animam suam redemptionem pro multis
Et egredientes ab hiericho secuta est eum turba multa et ecce duo caeci sedebant secus uiam audientes quia iesus transit clamauerunt dicentes
miserere nobis domine fili dauid Et increpauerunt eos turba ut tacerent at illi magis clamabant dicentes miserere nobis domine fili dauid
Et stans iesus uocauit eos et ait quid uis ut faciam uobis dicunt ei domine ut aperiantur oculi nostri Misericordia motus iesus tetigit oculos eorum
et continuo uiderunt et secuti sunt eum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

dixit Respiciens eis petrus potestis bibere calicem quem ego bibiturus
sum aut baptismo quo ego baptisor baptizari Et illi dixerunt
ei possumus Iesus autem dixit illis Calicem quidem meum bibetis
et baptismo quo ego baptisor baptisabimini Sedere autem
ad dexteram meam uel ad sinistram non est meum dare uobis sed quibus
paratum est a patre meo Et audientes decem ceperunt indignari super
duobus fratribus Iacobo et Iohanne Iesus autem uocauit eos ad se et ait Scitis
quia principes gentium qui uidentur praeesse eis dominantur
eis Et qui maiores sunt potestate exercent in eos non ita erit
inter uos sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri sit uester minister
Et quicumque uoluerit inter uos primus esse erit uestrum omnium seruus Sicut
filius hominis non uenit ministrari sed ministrare et dare animam suam redemptionem
pro multis d'illuminatione ceci 2 de zacheo 2 de 10 · mmab R 10 · l. cap 19

112.

Factum autem cum appropinquaret Iesus Iericho cecus quidam sedebat
secus uiam mendicans Et cum audiret turbam praetereuntem
interrogabat quid hoc esset dixerunt autem ei quia Iesus nazarenus
transit Et clamauit dicens Iesu fili dauid miserere mei
Et qui ibant increpabant eum ut taceret ipse uero multo magis clamabat
fili dauid miserere mei Stans autem Iesus iussit illum
adduci ad se Et cum appropinquasset interrogauit illum dicens Quid tibi
uis faciam Ait ille domine ut uideam Et Iesus dixit illi
Respice fides tua te saluum fecit Et continuo uidit Et sequebatur illum magnificans dominum Et omnis plebs ut uidit dedit
laudem deo Et ingressus Iesus perambulabat Iericho Et ecce uir nomine zacheus et hic erat princeps publicanorum et ipse diues Et quaerebat uidere Iesum
quis esset et non poterat prae turba quia statura pusillus erat Et praecurrens ascendit in arborem sycomorum ut uideret illum quia inde erat transitum
Et cum uenisset ad locum suspiciens Iesus uidit illum et dixit
ad eum zachee festinans descende quia hodie in domo tua oportet me
manere et festinans descendit et suscepit illum gaudens Et cum
uiderent omnes murmurabant dicentes quia ad hominem peccatorem diuertisset Stans autem zacheus dixit ad dominum Ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus et si alicuius defraudauerim reddo quadruplum
Ait Iesus ad eum Quia hodie salus domui huic facta est eo quod
ipse filius sit abrahae Venit enim filius hominis quaerere et saluum facere quod
perierat Haec illis audientibus addiciens dixit parabolam eo quod esset
prope Iherusalem et quia existimarent quod continuo regnum dei manifestaretur
Dixit ergo homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi
regnum et reuerti Vocatis autem decem seruis suis dedit illis decem
minas et ait ad illos negociamini dum uenio Ciues autem
eius odiebant illum et miserunt legatos post illum dicentes Nolumus

hunc regnare super nos et factum est ut reversus accepto regno
et iussit vocari servos quos dederat pecuniam ut sciret quantum quis
negotiatus esset venit autem primus dicens domine mina tua
decem minas acquisivit et ait illi euge serve bone et fidelis
quia in modico fuisti fidelis eris potestatem habens super decem civitates
et alius venit dicens domine mina tua fecit quinque minas et huic
ait et tu esto super quinque civitates et tertius venit dicens ecce
mina tua quam habui repositam in sudario timui enim te quia homo austerus
es tollis quod non posuisti et metis quod non seminasti dicit ei de ore
tuo te iudico serve nequam sciebas quia ego homo austerus sum tollens
quod non posui asseris quod ~~venient cum usuris utique exegisse illa~~
~~et astantibus dixit~~ non seminavi et quare non dedisti pecuniam
meam ad mensam et ego veniens cum usuris utique exegisse illa
et astantibus dixit auferte minam et date illi qui habet X minas
dico autem vobis quia omni habenti dabitur et habundabit ab eo autem qui non habet etiam quod habet auferetur ab eo
verumtamen inimicos illos qui noluerunt me regnare super se adducite huc et interficite
ante me et his dictis precedebat ascendens hierosolimam
Et egredientibus illis de iuxta iericho sanat
ab iericho et pharisaeis et discipulis suis secuta est
eum turba multa et ecce duo caeci sedentes secus viam audientes
quia iesus transiret et clamaverunt dicentes domine miserere nostri
fili david filius autem timaei bartimaeus caecus sedebat iuxta
viam mendicans qui cum audisset quia iesus nazarenus est
coepit clamare et dicere iesu fili david miserere mihi turba
autem increpabat eos ut tacerent et gemmabant multo magis illi
magis clamabat dicentes domine miserere mihi fili david et
stans iesus iussit eos et vocabat eum dicentes ei animae
quia esto burge vocat te qui projecto vestimento suo exiliens
venit ad eum et ait illi iesus quid vis ut faciam tibi dixit illi
domine rabboni ut aperiantur oculi mei aspiciens autem eum iesus
tetigit oculos eius iesus autem dixit vade fides tua te salvum
fecit et confestim viderunt et secuti sunt eum de alabastro c. 12
Iesus ergo ante sex dies pasce venit Cingenti c. 26
bethsamam ubi fuerat lazarus mortuus quem suscitavit iesus
fecerunt autem ei cenam ibi in domo simonis leprosi et martha ministrabat lazarus vero erat unus ex discumbentibus cum eo et cum
discumbere veniens maria accepit libram unguenti nardi pistici
pretiosi et unxit pedes iesu et exterguit capillis suis pedes eius
et fracto alabastro effudit super caput ipsius recumbentis et domus
impleta est odore unguenti erat autem ioda in discipulis eius futurus inter
semetipsos discipulis dicens ut quid hoc unguentum factum est
dixit ergo unus ex discipulis suis iudas scariotis qui erat eum

113

112

12.

ꝛditur. sic hoc unguentu no venit trentis denarijs et
dari et egenis poterat ei ungetu istud vendari multo plus
quam trecentis denarijs et dari pauperibus. Dixit autem hoc no quia
de egenis pertinebat ad eu sed quia fur erat et loculus habens
aut illis sumebat illa ut i dicit sepulture mee fuerit illud quod
molesti estis huic mulieri opus enim bonu operata est in me semper
enim pauperes habetis vobiscu et cu volueritis potestis illis bene facere
me autem non semper habetis Quod habuit hoc fecit praevenit ungere
corpus meu in sepultura ajuted ei hoc unguentu hoc in corpus
meu ad sepeliendu me fecit Amen dico vobis ubicunq; predicatum
fuerit hoc evangeliu in toto mundo et quod hoc fecit narrabitur in me
de resurrectione christi a 12 h 24 p 19 k 15.

114

Cognovit ergo turba multa iudeorum quia illuc esset et
venerunt non propter ihesum tantu sed ut lazarum viderent quem suscitavit a mortuis Cogitaverunt autem et principes sacerdotum
ut et lazarum interficerent quia multi propter ipsum abibant iudeorum
et credebant in ihesum Postera autem turba multa quae venerat
ad diem festum cum audissent quia ihesus venit in Jherusalem acceperunt
ramos palmarum et processerunt obviam ei et factum est cum appro-
masset ihesus ad bethsfage et bethania ad montem oliveti
obviavit misit duos discipulos suos dicens illis ite in castellum
quod vos estis in quod intrantes statim invenietis asinam alligatam cum
pullo asine alligatum cum ea cui nemo unquam hominum sedit
solvite et adducite illum Et si quis vos interrogaverit quare solvitis
sic dicetis ei quia dominus opus eius desiderat et mittet eos hoc autem totum factum est ut ad
impleret quod dictum est per prophetam dicentem dicite filiae sion Ecce rex
tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam et pullum filium
subjugalis Noli timere filia sion Ecce rex tuus venit
sedens super pullum asine hec non cognoverunt discipuli eius primum
deo et hec fecerunt ei Cum autem discipuli fecerunt sicut preceperat eis
ihesus Et invenerunt pullum ligatum ante januam foris in biuio
et solverunt eum Solventibus autem illis pullum dixerunt domini eius
quia dominus eum non habet Et illi dixerunt sicut preceperat eis ihesus
et pullum et imposuerunt super eos vestimenta sua et eum desuper
sedere fecerunt Euntes autem illo plurima turba straverunt
vestimenta sua in via Alii autem cedebant ramos de arboribus
et sternebant in via Turbe autem que precedebant et sequebantur

clamabat dicentes osanna filio David benedictus qui venit in no
mine dni et benedictum q venit regnum patris nri David osanna
in excelsis / et cum appropinquaret jam ad descensum mons oliveti cepit
omis turbe descendentium laudare deum voce magna super
omibus quas viderant virtutibus dicentes benedictus qui venit in nomine
dni pax in celo et gloria in excelsis benedictus qui venit in nomine
dni rex israel et cum videret civitatem flevit super illam dicens
quia si cognovisses et tu et quidem in hac die tua quæ ad
pacem tibi nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis Quia venient dies
in te et circumdabunt te inimici tui vallo et circumdabunt te ~~inimici tui~~
et coangustabunt te undique et ad terram prosternent te et filios
tuos qui in te sunt et non relinquent in te lapidem super lapidem eo q
non cognoveris tempus visitationis tue et introivit ihesus in templum et
cum esset omnem et universa civitas dicens Quis est hic populi
autem dicebant hic est ihesus propheta a nazareth galilee et intravit
ihesus in templum dei et eiiciebat omnes vendentes et ementes in illo
de templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium col
lybas eorum et non sinebat ut quisquam transiret vas per templum et
docebat eos dicens nonne scriptum est domus mea domus orationis
vocabitur cuncte gentibus vos autem fecistis eam speluncam latronum et
accesserunt ad eum ceci et claudi in templo et sanavit eos videntes
autem principes sacerdotum et scribe mirabilia quæ fecit et puros clam
antes in templo et dicentes osanna filio David indignati sunt et dixe
runt ei audis quid isti dicunt ihesus autem dixit eis utique numquam
legistis et ore infantium et lactentium perfecisti laudem tuam
et erat quotidie docens in templo principes autem sacerdotum et scri
be et principes plebis querebant illum perdere et non invenibant quid
facerent ei omnis enim populus suspensus erat audiens illum

Et erat aut diebus festis gentiles quidam ex his qui ascenderant ut
adorarent in die festo hi ergo accesserunt ad philippum qui erat
a bethsaida galilee et rogabant eum dicentes domine volumus ihesum
videre venit philippus et dixit andree andreas rursum et
philippus dixerunt ihesu ihesus autem respondit eis dicens venit hora
ut clarificetur filius hominis amen amen dico vobis nisi granum

116

117

frumti cadens in terra mortuum fuit ipsum solum manet Si autem
mortuum fuerit multum fructum affert Qui amat animam suam perdet eam
et qui odit animam suam hoc mundo in vitam eternam custodit eam Si quis mihi ministrat me
sequatur Et ubi ego sum illic et minister meus erit Si quis mihi
ministrauerit honorificabit eum pater meus qui in celis est Nunc anima mea
turbata est Et quid dicam pater saluifica me ex hora hac pter hanc
Veni ihesu hora pater clarifica tuum nomen Venit ergo vox de
celo Et clarificauit Et iterum clarificabo Turba igitur que stabat
et audierat dicebat tonitruum factum esse Alii dicebant an
gelus ei locutus est Respondit ihesus et dixit Non pter me vox
hec venit sed pter vos Nunc iudicium est iudicii huius
huius mundi eiicietur foras Et ego si exaltatus fuero a terra
omnia traham ad me ipsum hoc autem dicebat significans qua morte
esset moriturus Respondit ei turba Nos audimus ex lege quia
Christus manet in eternum Et quomodo tu dicis oportet exaltari filium hominis
Quis est iste filius hominis Dixit eis ihesus Adhuc modicum
lumen in vobis est Ambulate dum lucem habetis ut non tenebre vos
comprehendant Et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat Dum
lucem habetis credite in lucem ut filii lucis sitis Hec locutus est ihesus
Et abiit et abscondit se ab eis Et cum tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum
ut sermo ysaie prophete impleretur quem dixit domine quis credidit auditui nostro
et brachium domini cui revelatum est Propter hoc non poterant credere quia
iterum dixit ysaias Excecauit oculos eorum et indurauit cor eorum ne videant oculis
et intelligant corde et conuertantur et sanabo eos Hec dixit ysaias quando vidit gloriam eius
et locutus est de eo Tamen ex principibus multi crediderunt in eum sed propter pharisaeos non
confitebantur ne de synagoga eicerentur Dilexerunt enim magis gloriam hominum quam gloriam dei

118 Et ecce in die illa exiens ihesus de domo sedebat secus mare Et
ascendit in nauiculam sedens docebat turbas multas Et ecce leprosus
cum accessisset adorabat eum dicens domine si vis potes me mundare Et extendens manum
tetigit eum dicens volo mundare Et continuo mundata est lepra eius Et ait illi ihesus
Vade ostende te sacerdoti et offere munus quod precepit moyses in testimonium illis
Cum autem intrasset capernaum accessit ad eum centurio rogans eum et dicens
domine puer meus iacet in domo paralyticus et male affligitur Et ait illi ihesus
Ego veniam et curabo eum Et respondens centurio ait domine non sum dignus
ut intres sub tectum meum sed tantum dic verbum et sanabitur puer meus
Nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites
et dico huic vade et vadit et alio venite et venit et seruo meo fac hoc et faciet
Audiens autem ihesus admirabatur et sequentibus se turbis dixit amen dico vobis
Omnem talem in israel non inuenio fidem Dico autem vobis quia multi
ab oriente et occidente venient et recumbent cum abraham et isaac et iacob in regno celorum
filii autem regni eicientur in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium
Et dixit ihesus centurioni vade et sicut credidisti fiat tibi Et sanata est
puer in hora illa Et cum venisset petrus in domum eius socrus eius iacebat febricitans
et tetigit manum eius et dimisit eam febris et surgens ministrabat illis
Et cum vespere factum esset obtulerunt ei multi dyabolicos et eiiciebant spiritus
verbo et omnes qui habebant male curabat ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam
prophetam dicentem ipse infirmitates nostras accepit et egrotationes portauit
Et factum est cum turbae irruerent in eum ut audirent verbum dei et ipse stabat
secus stagnum genesareth Et vidit duas naues stantes iuxta stagnum piscatores
autem descendentes a retibus lauabant Et ascendens in unam navem que erat simonis
rogauit eum a terra reducere paululum Et sedens docebat de navicula turbas
Et cum cessasset loquens dixit ad simonem duc in altum et laxate retia
vestra in capturam Et respondens simon dixit illi praceptor per totam noctem laborantes
nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete Et cum hoc fecisset concluserunt
piscium multitudinem magnam Et rupebantur retia eorum Et annuerunt
socis qui erant in altera navi ut venirent et adiuuarent eos Et venerunt
et impleuerunt ambas naues ita ut pene mergerentur Et cum hoc
vidisset simon petrus procidit ad genua ihesu dicens exi a me quia
homo peccator sum domine Stupor enim circumdederat eum et omnes
qui cum illo erant super capturam piscium quam ceperant Similiter autem
iacobum et iohannem filios zebedei qui erant socii simonis Et ait ad simonem
ihesus noli timere ex hoc iam homines eris capiens Et cum adduxisset
naues super terram relinquentes omnia secuti sunt eum

Culmen Arefeth

Dominica Baptisma Roth. in 21 l. 20 R

119 Et cum venisset in templum factum est in una dierum docente illo
ipsum in templo et euangelizante quemadmodum et adiecerunt
adeum doctores pharisaei et sacerdotum et scribe cum senioribus
populi dicentes in qua potestate hoc facis et quis dedit tibi hanc potestatem

ut ista facias dic nobis respondens ihesus dixit in ego
vos unum sermones si dixeritis mihi et ego vobis dicam in quo potate
hec facio Baptismum iohannis Unde erat decelo an ex hominibus
respondete in Et illi cogitabant in se dicentes Si dixerimus
decelo dicet nobis quare ergo non credidistis illi Si autem dixerimus
ex hominibus timemus turbam omnis enim habent iohannem sicut prophetam Et
respondentes ihesu dixerunt nescimus aut illis etiam nos ego dico vobis
in qua potestate hec facio **De duobus filiis qui vineam colunt prius** [120]

21 Quid vobis videtur homo quidam habebat duos filios Et
accedens ad primum dixit fili vade hodie operare in vinea
mea Ille autem respondens ait nolo postea autem penitentia motus abiit
accedens autem ad alterum dixit similiter Et ille respondens ait Eo
domine et non iuit Quis ex duobus fecit patris dicunt primus dicit
illis ihesus Amen dico vobis quia publicani et meretrices
precedunt vos in regnum dei venit enim ad vos iohannes in via iusti
tie et non credidistis ei publicani autem et meretrices crediderunt
ei vos autem videntes nec penitentiam habuistis postea ut crederetis ei

De iudice iniquitatis et phico et publicano [121]

Audite aliam parabolam Homo erat paterfamilias qui plantavit vineam et sepem circumdedit ei et
fodit in ea lacum et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est
Cum autem tempus fructuum appropinquasset misit servos suos ad agricolas ut
accipiant fructus eius Et agricolas apprehendentes servos eius alium
cesserunt alium occiderunt alium lapidaverunt Iterum misit alios servos plures
quam prius et fecerunt illis similiter Novissime autem misit ad eos filium suum
dicens Verebuntur filium meum Agricolae autem videntes filium dixerunt
inter se Hic est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius
Et apprehendentes eum eiecerunt extra vineam et occiderunt Cum ergo venerit
dominus vineae quid faciet agricolis illis illi dicunt ei Malos malos perdet
eos et vineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis
Et ait illis Numquam legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt
aedificantes hic factus est in caput anguli a domino factum est istud et est
mirabile in oculis nostris Propterea dico vobis quia auferetur a vobis
regnum dei et dabitur genti facienti fructum eius Et qui ceciderit super
lapidem istum confractus erit super quem autem ceciderit comminuet eum
Et audientes principes sacerdotum et pharisei parabolas eius cognoverunt
quia de ipsis dicebat Et quaerentes eum timuerunt turbas quoniam sicut prophetam
illum habebant

De publicano et pharisaeo [122]

Dixit autem ad quosdam qui confidebant in se quasi iusti et aspernabantur ceteros parabolam istam
Duo homines ascenderunt in templum ut orarent unus pharisaeus et alter
publicanus Pharisaeus stans hec apud se orabat Deus gratias ago
quia non sum sicut ceteri homines raptores iniusti adulteri velut etiam
hic publicanus Ieiunabo bis in sabbato decimas do omnia quae possideo
Et publicanus longe stans nolebat nec oculos ad celum levare
sed percutiebat pectus suum dicens Deus propitius esto mihi peccatori Dico
vobis descendit hic iustificatus in domum suam ab illo quia omnis
qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur

fodit in ea torcular lacu fodit et edificauit turrim et locauit
ea agricolis colonis et peregre profectus est miles tribus
eis aut tempus fructuum appropinquasset misit seruos suos
ad agricolas colonos ut de fructu vineae daret illi et ac-
cipient ab agricolis fructum eius et agricole apprehensis seruis eius
alium ceciderunt et dimiserunt vacuum Iterum misit alios seruos
alium uero lapidauerunt Iterum misit alios seruos plures priores et
fecerunt illis similiter in capite cedentes vituperauerunt et turpiter
affecerunt Et addidit alium mittere qui et illum vulnerauerunt
Nouissime autem adhuc habens vnum filium carissimum dixit dominus
vineae Quid faciam mittam filium meum dilectum et illum mittit ad eos
nouissime dicens quia forte verebuntur filium meum cum autem hunc viderint
Quia cum vidissent colonii cogitauerunt inter se et dixerunt adinuicem hic
est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius ut
mea fiat hereditas Et apprehensum eum occiderunt eum extra vineam et
occiderunt Cum ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis
venit et perdet colonos malos male perdet et vineam suam
locabit aliis agricolis qui reddent ei fructum temporibus suis Quo au-
dito dixerunt illi abiit ille autem respiciens eos dixit Quid ergo
est hoc quod scriptum est nonne scripturam hanc legistis lapidem quem reprobau-
erunt edificantes hic factus est in caput anguli a domino factum est
istud et est mirabile in oculis nostris Ideo dico vobis quia auferetur
a vobis regnum dei et dabitur gentiet facienti fructum eius omnis qui ceci-
derit super lapidem istum confrangetur super quem autem ceciderit comminuet
ei Et audientes principes sacerdotum et pharisei
parabolas eius cognouerunt quod de ipsis diceret et quaerentes eum te-
nere timuerunt plebem quia sicut
prophetam eum habebant et relicto eo abierunt

123

Et de veste nup
tiali cap 22 l. 14
Et respondens iesus dixit iterum in parabolis eis dicens Simile factum est regnum celorum homini
regi qui fecit nuptias filio suo et misit seruos suos vocare invitatos
ad nuptias et nolebant venire Et iterum misit alios seruos
dicens dicite invitatis Ecce prandium meum parauit tauros meos et
pecora Et abierunt alios in villam suam alius vero in negotiatio-
nem Reliqui vero tenuerunt seruos eius et contumelia affecerunt
et interfecerunt Rex autem cum audisset iratus est et mittens exercitum suum
perdidit homicidas illos et ciuitatem illorum succendit Tunc
ait seruis suis Nuptiae quidem paratae sunt hi autem qui invitati erant
non fuerunt digni Ite ergo ad exitus viarum et quotquot inueneritis
vocate ad nuptias Et egressi serui eius in vias congregauerunt

omes quos invenerunt malos et bonos et impletae sunt nuptiae
discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes
et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali et ait illi
amice quomodo huc intrasti non habens vestem. At ille obmutuit. Tunc
dixit rex ministris ligatis pedibus eius et manibus mittite eum
in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium. Multi
enim sunt vocati pauci vero electi. De tributo reddendo

128

Tunc abeuntes pharisaei consilium inierunt ut circumvenirent eum in sermone et obsecrantes miserunt in eum discipulos suos cum herodianis qui se in
stos fingerent ut eum caperent in verbo et traderet principatui et
potestati praesidis. Qui venientes interrogaverunt eum dicentes magi
ster scimus quia verax es et viam dei doces et non est tibi cura
de aliquo et non respicis personam hominum neque videris
in facie sed in veritate viam dei doces. Licet nobis tributum dare caesari
an non dabimus. Considerans autem dolum eorum ait illis
quid me tentatis hypocritae ostendite mihi numismata census. Offerte mihi denarium
ut videam. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis iesus
cuius est imago haec et superscriptio. Et respondentes dixerunt ei Caesa
ris. Tunc ait illis reddite ergo quae sunt caesaris caesari et quae
sunt dei deo. Et non potuerunt reprehendere verbum eius coram plebe. Et
audientes mirati sunt omnes super eo. Et mirati in responsione eius ta
cuerunt et relicto eo abierunt. De mulier. A. Greg. 22

129

In die illo accesserunt ad eum sadducei qui dicunt
non esse resurrectionem. Et interrogaverunt eum dicentes magi
ster moysi dixit. Si quis mortuus fuerit et non habuerit filios
ut ducat uxorem fratris sui. Erant autem apud nos septem fra
tres et primus uxore ducta defunctus est sine filiis. Et reliquit se
men. Et non habens semen reliquit uxorem fratri suo. Similiter secundus ac
cepit eam et mortuus est sine filio et tertius iste reliquit semen. Et
in similiter accepit illam usque ad septimum. Et acceperunt eam septem
et non reliquerunt semen et mortua est. Novissima omnium mortua
est et mulier. In resurrectione ergo cuius erit uxor. Siquidem
septem habuerunt eam uxorem. Et videns iesus ait illis.
Nonne ideo errabitis nescientes scripturas neque virtutem dei. Filii
huius seculi nubunt et traduntur ad nuptias. Illi vero qui digni
habebuntur seculo illo et resurrectione ex mortuis neque nubent
neque nubentur neque ducent uxores neque ad ultra mori potent.
Aequales enim angelis sunt. Et sunt angeli dei filii. Et filii sunt

Dei cum sint filij resurrectionis Quia vero resurgat mortu
de mortuis quia resurgit et Moyses ostendit secus rubum sicut
dixit Dominum Deum abraham et Deum ysaac et Deum Jacob Nu
quid legistis in libro Moysi quia dictum est a domino Dicite vobis Ego sum
Deus abraham et Deus ysaac et Deus Jacob Deus autem non est mortu
orum sed viuentium omnes enim viuunt ei Vos ergo multum errat Et
audientes turbe admirabantur in Doctrina eius Responde autem
ebant eum quidam pharisei in interrogare de diuersis di extoto corde di 22 | 20 10
Pharisei autem audientes quia silentium imposuisset saduceis que
nerunt in vnum Et interrogauit vnus de eis legisdoctor qui
audierat illos quirentes Et videns quia bene illis respondent
mum omnem dixit ei ihesus Ex primum omnium mandatum est quia
Dominus Deus tuus Deus vnus est Et diliges Dominum Deum tuum extoto
corde tuo et extota anima tua et extota mente tua et extota virtute
tua hoc est primum et maximum mandatum Secundum autem simile est huic di
ligens proximum tuum sicut te ipsum maius horum aliud mandatum non est
illi scribe bene magister in veritate dixisti quia vnus est deus et non
est alius preter eum Et ut diligatur extoto corde et extota
mente et extoto intellectu et extota anima et extota fortitudine
Et diligere proximum tanquam seipsum maius est omnibus holocaustomatibus
et sacrificiis ihs autem videns quia sapiente responsum dixit illi
non longe es a regno dei di christo filius dauid filius e
Interrogatis autem pharisaeis quem mihi mt 22 Mc 12 Lc 12
et dixit quid vobis de christo cuius filius est dicunt ei David respondit eis
Venit regnum dei intra vos est Congregatis autem pharisaeis
interrogauit eos ihesus dicens Quid vobis videtur de christo cuius
filius est dicunt ei David Et ait illis ihesus dicebat de
christo David dicebat in spiritu scribe quomodo dicunt David
sede ad dexteris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum
tuorum Quomodo ergo David in spiritu in libro psalmorum vocat eum
Dominum et unde quia est eius filius Et nemo poterat ei respondere
verbum et multa turba libenter eum audiebat Et cum haec
quisque exiret die eum amplius interrogare de doctrina phcor au
Et ait ihesus loquens est adturbas diebus sequentibus
et ad discipulos suos et dicebat eis in doctrina sua Super
cathedram moysi sederunt scribe et pharisei Omnia ergo
mt 23 | 20 Mc 12

quecunq; dixerint vobis seruate et facite secundum opa ve
rorum nolite facere dicunt enim et non faciunt alligant enim onera grua
ca et importabilia et imponunt in humros hom digito autem suo nolunt
ea amouere omia vero opa sua faciunt ut videantur abscondit
dilatant enim phylacteria sua et magni
ficant fimbrias volunt in stolis ambulare amant in primos recubitus
in cenis et primas cathedras in synagogis et salutationes
in foro qui deuorant domos viduarum simulantes longa oratio
hi accipient damnationem maiorem et
phyrisi iudicium amant vocari abscondit rabi Vos autem nolite
vocari vos rabi unus enim est magr vr omes enim vos fratres
estis et patrem nolite vocare vobis super terram unus enim est pr vest
qui in celis est nec vocamini magr quia unus est magr vr
vrm erit minister vr qui autem se exaltauerit humiliabit et qui
humiliat exaltabit de mulnplin de m 23 l. ii. 129 ii. 4e.
Vae vobis scribe et pharizei ypocrite qui claudit regnum
celorum ante homines vos enim non intrat nec intrantes sinitis
intrare Vae vobis scribe et pharizei ypocrite qui circuitis mare
et aridam ut faciatis unum proselitum et cum fuerit factus facitis eum filium
gehenne duplo quam vos Vae vobis duces ceci qui dicitis quicunq; iu
rauerit in templo nihil est qui autem iurauerit in auro templi debet stu
ltri et ceci quid maius est aurum an templum quod sanctificat aurum
et quicunq; iurauerit in altari nihil est quicunq; autem iurauerit
in dono quod est super illum debet ceci quid enim maius est donum an altare
quod sanctificat donum qui ergo iurat in altari iurat in eo et
in omibus quae super illum sunt et qui iurat in templo iurat in illo et in eo
qui habitat in eo et qui iurat in celo iurat in throno dei
et in eo qui sedet super eum Vae vobis scribe et pharizei et y
pocrite qui decimatis mentam et anetum rutam et cyminum et
omne olus et relinquitis que grauiora sunt legis iudicium
et misericordiam et fidem et caritatem dei hec autem oportu
it facere et illa non omittere duces ceci excolantes culicem
camelum autem glutientes Vae vobis pharizei qui diligitis primas
cathedras in synagogis et salutationes in foro Vae
vobis qui estis ut monumenta que non apparent et homines
ambulantes super nesciunt respondens autem quidam ex legis
peritis ait illi magr hec dicens etiam nobis contumeliam facis et ille
ait et vobis legis peritis Vae quia onerastis homines oneribus quae po
rtare non possunt et ipsi vno digito vestro non tangitis sarcinas

8 Ve vobis scribe et pharizei ypocrite qui mundatis quod de
foris est calicis et parabsidis intus autem plenum est rapina et
immundicia phasee cece munda primum quod intus est calicis et par
absidis ut fiat et id quod deforis est mundum Ve vobis scribe
9 et pharizei ypocrite qui similes estis sepulchris dealbatis
que a foris apparent hominibus speciosa intus vero plena sunt
ossibus mortuorum et omni spurcicia sic et vos quidam a
foris apparetis hominibus iusti intus autem plenum estis ypocrisi
10 et iniquitate Ve vobis scribe et pharizei ypocrite qui edi
ficatis sepulchra prophetarum patres autem vestri occiderunt illos
et ornatis monumenta multorum et dicitis si fuissemus in die
bus patrum vestrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum
Itaque testimonio estis vobis metipsis et profecto testificamini quod
sentitis operibus patrum vestrorum quia filii eorum estis qui occiderunt pro
phetas quoniam quidem ipsi eos occiderunt vos autem edificatis eorum
sepulchra Et vos implete mensuram patrum vestrorum serpentes
geminina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehenne propterea et
c sapientia dei dixit Ecce ego mitto ad vos et apostolos et
sapientes et scribas Et ex illis occidetis et crucifigetis
et ex eis flagellabitis in sinagogis vestris Et persequimini
de civitate in civitatem ut veniat super vos et inquiratur omnis
sanguis iustus sanguis omnium prophetarum qui effusus est super terram
a constitucione mundi a generacione ista a sanguine abel iusti usque
ad sanguinem barachie zacharie filii quem occidistis et periit inter
templum edem et altare Ita dico vobis requiretur ab hac genera
11 cione Amen dico vobis venient hec omnia super generacionem istam Ve
vobis legisperitis qui tulistis clavem scientie ipsi non introistis et
eos qui introibant prohibuistis Cum hec ad illos dicerent Ceperunt
pharizei et legisperiti graviter insistere et os eius opprimere de
multis insidiantes ei et querentes capere aliquid ex ore eius ut
accusarent ~~insidiantes ei et querentes capere eum~~ Ihesum Ierusalem
que occidis prophetas et lapides eos qui ad te missi sunt
quociens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina
congregat pullos suos subalas suas et avis indum suum
subpennis et noluisti Ecce relinquetur vobis domus deserta
Dico enim vobis non me videbitis amodo donec veniat cum dicetis
130 Benedictus qui venit in nomine domini de vidua .2. minutu
Et sedens ihesus contra gazophilacium aspiciebat eos
offerente l. 29 c. 12

qui mittebat munera sua in gazophilacium quo et turba iact
aret es et multi divites iactabant multa Cum venisset aut
una vidua pauper misit duo minuta que est quadrans vidit
aut ihesus pauperculam illam viduam mittentem era duo minuta
Et quotis discipulis suis ait illis Amen vere dico vobis quia
vidua hec pauper plus omnibus misit qui miserunt in gazophi
lacium omnes enim ex eo quod habundabat illis miserunt in
munera dei hec aut ex eo quod deest et de penuria sua omnia
sua omnia que habuit misit totum victum suum

131

De edificio templi
et comminatione eversionis
eiusdem

Et egressus ihesus de templo ibat Et cum
ingrederetur accesserunt discipuli eius ut ostenderent ei edi
ficationem templi et quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapi
dibus et donis ornatum esset Ait illi unus ex discipulis suis
magister aspice quales lapides et quales structure Ipse aut respondens
ait eis videtis hec omnia et magna edificans Amen dico vobis
venient dies in quibus non relinquetur hic lapis super lapidem
qui non destruatur Sedente aut eo super montem oliveti contra templum
accesserunt ad eum discipuli secreto et interrogabant separatim eum
petrus et iacobus et iohannes et andreas dicentes Dic
tui et consumationis seculi et quod signum cum hec fieri incipient et
consumari Et respondens ihesus dixit illis videte ne quis
vos seducat multi venient in nomine meo dicentes ego sum christus
et multos seducunt Et tempus appropinquabit Nolite ergo ire post
illos Audituri enim estis prelia et opiniones preliorum Cum aut au
dieritis prelia et sediciones noliti terreri videte ne turbemini
Oportet enim primum hec fieri sed non statim finis Tunc dicebat illis
Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum et terre motus
magni erunt per loca et pestilencie et fames terrores quoque de
celo et signa magna erunt hec aut omnia sunt dolorum Videte aut
vos metipsos sed ante hec omnia inicient vobis manus suas et persequentur
Tunc tradent vos in tribulacione et occident vos Tradent enim
vos in concilijs et in synagogis suis vapulabitis et ante reges
et presides stabitis propter me propter nomen meum Contiget aut vobis
in testimonium illis Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen
meum Et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio
habebunt invicem Et multi pseudo prophete surgent et seducent
multos Et quoniam habundabit iniquitas et refrigescet caritas

m 28 c 21 v 13

multorum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Et
predicabitur hoc euangelium regni in uniuerso mundo. Et in omnes
gentes. Cum ergo prouideritis predicare euangelium in testimonium omnibus gentibus
Et tunc ueniet consumacio. Et cum duxerint uos tradentes
ponite in cordibus uestris non premeditari quomodo respondeatis. Nolite premeditari quomodo
in hora illa loquimini. Non enim uos estis loquentes sed spiritus sancti. Ego enim
dabo uobis os et sapiam cui non potuerint resistere et contradicere
omnes aduersarii uestri. Tradet autem frater fratrem in mortem et pater
filium et consurgent filii in parentes et morte eos afficient
Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et capillus de capite
uestro non peribit. Qui autem sustinuerit usque in finem hic saluus erit
Cum ergo uideritis abominacionem desolacionis quam dictum est a daniele propheta stare in loco
sancto. Qui non debet qui legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt fugiant ad montes. Et qui
in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua. Et qui in agro
erit non reuertatur tollere tunicam suam. Et qui in medio eius sunt descendant
ut eiciantur. Erit enim tunc tribulacio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo
et nec fiet. Et nisi breuiasset dominus dies illos non fuisset salua
omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiabit dominus dies
illos. Et tunc si quis dixerit uobis ecce hic est christus aut ecce illic. Nolite credere. Nolite credere
Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur si fieri potest
etiam electi. Ecce predixi uobis. Igitur si dixerint uobis ecce in deserto est nolite exire. Ecce in penetralibus

132

De signis iudicii. Mt 24 c 27/1 Ro 13.

Et ait ad discipulos suos. Ueniet dies quando desiderabitis
uidere unum diem filii hominis et non uidebitis. Erit enim
tunc tribulacio magna. Erunt autem dies illi tribulacionis et
tales quales non fuerunt abinicio creature quam condidit deus usque nunc
neque fiet. Et nisi breuiasset dominus dies illos non fuisset salua
omnis caro. Sed propter electos quos elegit breuiabit dominus dies
illos. Et dicet uobis ecce hic ecce illic. Tunc si quis dixerit
uobis ecce hic est christus aut illic. Nolite credere. Nolite credere
Surgent enim pseudochristi et pseudoprophete et dabunt signa magna et prodigia et portenta ad seducendos si fieri potest etiam electos. Ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi. Ecce predixi uobis. Cuncta uobis. Igitur si dixerint uobis ecce in deserto est nolite exire. Ecce in penetralibus

ē nolite credere Nā sic fulgur exit aboriēte corruscās
de subcelo ī ea que subcelo sūt fulget et apparet usq; ad
occidētē ita erit filius hoīs et aduētus ī die sua ubicūq;
fuit corpus ibi ꝯgregabūtur et aquile primū aut opz illū
multa pati et reprobari agnatiōe hr̄ Statī aut pq tribula
cioz dierū illorū sol obscurabit et lūa nō dabit lumē
suū et stelle cadēt de celo Et erūt sig̃ ī sole et luna · D ·
et stellis et ītris pressura gētiū pcōfusione sonitus maris
et fluctuū arestētibus hoībus pt̄imore et exspectatiōe q̄
supveniēt universo orbi Et virtutes celorū Et q̄ sub
celo sūt mouebūtur Et tūc apparebit signū filij hoīs
ī celo et tūc plangēt se oīs tribus tr̄e Et tūc videbūt
filiū hoīs venientē ī nube cū ptate ingna et gla et
maiestate et mittet anglos suos cū turba et voce ingna
et ꝯgregabūt electos eius a 4or vētis a sūmo celorū usq;
ad terminos eorū A sūmo tr̄e usq; ad sūmū celi A barbore
fici dicite parabolā cū iā ramus eius tener fuit et folia na
ta ꝯgnoscitis q̄ ī ppinquo sit estus / His aut fr̄ ī cipientibus · f. 11
respicite et leuate capita vr̄a qm̄ appinquabit redemptio
vr̄a Et dixit illis similitudinē videte ficulneā et oīs
arbores Cū pducūt ex se iā fructū scitis q̄ ppe ē iā estas
Ita et vos cū videritis hec fr̄ scitote q̄ ppe ē ī ianuis et
hostijs regnū dei / Amē dico qm̄ nō trāsibit gnatio hec
donec oīa fiāt Celū et tr̄a trāsibit Vba aut mea nō trāsibūt
Attēdite aut vob ne forte grauētur corda vr̄a crapula
et ebrietate et curis huius vite et supveniat ī vos repē
tina dies ī tāq̄ ēi laqus supveniet ī oīs qui sedēt sup
faciē oīs tr̄e De die aut illa et hora nēo scit neq; ang
eli celorū neq; filius nisi solus pr̄ Sic aut fuit ī diebus
noe ita erit ī diebus aduētus filij hoīs sic ēi erat ī diebus
ante diluuiū ꝯmedētes et bibētes nubētes et nuptui
tradētes Edebāt et bibebāt vxores ducebāt et dabāt
ad nuptias usq; ad eū diē ī q̄ ītroiuit ī archā noe Et
nō ꝯgnouerūt donec venit diluuiū et tulit et pdidit
oīs ita erit aduētus filius hoīs Similr̄ sic factū ē ī die
bus loht edebāt et bibebāt emebāt et vendebant
plātabāt et edificabāt qua die aut exiuit loht a so
domis pluit dominus ignē et sulphur de celo et oīs pdidit

Secundum hoc erit qua die filius hominis revelabitur in die
illa qui fuerit in tecto et vasa eius in domo ne descendat tollere
illa Et qui in agro similiter non redeat retro Memores estote
uxoris loth Quicumque quesierit animam suam solvam facere perdet illam
Et quicumque perdiderit illam vivificabit eam / Dico vobis in illa nocte
erunt duo in lecto unus assumetur alter relinquetur Due erunt mo-
lentes in unum in mola una assumetur et altera relinquetur Duo
in agro unus assumetur et alter relinquetur Respondentes dicunt
illi ubi domine Qui dixit illis Ubicumque fuerit corpus illic
congregabuntur et aquile vigilate itaque omni tempore orantes ut digni
habeamini fugere omnia ista que futura sunt et stare ante filium hominis

133 m) Videte vigilate et De vigilia et oratione m 24. l 12 k 13
orate nescitis enim quando tempus sit Sicut enim homo qui peregre pro-
fectus reliquit domum suam et dedit servis suis potestatem cuiuscumque
operis et Janitori precepit ut vigilaret vigilate ergo quando
dominus domus veniat Sero an media nocte an gallicantu
an mane ne cum venerit repente inveniat vos dormientes Quod
autem vobis dico omnibus dico vigilate Sint lumbi vestri precincti
et lucerne ardentes in manibus vestris et vos similes hominibus ex-
spectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis ut cum venerit
et pulsaverit confestim aperiant ei Beati sunt servi illi quos cum
venerit dominus invenerit vigilantes Amen dico vobis quod precinget
se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis Et
si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita
invenerit beati sunt servi illi Vigilate ergo quia nescitis qua hora
dominus vester venturus sit hoc autem scitote quoniam si sciret pater familias
qua hora fur veniret vigilaret utique et non sineret perfodi domum
suam Et vos estate parati quia qua hora non putatis filius hominis
veniet Ait autem ei Petrus domine an ad nos dicis hanc parabo-
lam an et ad omnes Dixit autem dominus Quis putas est fidelis
dispensator et prudens quem constituit dominus super familiam suam ut
det illis cibum in tempore tritici mensuram Beatus ille servus quem constituit
dominus suus super familiam suam ut det illis cibum in tempore Beatus ille
servus quem cum venerit dominus invenerit ita facientem Vere amen dico
vobis super omnia bona sua que possidet constituet illam Si autem
dixerit malus ille servus in corde suo moram facit dominus meus
venire et cepit percutere conservos suos puros et ancillas
et edere et inebriari Manducet autem et bibat cum ebriosis
veniet dominus servi illius in die Manducet autem et bibat cum eb-
riosis veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua

nescit et diuidet eum partem cum infidelibus ypocritis poet
ubi erit fletus et stridor dentium Ille autem seruus qui cognouit
voluntatem domini sui et non se preparauit et non fecit secundum voluntatem
eius plagis vapulabit multis Qui autem non cognouit
et fecit si voluntatem digna vapulabit plagis paucis Omni
autem cui multum datum est multum quaerietur abeo et cui commendauerint
multum plus petent abeo Ignem venire mittere in terram et quid volo
vsque dum efficatur putatis quia pacem venire dare in terra non
dico vobis si separationem Erunt exhinc quinque in vna domo diuisi
tres in duo et duo in tres diuidentur pater in filium et filius
in patrem suum Mater in filiam et filia in matrem Socrus in nurum ay. 24.
sua et nurus in socrum sua: d 10. legitur 2. 10. talentis 2. dmo iudicij
Tunc simile est regnum celorum decem virginibus que acceperunt
lampades suas exierunt obuiam sponso et sponse Quinque
autem ex eis erant fatue et quinque prudentes Sed quinque fatue
acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum prudentes vero
cum lampadibus suis cum lampadibus ayord autem sa
nocte clamor factus est Ecce sponsus venit exite obuiam ei
Tunc surrexerunt omnes virgines ille et ornauerunt lampades su
as fatue autem sapientibus dixerunt date nobis de oleo vro
stro Ne forte non sufficiat nobis et vobis ite potius ad
patres emite vobis Dum autem eunt emere venit sponsus et quae
parate erant intrauerunt cum eo ad nupcias et clausa est janua
Nouissime venerunt et reliquae virgines dicentes domine domine api
rire itaque quia nescitis horam neque diem Dixit ei ho pegre psica
dit quinque talenta alij 2 autem duo alij vero vnum vni cuique
prout vnicuique et profectus est statim abiit autem et qui quinque talenta
qui duo accepit lucratus est alia quinque Similiter et
qui duo fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui post multum
vero tempus venit dominus seruorum illorum et posuit rationem cum eis
Et accedens qui quinque talenta accepit obtulit alia quinque ta
lenta dicens domine quinque talenta mihi tradidisti Ecce alia quinque
superlucratus sum Ait illi dominus eius Euge serue bone et fidelis quia
super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium
domini tui Accessit autem et qui duo accepit et ait domine duo

talenta michi tradidisti ecce alia duo superlucratus sum Dixit illi
dominus eius Euge serue bone et fidelis quia super pauca fuisti fide
lis super multa te constituam Intra in gaudium domini tui / Accedens autem
et qui unum acceperat et ait / Domine scio quia homo durus es metis
ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti et timens abiens
et abscondi talentum tuum in terra Ecce habes quod tuum est / Respondens
autem dominus eius ei dixit Serue male et piger sciebas quia meto
ubi non semino et congrego ubi non sparsi oportuit ergo te commi
tere pecuniam meam nummulariis et ego veniens accepissem
utique quod meum est cum usura Tollite itaque ab eo talentum et date
ei qui habet decem talenta omni enim habenti dabitur et habundabit
eicite in tenebras exteriores Illic erit fletus et stridor de
ntibus Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli
cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae et congregabun
tur ante eum omnes gentes et separabit eos ab invicem sicut pastor segre
gat oves ab hedis et statuet oves quidem a dexteris suis
hedos autem a sinistris Tunc dicet rex his qui a dexteris eius erunt
Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnum ab
constitutione mundi Esurivi enim et dedistis mihi manducare sitivi
et dedistis mihi bibere hospes eram et collegistis me Nudus
eram et operuistis me infirmus et visitastis me carcere eram
et venistis ad me Tunc respondebunt ei iusti dicentes Domine
quando te vidimus esurientem et pavimus sitientem et dedimus tibi potum
quando autem te vidimus hospitem et collegimus te aut nudum et coo
peruimus te aut quando te vidimus infirmum aut in carcere et venimus
ad te Et / respondens rex dicet illis Amen dico vobis quamdiu
fecistis uni de istis fratribus meis michi fecistis Tunc dicet
his qui a sinistris erunt discedite a me maledicti in ig
nem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius esurivi enim
et non dedistis michi manducare sitivi et non dedistis mi
hi potum hospes eram et non collegistis me Nudus et non operuistis
me infirmus et in carcere et non visitastis me Tunc respon
debunt ei et quando dicentes Domine quando te vidimus esurientem
aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum vel in car
cere et non ministravimus tibi Tunc respondebit illis dicens Amen
dico vobis quamdiu non fecistis uni de minoribus istis nec mihi feci
stis Et ibunt hi in supplicium eternum iusti autem in vitam eternam

Erat autem Domino ad docendo 2 obstinacion judeor a 12 / 21
in diebus docens in templo noctibus vero exiens morabatur in monte

qui vōtur obmuti et oīs ꝓphe mānbī ad eū venire i templo
audire illud Cū aut tāta sigā fecisset coram eis nō credebāt
in eū ut sermo ysaye ꝓphe impletur quē dixit dne quis cre
didit auditui nro et brachium dni cui revelatū e ꝓpter ea
nō poterāt credere q̃ iterū dixit ysayas Excecauit oculos
eorū et indurauit eorū cor ut nō videat oculis et intelligat
corde et cōuertatur et sanē eos Hec dixit ysayas q̃n vidit
gloriā eius et locutus e de eo Verūtamen et ex principibus multi
credidērunt in eū sed ꝓter pharizeos nō confitebant ut de syna
goga nō eicerent dilexerunt enim gloriā hōīm magis q̃ gloriā
dei ihesus aut clamauit et dixit Qui credit mihi nō credit mihi sed in eū qui misit me
et qui videt me videt eū qui misit me Ego lux in mundū veni ut omis qui credit
in me in tenebris nō maneat Et si quis audierit verba mea
mdū sed ut salū faciā mundū sed ut salū faciā mundū
Qui spernit me et nō accipit verba mea habet qui iudicē
eū Sermo q̃ locutus sū ille iudicabit eū in nouissimo die
quia ego semetipso nō sū locutus sed qui misit me pater ipse
mihi mandatū dedit q̃ dicā et q̃ loquar Et scio q̃ mandatū
pris eius vita eterna e Quē ergo ego loquor sicut dixit mihi

de festo azimorū applicante

Appropinquabat aut dies festus azimorū qui dicitur pa
sta Erat aut pascha et azima post biduū Et factū
e cū assumasset ihesus sermones hos omnes dixit discipulis suis
Scitis q̃ post biduū pascha fiet et filius hōīs tradetur ut crucifigatur
tunc aggregati sūt principes sacerdotū et seniores populi in atrium
principis sacerdotū qui dicebat caiphas et consilium fecerūt Et que
rebant sumi sacerdotes et sibe quo eū dolo tenerent et oci
dere timebant vero plebe dicebat aut nō in die festo ne
forte tumultus fiat in plebe Intrauit aut satanas in iudam
qui agnomīatus scharioth vnus ex duodecim Et abiit adhuc
principes sacerdotū et summos sacerdotes ut prderet eū illis
Et locutus e cū principibus et magistratibus q̃ admodū illum tra
dat eis Et ait illis Si vultis mihi dare ut et vos eū tradā
qui auditis gauisi sūt et promiserunt et pactī sūt pecuniam
illi dare Et illi constituerunt et triginta argenteos et exponē
dit Et exinde querebat opportunitatem ut eū opportune tradere
dreret sine turba Ante die aut festum paschē sciens

136

ihesus qr venit hō eius ut transeat ex hoc mundo ad patrem cum
dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos. a. 13 3 et ubi
131 Prima aut die de missione petri et iohannis pa die azimorum fuit
azimorum qn pasta ymolabatur in qua necesse erat. m. 26
occidi pasta accesserunt dicipuli ad ihesum ante die pasche. l. 22 r. 18.
et dicunt ei Quo vis eamus ut parem tibi ut manducemus
pasta Et mittit duos ex discipulis suis petrum et iohannem
dicens euntes parate nobis pascha ut manducemus At illi dixerunt
ubi vis paremus Et dixit ad eos Ite in civitatem ad quendam
Ecce introeuntibus vobis civitatem occurrit vobis homo amphoram
aque portans sequimini eum in domum in quam intrat et dicetis patri fa-
milias domus dicit tibi magister tempus meum prope est apud te
facio pascha ubi est refectio mea ubi est diversorium ubi pasca
cum discipulis meis manducem Et ipse ostendit vobis cenaculum magnum
stratum et ibi parate Et abierunt discipuli eius et venerunt in
civitatem Euntes aut invenerunt sicut dixit illis ihesus et paraverunt
pasta vespere aut facto venit cum duodecim Et cum facta esset
hora discubuit et xii appli cum eo de ablucione pedum a.
138 Et cena facta cum dyabolus iam misisset in cor ut. 13.
traderet eum iudas symonis stariothis sciens quia omnia dedit
ei pater in manus et quia ad eo exivit et ad deum vadit surgit
a cena et ponit vestimenta sua et cum accepisset linteum
precinxit se deinde misit aquam in pelvim et cepit lavare pedes
discipulorum et extergere linteo quo erat precinctus venit ergo
ad symonem petrum et dicit ei petrus domine tu mihi lavas pedes
Respondit ihesus et dicit ei Quod ego facio tu nescis modo scies aut
postea dicit ei petrus Non lavabis mihi pedes in eternum Respondit ei
ihesus Si non lavero te non habebis partem mecum dicit ei symon
petrus Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput dicit
ei ihesus Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lavet sed est
mundus totus Et vos mundi estis sed non omnes Sciebat enim quis
nam esset qui traderet eum propterea dixit non estis mundi omnes postquam
ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubu-
isset iterum dixit eis Scitis quid fecerim vobis vos vocatis me magister
et domine et bene dicitis sum et enim Si ergo ego lavi vestros pedes
dominus et magister et vos debetis alter alterius lavare pedes Ex-
emplum enim dedi vobis ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos
faciatis Amen amen dico vobis Non est servus maior domino suo neque
apostolus maior eo qui misit illum Si hec scitis beati eritis si feceritis
ea :: Non de omnibus vobis dico [illegible] signo ibi in alio folio

de sacramenti institutione ca 26 l 22 R 14

139

Et dum manducantibus eis et manducatibus ait Iesus Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar. Dico autem vobis quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno Dei. Cenantibus autem illis accepit Iesus panem gratias egit et benedixit et fregit deditque discipulis suis et ait. Accipite et manducate hoc est corpus meum quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem postquam cenatum est accipiens gratias egit et dedit illis dicens. Accipite iteruum et dividite et bibite ex hoc omnes. Hic est sanguis meus novi testamenti hic est calix novum testamentum in sanguine meo qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis quia non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illum bibam vobiscum novum in regno patris mei. Et biberunt ex eo omnes. De petrum negandum petrum

140

Et dixit illis Iesus omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte quia scriptum est percutiam pastorem et dispergentur oves gregis sed postquam resurrexero praecedam vos in galilea. Respondens autem petrus ait illi. Et si omnes scandalizati fuerint in te ego nunquam scandalizabor. Et ait illi Iesus. Amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis. Dicit ei ille. Etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo. Similiter et omnes discipuli dixerunt. Et dicit eis. Omnes vos scandalum patiemini. Ego autem pro quibus elegerim ut in pleatur scriptura. Qui ad manducat mecum panem levabit super me calcaneum suum. Amen dico vobis quia fiat ut cum fuerit credatis quia ego sum. Amen amen dico vobis qui accepit si quem misero me accipit. Qui autem me accipit accipit eum qui misit me. Cum hec dixisset Iesus turbatus est spiritu et protestatus est et dixit. Amen amen dico vobis quia unus ex vobis me tradet qui manducat mecum. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli hesitantes de quo dicerent. Et contristati valde coperunt singuli dicere. Nunquid ego sum domine. Et ille respondens ait unus ex duodecim qui intingit mecum manum in parapside in camino hic me tradet filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo. Ve autem homini illi per quem filius hominis tradetur. Bonum erat ei si natus non fuisset homo ille. Respondens autem Iudas qui tradidit eum dixit. Nunquid ego sum rabbi ait illi. Tu dixisti. Erat ergo recubens unus ex discipulis eius in sinu Iesu quem diligebat Iesus. Innuit ergo huic

Simon petrus et dicit ei Quis est de quo dicit Iste enim
recubuisset ille sup pectus ihu dicit ei Dne quis est re
spondit ihesus ille est cui ego intinctu panem porrexero et cum
intinxisset panem dedit Iude simonis scharioth Et post
bucellam et tunc introiuit in illum satanas Et dicit ei ihesus
Quod facis fac cicius hoc autem nemo scuit discubentium ad quid dixerat
ei Iuda ad quid putabant quia loculos habebat Iudas quia dicit
ei ihesus eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum aut egenis ut
aliquid daret Cum ergo accepisset ille buccellam exiuit continuo
erat autem nox Cum ergo exisset dicit ihesus Nunc clarificatus est filius hominis
et deus clarificatus est in eo Si deus clari
ficatus est in eo ~~Si deus clarificatus est~~ et deus clarificabit eum
in semetipso et continuo clarificabit eum filioli adhuc modicum
vobiscum sum Quaeretis me et sicut dixi iudeis quo ego vado
vos non potestis venire Et vobis dico modo mandatum nouum do
vobis ut diligatis inuicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis
inuicem In hoc cognoscent omnes quia mei estis discipuli si dilectionem
habueritis adinuicem Dicit ei simon petrus dne quo vadis
respondit ihesus quo ego vado non potes me modo sequi sequeris
autem postea dicit ei petrus Cur non possum te sequi modo animam
meam pro te ponam Respondit ihesus animam tuam pro me ponis Amen
amen dico tibi non cantabit gallus donec me ter negabis
Et cum cepissent irrere inter se quis esset qui eum traditurus
esset sciens autem et graecis inter eos quis eorum videretur esse
maior dixit autem eis Reges gentium dominantur eorum et qui
potestatem habent super eos benefici vocantur vos autem non sic sed qui
maior est in vobis fiat sicut minor et qui praecessor est sicut ministrator
Nam quis maior est qui recubit an qui ministrat nonne qui
recubit Ego autem in medio vestri sum sicut qui ministrat vos autem
estis qui permansistis mecum in tentationibus meis Et ego dispo
no vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis
super mensam meam in regno meo Et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus
israhel Dixit autem dnus simoni
Simon ecce satanas expetiuit vos ut cribraret sicut tri
ticum Ego autem rogauit pro te ut non deficiat fides tua Et
tu aliquando conuersus confirma fratres tuos Cui dixit ei dne tecum
sum paratus et in carcerem et in mortem ire Et ille dixit
Petre Non cantabit hodie gallus donec ter me abnegabis
nosse me Et dixit eis Cum misi vos sine sacculo et peri

et calciamentis nunquid aliquid defuit vobis Et illi dixerunt
michil dixit ergo eis Sed nunc qui habet sacculum tollat
gladium similiter et peram Et qui non habet vendat tunicam suam et
emat gladium Dico autem vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet
impleri in me Et cum iniquis deputatus est Etenim ea quæ sunt de me
finem habent Et illi dixerunt Domine ecce gladii duo hic Et ille
dixit eis satis est

Sermon dni p. ctam. et habet sequentia a. ii.

1 Et ait discipulis suis Non turbetur cor vestrum Creditis in deum
et in me credite in domo patris mei mansiones multæ [121]
sunt Si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum Et
si abiero et præparaverio vobis locum iterum venio et accipiam
vos ad me ipsum ut ubi ego sum et vos sitis Et quo ego vado
scitis et viam scitis Dicit ei thomas Domine nescimus quo vadis
et quomodo possumus viam scire Dicit ei iheso Ego sum via et veritas
et vita Neminem venit ad patrem nisi per me Si cognovisetis me
videtis eum Et amodo cognoscetis eum et cognovistis eum et
sufficit nobis Dicit ei philippus Domine ostende nobis patrem et
nos Dicit ei iheso Tanto tempore vobiscum sum et non cognovisti
me philippe qui videt me videt et patrem meum Quomodo tu
dicis ostende nobis patrem Non credis quia ego in patre et pater in me
Verba quæ ego loquor vobis a me non loquor pater autem in me
manens ipse facit opera Non creditis quia ego in patre et pater in me
Alioquin propter opera ipsa credite Amen amen dico vobis Qui cre
dit in me opera quæ ego facio et ipse faciet et maiora horum
faciet quia ego ad patrem vado Et quæcumque petieritis in nomine meo
hoc faciam ut glorificetur pater in filio Si quid petieritis in nomine meo
B 2 hoc faciam Si diligitis me mandata mea servate Et ego rogabo
patrem et alium paracletum dabit vobis ut maneat vobiscum
in æternum spiritum veritatis quem mundus non potest accipere quia non videt
eum nec scit eum vos autem cognoscetis eum quia apud vos manebit
et in vobis erit Non relinquam vos orphanos veniam ad vos
Adhuc modicum et mundus iam me non videt vos autem videtis
me quia ego vivo et vos vivetis In illo die vos cognoscetis
quia ego in patre meo et vos in me et ego in vobis Qui habet man
data mea et servat ea ille est qui diligit me Qui autem diligit
me diligetur a patre meo et ego diligam eum et manifestabo
ei me ipsum Dicit ei iudas non ille scharioth Domine quid factum
est quia nobis es manifestans te ipsum et non mundo Respondit ihesus
C 3 et dixit ei Si quis diligit me sermonem meum servabit et
pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansionem apud

eum faciemus. Qui non diligit me sermones meos non servat
Et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris
Hec locutus sum vobis apud vos manens paraclitus autem spiritus
sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et
+ vobis suggerit. Omnia quecumque dixero vobis pacem relinquo vobis pacem meam
do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis. Non turbetur cor
vestrum neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis vado et
venio ad vos. Si diligeretis me gauderetis utique quia vado
ad patrem quia pater maior me est. Et nunc dixi priusquam fiat ut
cum factum fuerit credatis iam non multa loquar vobiscum venit enim
princeps huius mundi et in me non habet quicquam sed ut cognoscat mun-
dus quia diligo patrem. Et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio
Ioh. 14. d Surgite eamus hinc. Ego sum vitis vera et pater meus agricola est
Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum. Et omnem qui
fert fructum purgabit eum ut fructum plus afferat. Iam vos mundi
estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me et ego in
vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in
vite sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis vos palmites
Qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum quia sine me nichil
potestis facere. Si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes
et arescet et colligent eum et in ignem mittent et ardet. Si manse-
E ritis in me et verba mea in vobis manserint quecumque volueritis petetis et
fiet vobis. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferatis
et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater et ego dilexi vos
Manete in dilectione mea. Si precepta mea servaveritis manebitis
in dilectione mea sicut et ego patris mei precepta servavi et maneo
in dilectione hec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit et ga-
h 4. udium vestrum impleatur. Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem
sicut dilexi vos. Maiorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam quis
ponat pro amicis suis vos amici mei estis si feceritis que ego preci-
pio vobis. Iam non dicam vos servos quia servus nescit quid faciat dominus
eius vos autem dixi amicos quia omnia quecumque audivi a patre meo
nota feci vobis non vos me elegistis sed ego elegi vos et posui
vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat ut quicumque
q. 6 petieritis patrem in nomine meo det vobis. Hec mando vobis ut di-
ligatis invicem. Si mundus vos odit scitote quia me priorem vobis
odio habuit. Si de mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret
Quia vero de mundo non estis sed ego elegi vos de mundo propterea
odit vos mundus. Memento sermonis mei quomodo ego dixi vobis

Non est seruus maior domino suo si me persecuti sunt et uos perse-
quentur si sermonem meum seruauerunt et uestrum seruabunt. sed hec
omnia facient uobis propter nomen meum quia nesciunt eum qui misit
me si non uenissem et locutus fuissem eis peccatum non haberent nunc
autem excusationem non habent de peccato suo qui me odit et patrem
meum odit si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit peccatum
non haberent nunc autem et uiderunt et oderunt et me et patrem
meum sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio ha-
buerunt me gratis cum autem uenerit paraclitus quem ego mittam uobis
a patre spiritum veritatis qui a patre procedit ille testimonium perhibebit
de me et uos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis
hec locutus sum uobis ut non scandalizemini absque synagogis faci-
ent uos nos sed uenit hora ut omnis qui interficit uos arbitretur
obsequium prestare deo et hec facient uobis quia non nouerunt patrem
neque me sed hec locutus sum uobis non dixi quia uobiscum eram nunc
autem uado ad eum qui me misit et nemo ex uobis interrogat me quo
uadis sed quia hec locutus sum uobis tristicia implenit cor uestrum sed
ego veritatem dico uobis expedit uobis ut ego uadam si enim non ab-
iero paraclitus non ueniet ad uos si autem abiero mittam eum ad
uos et cum uenerit ille arguet mundum de peccato et de iustitia
et de iudicio de peccato quidem quia non crediderunt in me de iustitia
uero quia ad patrem uado et iam non uidebitis me de iudicio autem
quia princeps mundi huius iudicatus est adhuc multa habeo uobis
dicere sed non potestis portare modo cum autem uenerit ille spiritus
veritatis docebit uos omnem veritatem non enim loquetur a semetipso sed
quecumque audiet loquetur et que ventura sunt annunciabit uobis omnia
quecumque habet pater mea sunt propterea dixi quia de meo accipiet et
annunciabit uobis modicum et iam non uidebitis me quia uado ad
patrem dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem quid est hoc quod dicit
nobis modicum et non uidebitis me et iterum modicum et uidebitis
me et quia uado ad patrem dicebant ergo quid est hoc quod dicit modi-
cum nescimus quid loquitur cognouerunt autem ihesus quia volebant eum
interrogare et dixit eis de hoc quitis inter uos quia dixi modi-
cum et non uidebitis me et iterum modicum et uidebitis me amen
amen dico uobis quia plorabitis et flebitis uos mundus autem gau-
debit uos autem contristabimini sed tristicia uestra uertetur in gaudium
mulier cum parit tristicia habet quia uenit hora eius cum autem pepe-
rerit puerum iam non meminit pressure propter gaudium quia natus est homo
in mundum et uos igitur nunc quidem tristicia habetis iterum autem vi-
debo uos et gaudebit cor uestrum et gaudium uestrum nemo tollet

amos Et in illo die me non rogabitis quicquid
10 Ex vobis Si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis usque modo
non petistis quicquid in nomine meo petite et accipietis ut gaudium vestrum
sit plenum hec in proverbis locutus sum vobis venit hora cum iam non
in proverbis loquar vobis sed palam de patre annunciabo vobis illo die
in nomine meo petetis Et non dico vobis quia ego rogabo patrem de
vobis ipse enim pater amat vos quia vos me amastis et credidistis
quia ego a deo exivi Exivi a patre et veni in mundum iterum relinquo
mundum et vado ad patrem dicunt ei discipuli eius Ecce nunc palam
loquris et proverbium unum dicis nunc scimus quia scis omnia et non opus
est tibi ut quis te interroget in hoc credimus quia a deo existis
Respondit eis ihesus numquid modo credetis Ecce venit hora et iam venit ut dispergamini
unusquisque in propria et me solum relinquatis et non solus quia pater
mecum est Hec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram
-X- habebitis sed confidite ego vici mundum Hec locutus est ihesus Et suble-
11 vatis oculis in celum dixit pater venit hora clarifica filium tuum ut
filius tuus clarificet te sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod
dedisti ei det eis vitam eternam Hec est autem vita eterna ut cognoscant
te solum verum deum et quem misisti ihesum xpm Ego te clarifica-
vi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam Et nunc
clarifica me tu pater apud te metipsum claritate quam habui priusquam mundus
esset apud te Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi
de mundo Tui erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum servaverunt
Nunc cognoverunt quia omnia quecumque dedisti mihi abscisa sunt quia verba quecumque
dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt Et cognoverunt vere quia
12 a te exivi et crediderunt quia tu me misisti Ego pro eis rogo
non pro mundo rogo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt Et
mea omnia tua sunt Et clarificatus sum in eis et iam non sum in mundo
et hi in mundo sunt Et ego ad te venio pater sancte serva eos in nomine
tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos Cum essem cum
eis ego servabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi custodivi
Nunc autem ad te venio et hec loquor in mundo ut habeant
gaudium meum impletum in semetipsis Ego dedi eis sermonem
tuum et mundus eos odio habuit quia non sunt de mundo sicut et
ego non sum de mundo non rogo ut tollas eos de mundo sed
ut serves eos a malo de mundo non sunt sicut et ego non sum
de mundo Sanctifica eos in veritate Sermo tuus veritas est

tu me misisti in mundum et ego misi eos in mundum Et pro eis
ego sanctifico me ipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate
Non pro eis autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum
eorum in me ut omnes unum sint sicut tu pater in me et ego in te
ut et ipsi in nobis unum sint et mundus credat quia tu me misisti
Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut et nos
unum sumus Ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum et
cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos sicut
me dilexisti pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi
sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti
me ante constitutionem mundi pater iuste te autem mundus non cognovit
ego autem te cognovi et hi cognoverunt quia tu me misisti Et notum
feci eis nomen tuum et notum faciam ut dilectio qua dilexisti
me in ipsis sit et ego in ipsis Dominica in palmis

122.

Et cum dixisset haec egressus est cum discipulis suis trans torrentem cedron ubi erat hortus in quem introivit ipse et discipuli eius Sciebat autem et Iudas qui tradidit eum locum quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis Iudas ergo cum accepisset cohortem et de pontificum et pharisaeis venit illuc cum laternis et lampadibus et armis Sciens autem omnia quae ventura erant super eum processit et dixit eis quem quaeritis responderunt ei Iesum Nazarenum dicit eis Iesus ego sum stabat autem et Iudas qui tradidit eum cum eis Cum ergo dixisset eis ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt super terram Iterum ergo interrogavit eos quem quaeritis dixerunt Iesum Nazarenum Respondit Iesus dixi vobis quia ego sum si ergo me quaeritis sinite hos abire ut sermo quem dixerat impleretur quem dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam Simon ergo Petrus habens gladium educens eum percussit pontificis servum et abscidit eius dexteram auriculam dexteram Erat autem nomen servo Malchus Dixit ergo Iesus Petro mitte gladium tuum in vaginam calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum Tunc cohors et tribunus et ministri Iudaeorum comprehenderunt Iesum et ligaverunt eum et adduxerunt eum ad Annam primum erat enim socer Caiaphae qui erat pontifex anni illius Et erat Caiaphas qui consilium dederat Iudaeis quia expedit unum hominem mori pro populo Sequebatur autem Iesum Simon Petrus et discipulus alius Discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit cum Iesu in atrium pontificis Petrus autem stabat ad ostium foris Et exivit discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit ostiariae introduxit Petrum Dicit ergo ancilla ostiaria Petro nunquid et tu de discipulis es hominis huius Dicit ille non sum Stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat et calefaciebant se Erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se Pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis et de doctrina eius Respondit ei Iesus palam locutus sum mundo ego semper docui in synagogis et in templo quo omnes Iudaei conveniunt et in occulto locutus sum nihil Quid me interrogas interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis ecce hi sciunt quae dixerim ego haec cum autem haec dixisset unus astans ministrorum dedit alapam Iesu dicens sic respondes pontifici Respondit ei Iesus si malo locutus sum testimonium de malo si autem bene quare me caedis Misit ergo eum Annas ligatum ad Caiaphan pontificem Erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se Dixerunt ergo ei et tu ex discipulis eius es Negavit ille et dixit non sum Dicit unus de servis pontificis cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam nonne te vidi in horto cum illo Iterum ergo negavit Et continuo gallus cantavit Dicunt ergo Iesum a Caiaphan in praetorium Erat autem mane et ipsi non introierunt in praetorium ut non polluerentur sed manducarent pascha Exivit ergo Pilatus foras ad illos et ait quam accusationem adfertis adversus hominem hunc Respondentes dixerunt ei si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum Dixit ergo eis Pilatus accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum Dixerunt ergo Iudaei nobis non licet interficere quemquam ut sermo Iesu impleretur quem dixerat significans qua morte esset moriturus Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus et vocavit Iesum et dixit ei tu es rex Iudaeorum Respondit Iesus a te hoc dicis an alii dixerunt de me Pilatus dixit ergo ei nunquid ego Iudaeus sum gens tua et principes sacerdotum tradiderunt te mihi quid fecisti Respondit Iesus regnum meum non est de hoc mundo si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei decertarent ut non tradar Iudaeis nunc autem regnum meum non est hinc Dixit ergo eum Pilatus nonne rex es tu Respondit Iesus tu dicis quia rex sum ego ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit vocem meam Dicit eum Pilatus quid est veritas Et cum hoc dixisset iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis ego nullam invenio in eo causam Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha Vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum Ergo omnes clamabant dicentes non hunc sed Barabbam Erat autem Barabbas latro

factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Et cum sur-
rexisset a oratione et venisset ad discipulos suos invenit eos do-
rmientes pre tristicia et ait illis Quid dormitis dormite iam et re-
quiescite sufficit. Surgite et orate ne intretis in temptacionem. Ecce
appropinquavit hora et filius hominis tradidetur in manus peccatoris. Sur-
gite eamus ecce qui me tradet prope est. Judas ergo cum accepisset
cohortem et a pontificibus et phariseis ministros venit illuc cum lat-
ernis et facibus et armis. Et adhuc ihesu loquente ecce Judas
stariothis unus ex duodecim et cum eo turba multe cum gladiis
et fustibus missi a principibus sacerdotum et scribis et senioribus
populi. Dederat autem traditor eis signum dicens Quemcumque osculatus
fuero ipse est tenete eum et ducite caute. Et antecedebat
eos et appropinquavit ihesu ut oscularetur eum. Et cum venisset statim
accedens ad eum ait Rabbi Ave Rabbi et osculatus est eum
dixit ei ihesus Amice ad quid venisti Juda osculo filium hominis
tradis. Ihesus itaque sciens omnia que ventura erant super eum pro-
cessit et dixit eis Quem queritis. Responderunt ei ihesum nazarenum
dixit eis ihesus ego sum. Stabat autem et Judas qui tradebat
eum cum ipsis ut ergo dixit eis ego sum abierunt retrorsum et ceci-
derunt in terram. Iterum ergo eos interrogavit Quem queritis illi autem
dixerunt ihesum nazarenum. Respondit ihesus dixi vobis quia ego sum. Si ergo
me queritis sinite hos abire ut impleretur sermo quem dixit quia
quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Tunc accesserunt et
manus iniecerunt in ihesum et tenuerunt eum. Videntes autem hii qui
cum ipso erant quod futurum erat dixerunt ei domine si percutimus in gla-
dio. Respondit autem ihesus ait Sinite usque huc. Symon ergo Petrus habens
gladium eduxit eum et percussit pontificis summi sacerdotis servum et
abscidit eius auriculam dexteram. Erat autem nomen servo malchus
dixit ergo ihesus Petre mitte gladium in vaginam. Calicem quem de-
dit mihi pater non vis ut bibam illum. Omnes enim qui acceperint gladium
gladio peribunt. An putas non possum regare patrem meum et exhi-
bebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum. Quomodo ergo
implebuntur scripture quia sic oportet fieri. Et cum tetigisset auriculam
eius sanavit eum dixit autem ihesus ad eos qui venerant ad se prin-
cipes sacerdotum et magistratus templi et seniores. Tamquam ad la-
tronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me cum cotidie
fuerim vobiscum in templo et sedebam docens et non me tenuistis sed
hec est hora vestra et potestas tenebrarum. Hoc autem totum factum est ut

adimpleretur scriptura phariei Tunc discipuli relicto eo omnes
fugerunt Adolescens autem quidam sequebatur eum amicto sindone
super nudo et tenuerunt eum At ille relicta sindone
nudus profugit abeis Cohors ergo et tribunus et ministri iudeorum
apprehenderunt iesum et tenuerunt ligaverunt eum et adduxerunt eum ad
annam primum Erat enim socer caiphae qui erat pontifex anni illius
Erat autem caiphas qui consilium dederat iudeis quia expedit
unum hominem mori pro populo Et ierunt in unum omnes sacerdotes
scribe et pharisei et seniores Dampnation ihu a caiapha et n

Sequebatur autem iesum simon . i. negatum petri. id. 26. 22. 17.
petrus et alius discipulus discipulus autem ille erat notus
pontifici et introiuit cum iesu in atrium pontificis Petrus autem sta
bat ad hostium foris Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus pontifi
ci et dixit hostiario et introduxit petrum Dixit ergo petro
ancilla hostiaria numquid et tu de discipulis es hominis istius Dicit hic cum illo erat Et
ille negauit eum coram omnibus dicens Mulier non noui illum Mo
do nos pro nos noui qui ditas Stabat autem fami et ministri ad
primas qui frigus erat et calefaciebat se erat cum eis et
et petrus stans et calefaciens se et exiuit foras in atrium
et gallus cantauit protesor ergo interrogauit iesum de discipulis suis
et de doctrina eius Respondit ei iesus Ego palam locutus sum in
mundo Ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes iudei
conuenerunt et in occulto locutus sum michi Quid me interrogas in
terroga eos qui audierunt qui locutus sum eis ecce hi sciunt
quidem ego Hec cum dixisset unus assistens ministrorum dedit
alapam iesu dicens Sic respondes pontifici Respondit ei iesus
Si male locutus sum testimonium perhibe de malo Si autem bene quid
me cedis Et misit eum annas ligatum ad caiaphan pontificem
Erant autem stantes iesum duxerunt De missione ihu ad caiaphan

illum ad caiaphan principem sacerdotum a 10 m 26 l 22 l 18
ubi scribe pharisei et seniores conuenerant Petrus autem sequebatur
eum aliquantulum usque in atrium principis sacerdotum et ingressus intro
sedebat cum ministris ut videret finem Erant autem ignem in me
dio atrio et considebant illi erat petrus in medio illorum
et calefaciebat se adhuc principes autem sacerdotum et de
totum concilium quaerebant falsum testimonium de iesu ut eum morti traderent

et nō tuciebat cū multi falsi testes accessisset. Et quia men-
testimonia nō erat. Nouissime autem venerunt duo falsi testes et
falsum testimonium ferebant adversus eum dicentes. Nos audiuimus
eum dicere. Ego dissoluam templum hoc manufactum et per triduum aliud
non manufactum edificabo. Nec dicebat possum destruere templum dei
et per triduum reedificare illud. Et non erat quiescens testimo-
nium illorum. Et exurgens summus sacerdos in medio interrogauit iesum
dicens. Non respondes quid hi adversum te obiciunt. Ipse autem
tacebat et nihil respondit. Rursus summus sacerdos interrogauit
eum et dixit ei. Adiuro te per deum viuum ut dicas nobis si tu
es christus filius dei benedicti. Dixit illi iesus. Tu dixisti. Ego sum
Verum tamen dico vobis amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris
virtutis dei et venientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum
scidit vestimenta sua dicens. Blasphemauit. Quid adhuc egemus
testibus. Ecce nunc audistis blasphemiam
quid vobis videtur. Qui omnes condempnauerunt eum esse reum
mortis. Et viri qui tenebant eum illudebant ei. Tunc exspuerunt in faciem
eius et colaphis eum ceciderunt. Alii autem palmas dederunt in faciem
eius. Et velauerunt eum dicentes eum colaphis. Et interrogauerunt eum
dicentes. Prophetiza nobis o christe quis est qui te percussit. Et ministri alia
pluribus eum cedebant. Et alia multa blasphemantes dicebant in eum.

124. Et cum esset petrus de missione christi ad Caiphan et alias
iamque cum esset eum vidisset illum negabat coram omnibus
dicens nescio quid dicis. Et cum egrederetur ianuam alia ancilla cepit dicere circumstantibus. Et hic erat
cum iesu nazareno. Et per pusillum alii videntes eum dixerunt iterum
illis. Et erat. Et simon petrus stabat et calefaciebat se. Dixerunt
ergo ei nunquid et tu ex discipulis eius es. Et item negauit cum iura-
mento quia non noui hominem. Et post pusillum iterum fallo facto dixerunt
et galilei es et loquela tua manifestum te facit. Dixit unus
ex ipsis potifici genitus eius et abscidit petrus auriculam
dicens. Ego te vidi morte cum illo. Ille autem cepit anathe-
matizare detestari et iurare quia nescio hominem istum quem
dicitis. Et continuo adhuc eo loquente iterum gallus cantauit. Et
conuersus dominus respexit petrum. Et recordatus est petrus sicut dixerat
illi dominus quia antequam gallus cantet bis ter me negabit. Et egressus
foras flebit amare. d'z. gbenion iudaz z tradition pylato

125. Mane autem facto ut factum est die. z. q ibi facta sunt. a w
Consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi
adversus iesum ut eum morti traderent. Et adduxerunt illum in consi-
lium suum dicentes. Si tu es xpus dic nobis. Et ait illis si dixero

vob no credit mi vi aut interrogauo no respondebitis mi nec di
mittetis Ex hoc erit filius hominis sedens a dextris virtutis dei
potestatis aut omnes Tu ergo es filius dei qui aut nos dicitis qu
ego sum Et illi dixerunt quid adhuc desideramus testimonium audimus
de ore eius Et surgens omnis multitudo eorum et vinctes
ihm duxerunt illum a caiphan in pretorium erat autem
mane et ipsi non introierunt in pretorium ut non contaminarentur sed manducarent pascha
exiuit ergo pilatus ad eos foras et vinctum
adduxerunt ihm et tradiderunt pontio pilato presidi Tunc videns
iudas qui eum tradidit quod damnatus esset penitentia ductus retulit
triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus populi dicens peccauj
tradidi sanguinem iustum Et illi dixerunt quid ad nos tu videris
et proiecto argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit
Accepit principes autem sacerdotum accepto argenteis dixerunt non licet
mittere eos in corbanam quia pretium sanguinis est consilio autem inito
fecerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum propter
sanguinem usque in hodiernum diem Tunc adimpletum est quod dictum est
per ieremiam dicentem et acceperunt triginta argenteos
pretium appreciati quos appreciauerunt a filiis israel et dederunt eos
in agrum figuli sicut constituit mihi dominus aut stetit ante presidem
et dixit preses Quid accusatis adversus hominem hunc
inuenimus et dixit ei si non esset hic malefactor non te tradi
dissemus eum dixit ei pilatus accipite eum vos et secundum
legem vestram iudicate eum dixerunt ei iudei nobis non licet mit
ti morte esset autem ut sermo ihu impleretur quem dixit significans
hunc in quem
cum subuertentem gentem nostram et prohibentem tributa dari
cesari et dicentem se christum regem esse pilatus autem interrogauit
eum dicens Tu es rex iudeorum Et ille respondens ait Tu
dicis Et cum pilatus conuocasset principes sacerdotum et turbas ait
nihil inuenio in homine hoc Et ille insistebat dicens commouet
hunc pilatus autem audiens galilea interrogauit si homo galileus
esset et ut cognouit ut de herodis potestate esset remisit
eum ad herodem qui et ipse in hierusalem erat illis diebus herodes
autem visus ihu gauisus est valde erat enim cupiens
videre eum ex eo quod audierat multa de illo et sperabat

1 Iudas se suspendit

2 ihs accusatus agere cepit

3 ihs interrogatus a preside

4 Missus ad herodem

signum aliq videre abeo sh interrogabat aut illi multis
sermonibus At ipse nil respondebat stabat autem principes sacer-
dotum et scribe constanter accusantes eum Spernit autem illum Herodes
cum exercitu suo et illusit induto veste alba et remisit ad-
Pilatum et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipso die
Erat autem inimici erant adinuicem Pilatus autem quoties principes
sacerdotum et magistratibus et plebem dixit ad illos obtulistis
interrogans coram vobis et ecce ego coram vobis
non inuenio in homine isto ex hiis in quibus eum accu-
satis sed neque Herodes nam remisit illum ad nos et ecce nihil dignum
morte actum est ei Interim Pilatus iterum interrogat
Iesum et dixit ei Tu es rex Iudeorum et respondit Iesus
metipso hoc dicis an alii dixerunt de me respondit Pilatus numquid
ego Iudeus sum gens tua et pontifices tradiderunt te mihi
quid fecisti respondit Iesus regnum meum non est de hoc mundo si
ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei utique decertarent
ut non traderer iudeis nunc autem regnum meum non est hinc
dixit igitur ei Pilatus ergo rex es tu respondit Iesus tu dicis
quia rex sum ego ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum
ut testimonium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit
meam vocem dixit ei Pilatus quid est veritas et cum hoc
dixisset iterum exiuit ad Iudeos et dixit eis Ego nullam
causam inuenio in eo est autem consuetudo vobis ut unum dimittam
vobis in pascha vultis ergo dimittam vobis regem Iudeorum Clamaverunt
rursum omnes dicentes non hunc sed Barrabam Erat autem
Barrabas latro Qui erat propter seditionem factam in ciuitate et homicidium missus in carcere Interim autem Pilatus
locutus est ad illos volens dimittere Iesum at illi subclamabant
dicentes crucifige crucifige illum ille autem tertio dixit ad illos
Quid enim malefecit iste nullam causam mortis inuenio in eo
Corripiam ergo illum et dimittam Tunc ergo apprehendit Pilatus
Iesum et flagellauit Et milites plectentes coronam de spi-
nis imposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt
eum et veniebant ad eum et dicebant Ave rex Iudeorum et
dabant ei alapas Exiit iterum Pilatus foras et dixit eis
Ecce adduco eum vobis foras ut agnoscatis quia in eo nullam
causam inuenio Exiit igitur Iesus portans spineam coronam et

Herodes ihs spuit et remisit ad pilatum

Iterum interrogat Pilatus

postulat Barrabam dimisso

ihs flagellat

ꝓnuncio vestimenta et dt eis Ecce ho Cum g vidisset eum
pontifices et ministri clamabat dicens Crucifige crucifige
eum dicit eis pilatus Accipite eum vos et crucifigite ego
n enim inuenio in eo causam Iudeis responderunt ei iudei Nos legem habemus
et secundum legem debet mori quia filium dei se fecit Cum g audisset
pilatus hunc sermonem magis timuit et ingressus iterum pretorium
et dicit ad iesum Unde es tu ihesus autem responsum non dedit ei
dt g ei pilatus mihi non loquis nescis quia potestatem habeo te crucifigere
et potestatem habeo dimittere te respondit ihesus non haberes potestatem
adversum me ullam nisi tibi esset datum desuper propterea qui me tra
didit tibi maius peccatum habet Et exinde quaerebat pilatus dimittere
eum iudei autem clamabat dicens Si hunc dimittis non es amicus
cesaris Omnis enim qui se regem facit contradicit cesari Pilatus
tribunali in loco qui dicitur lithostrotos hebraice autem gabatha
erat autem parasceue paschae hora quasi sexta et dicit iudeis Ecce rex
vester ille autem clamabant tolle tolle crucifige eum dicit eis
pilatus Regem vestrum crucifigam responderunt pontifices non habemus
rex nisi cesarem cesarem et accusabant eum summi sacerdotes
et seniores populi et ceperunt pilatus autem interrogauit iterum
eum dicens non respondes quantum isti te accusant ihesus
autem amplius non respondit ita ut admirari pilatus prosesus vehementer
Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinculis quem
petissent erat autem qui dicebatur barrabas qui cum seditiosis
vinctus erat et qui in seditione fecerat homicidium et cum esset di
ergo illis dixit pilatus cui vultis dimittam vobis barra
bam an ihesum qui dicitur christum sciebat enim quia propter invidiam
et eum summi sacerdotes tradidissent cum autem pro tribunali misit ad
eum uxor eius dicens nichil tibi et iusto illi multa enim passa
sum hodie propter eum per somnum autem sacerdotes et seniores
persuaserunt populis ut petierent barrabam
ihesum respondens autem princeps ait illis quem vultis
vobis de duobus dimitti at illi dixerunt barrabam dicit
illis pilatus quid igitur faciam de ihesu qui dicitur christus omnes
crucifigatur videtur illis princeps quid enim malefecit
at illi amplius clamabant dicentes crucifigatur videtur autem

Mercurius / vin asiste

Sed pilatus

iterum interrogat

dimitte barrabam

aq lauꝫ manꝫ

pilatꝰ et nl ꝓficet si magꝭ tumultꝰ fieret suscepta aq
lauit ayad coram ꝓlo dicens innocꝰ ego sum a sanguine
iusti huius vos videritis et respondens vniuersus ꝓlus dixit
sanguis eius super nos et super filios nros Adiudicauit sup
petitionꝫ eorum et dimisit illis barraba ihm aut fla
gellatum tradidit eis ut crucifigerꝰ tunc milites ꝓsidis
suscipientes ihm in pretorio congregauerunt ad eum vniuersam co
rtem et exuentes eum clamide coccinea circumdederunt ei
et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius
et arundinem in dextera eius et genu flexo ante eum illudebant
dicentes aue rex iudeorum et conspuentes in eum acceptam
arundinem et percutiebat caput eius et postquam illuserunt ei
exuerunt eum clamide et induerunt eum vestimentis eius
et duxerunt ut crucifigerꝰ pilatus autem volens ꝓlo satis
facere dimisit illis barraba et tradidit eis ihm flage
latum pretorio et congregauerunt milites aut duxerunt ihm in
et imposuerunt ei plectentes spineam coronam et ceperunt salu
tare aue rex iudeorum et percutiebant caput eius
arundine et conspuebant eum et ponentes genua adorabant
eum et postquam illuserunt ei exuerunt eum purpura et induerunt
eum vestimentis suis Reduction ihu ad crucifixum a 19 a 21 c 23

exuꝫ clamde

Et exeuntes aut ihm inuenerunt hominem cyrenensem nomine simonem hunc angariauerunt
vt tolleret crucem eius et imposuerunt illi portare post ihm.
Sequebantur autem illum multa turba populi et mulierum quae plangebant
et lamentabantur eum Conuersus autem ad illas ihs dixit filie hierusalem
nolite flere super me sed super vos ipsas flete et super filios vestros
quia ecce venient dies in quibus dicent Beate sterilis et ventres
qui non genuerunt et vbera quae non lactauerunt Tunc incipient dicere
montibus cadite super nos et collibus operite nos quia si in viridi ligno
hec fiunt in arido quid fiet Duducebant autem et alios duo nequam cum eo vt interficerentur et venerunt in locum qui dicitur golgotha quod est
calvarie locus et dederunt ei bibere vinum myratum Cum
bibisset ad gustasset noluit bibere et non accepit ibi crucifixerunt eum et la
trones duos vnum a dextris alium a sinistris ihm et ihm medium aut

Ihm et impleta est scriptura q dicit et cum iniquis deputatus est
Ihesus autem dicebat. Pater dimitte illis q nesciunt q faciunt.
Imposuit autem 2 milites
Pilatus 2 posuerunt super caput eius
erat autem super scripto titulus causae eius scriptus litteris graecis latinis
2 hebraicis hic est ihs nazarenus rex iudeorum
Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est ihus
Dixerunt ergo pilato pontifices iudeorum noli scribere rex iudeorum
sed quia ipse dixit rex sum iudeorum Respondit pilatus quod scripsi scripsi
milites autem cum crucifixissent eum 2 fecerunt vestimenta eius
2 fecerunt quattuor partes unicuique militi partem 2 tunicam erat autem tunica
consutilis desuper contexta. Dixerunt ergo ad invicem non scindamus eam
sed sortiamur super illa cuius sit ut scriptura adimpleretur dicens
partiti sunt vestimenta mea 2 in vestem meam miserunt sortem Et mi
lites quidem hoc fecerunt erat autem hora tertia 2 crucifixerunt eum.

Praetereuntes autem de irrisione ihu in cruce
blasphemabant eum mouentes a 19 m 27 l. 23
capita sua 2 dicentes eh qui destruis templum di p 19.
2 in triduo illud reedificas salva temetipsum si filius dei es
descende de cruce Similiter 2 principes sacerdotum illudentes alter ad
alterum cum scribis 2 seniores dicebant. Alios saluos fecit se ipsum non
potest saluum facere si rex israel est descendat nunc de cruce et cre
dimus ei confidit in deum liberet eum nunc si vult deus eum quia filium
dei se esse dixit idipsum autem 2 latrones qui crucifixi erat cum eo iniu
riabant ei et quia abatur Et stabant populus spectans et de
saluum faciat si hic est xps dei electus illudebant autem ei et
milites accedentes 2 acetum offerentes illi et dicentes si tu
es rex iudeorum saluum te fac Unus autem eorum qui pende
bat latronum blasphemabat eum dicens si tu es xps sal
uum fac temetipsum et nos Respondens autem alter increpabat eum
dicens Neque tu times deum quia eadem damnatione es et nos quidem
iuste nam dignum factis recipimus hic vero nihil mali gessit et
dicebat adihesum Domine memento mei dum veneris in regnum tuum
et dixit illi ihs Amen dico tibi hodie mecum eris in paradi
so erat autem iuxta crucem ihu mater eius et soror matris eius maria
iacobi et salome et maria magdalene cum vidisset ergo ihesus matrem et discipulum quem di
ligebat dixit matri suae mulier ecce filius tuus Deinde dicit
discipulo ecce mater tua et ex illa hora accepit eam discipulus in sua

188

2. m.

3. m.

Ascx̄ aut hō tenebre facte sūt sup̄ vniūsā tīrā vsq̄ ad
hōz nonā Et obscuratus ē sol Et circa hōz nonā exclama
uit ihesus voce magna dicēs Heli heli lama zabathoni
hoc ē deus meus deus meus ut q̄ me dereliquisti Quidā aut
stātes et audiētes dicebāt heliā vocat iste Et cōtinuo
currens vnus ex eis acceptā spongiā ī pleuit aceto et in
posuit arundini et dabat ei bibere Ceteri vero dicebāt
Sine videamus an veniat helias liberās eū Postea
sciēs ihs q̄ iā oīa cōsumata sūt ut cōsumarēt scriptura dixit
Sitio vas ergo erat positū aceto plenū Illi aut spon
giā plenā aceto ysope circūpōnēs optulerūt ori eius Cū
ergo accepisset ihs acetū dixit cōsumatū ē Et clamās
voce magna ihs ait Pater ī manus tuas cōmendo spm̄
meū Et hec dicēs expirauit Et ī clinato capite tra
didit et emisit spm̄ Et ecce velū tēplū scissū ē indu
as partes a sūmo vsq̄ deorsū Et tīra mota ē et petre
scisse sūt Et monumēta aperta sūt Et multa corpa sctōrū
q̄ dormierāt resurrexerūt et exeūtes de monumētis
post resurrectōē eius venerūt ī sanctā ciuitatē et apparuerūt
multis Centurio aut et qui cū eo erāt custodiēs ihm̄ viso
tīre motu et his q̄ fiebāt et q̄ sic clamās expirasset timu
erūt valde dicēs Vē filius dei erat iste et glificauit deū
q̄ sil aderāt ad spectaculū istud et videbāt q̄ fiebāt percuci
ēs pectora sua reuertebātur Stabāt aut omēs noti eius
a longe Erāt aut et mulieres de longe aspiciēs Inter q̄s erat
maria magne et marie Jacobi minoris et Joseph mr̄ et
salome et mr̄ filiorū zebedei Et cū essent ī galilea se
quebātur eū et ministrabāt ei et alie multe q̄ simul ascēdāt
cū eo Jherusolimā ;; De sepultura dni cap̄ 123 k 14

129 Judei ergo cū pasceue erat ut nō remanerēt ī cruce corpa
sabbo Et ēi magnus dies ille sabbi rogauerūt pilatū
ut frangerētur eorū crura et tollerētur venerūt ergo milites
et primi quidē fregerēt crura et alterius q̄ crucifixus ē cū eo
Ad ihm̄ aut cū venissēt ut viderūt eū iā mortuū nō fre
gerūt eius crura Sz vnus militū lancea latus eius aperuit et

continuo exiuit sanguis et aqua et qui vidit testimonium perhibuit
et verum est testimonium eius Et ille scit quia vera dicit et vos credatis
facta sunt enim hec ut scriptura impleretur Os non comminuetis ex eo
Et iterum alia scriptura dicit videbunt in quem crucifixerunt Cum
sero autem factum esset quia erat parasceue quod est ante sabbatum venit
quidam homo diues ab aramathia nomine Joseph nobilis decurio
vir bonus et iustus hic non consenserat consilio et actibus eorum qui
exspectabat et ipse regnum dei Et discipulus erat ihesu occultus
autem propter metum Judeorum Et audacter introiuit ad pila-
tum et petiit corpus ihesu Pilatus autem mirabatur si iam obiisset
et accersito centurione interrogauit eum si iam mortuus esset et
cum cognouisset a centurione donauit et iussit reddi corpus ihesu
Joseph autem mercatus syndonem et deponens eum inuoluit syn-
done munda Venit autem et nichodemus qui venerat ad ihesum
nocte primum ferens mixturam mirre et aloes quasi libras centum
Acceperunt ergo corpus ihesu et ligauerunt illud linteis cum aroma-
tibus sicut mos Judeis est sepellire Erat autem in loco ubi cru-
cifixus est ortus et in orto monumentum nouum Et posuit eum Jo-
seph in monumento suo nouo quod excidat in petra in quo nondum
quisquam positus fuerat Ibi ergo propter parasceue Judeorum quia iuxta erat
monumentum posuerunt ihesum Et aduoluit Joseph saxum magnum
ad hostium monumenti et abiit Maria autem Magdalene et Maria
Joseph aspiciebant ubi ponerentur sedentes contra sepulchrum Et dies
erat parasceues et sabbatum illustrabat subsecute autem mulie-
res que cum ipso venerant de galilea viderunt monumentum et quem
admodum positum corpus eius Et reuertentes paraverunt aromata et un-
guenta Et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum Altera autem die
que est parasceue conuenerunt principes sacerdotum et pharizei ad pilatum
dicentes domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc
viuens post tres dies resurgam Jube ergo custodire sepulchrum
usque in tertium diem ne fortet veniant discipuli eius et furentur
eum et dicant plebi surrexit a mortuis Et erit nouissimus
error peior priori Ait pilatus habetis custodiam Ite custo-
dite sicut scitis Illi autem abeuntes muniunt sepulchrum signantes
lapidem cum custodibus

De reservacione pertotum et continet multa per multitudinem apparicionum xpi

140 Vespere autem sabbati que lucescit in prima sabbati venit Maria
magdalene et altera maria videre sepulchrum Et ecce terre
motus factus est magnus Angelus autem domini descendit de celo et
accedens revolvit lapidem et sedebat super eum Erat autem a
spectus eius sicut fulgur et vestimenta eius sicut nix pre timore autem
exterriti sunt custodis et facti sunt velud mortui Et cum
1 transisset sabbatum maria magdalene et Maria Jacobi et salome a
emerunt aromata ut venientes ungerent ihesum Et valde mane
2 Una sabbatorum veniunt ad monumentum orto Jam sole et dice b
bant ad invicem Quis revolvit nobis lapidem ab hostio monu
menti Et respicientes viderunt revolutum lapidem Erat quippe
magnus valde Respondens autem angelus dixit mulieribus Nolite
timere vos Scio enim quod ihesum qui crucifixus est queritis non est
hic surrexit enim sicut dixit Et introeuntes in monumentum viderunt Juve
nem sedentem in dextris coopertum stola candida et obstupu
erunt Qui dicit illis Nolite expavescere Ihesum queritis
nazarenum crucifixum surrexit non est hic Ecce locus ubi
posuerunt eum Sed ite dicite discipulis eius et petro quia pre
cedet vos in galileam ibi eum videbitis sicut dixit vobis Et
factum est dum mente consternate essent de isto Ecce duo viri
steterunt secus iuxta in veste fulgenti Cum timuerunt autem et declin
arent vultum in terram dixerunt ad illas Quid queritis viventem cum
mortuis Non est hic sed surrexit Recordamini qualiter locutus
est vobis cum adhuc in galilea esset dicens quia oportet filium hominis tradi
in manus hominum peccatorum et crucifigi et tercia die resurgere Et
recordate sunt verborum eius At ille exurgens fugerunt demo
nuto Invaserat enim eas tremor et pavor et nemini quicquam
3 dixerunt timebant enim Una autem sabbati Maria magdalene venit c
mane cum adhuc primum erat diluculi in quo simul tenebre sunt
et lux solis tenebre essent ad monumentum Et vidit lapidem revo
lutum a monumento Cucurrit ergo et venit ad symonem petrum et ad
alium discipulum quem diligebat ihesus et dixit eis Tulerunt dominum
de monumento et nescimus ubi posuerunt eum Exiit ergo petrus et
ille alius discipulus et venerunt ad monumentum Currebant autem duo
simul et ille alius discipulus precucurrit citius petro et venit primus
ad monumentum Et cum se inclinasset vidit buthe animam posita
non tamen introivit Venit ergo symon petrus sequens eum et introivit in mo

+ gestor q fecit dns tota disc pq trne

mu cu et vidit linteamina posita et sudarium q fuerat
sup caput eius no cum linteaminib positum sed separatim volutum
in vnum locum tunc go introiuit et ille discipulus qui venit primus
ad monum et vidit et credidit Nondum enim sciebant scripturam
quia oportet eum a mortuis resurgere Abierunt go iterum ad se
metipos Maria autem stabat ad monumentum foris plorans
Dum go fleret inclinauit se et prospexit in monumentum et vidit duos
angelos albis sedentes vnum ad caput et vnum ad pedes
ubi positum fuerat corpus ihu Dicunt illi mulier quid ploras
Aiunt eis quia tulerunt dnm meum et nescio ubi posuerunt
eum Hec cum dixisset conuersa est retrorsum et vidit ihum sta
re et non sciebat quia ihesus est Dicit ei ihesus mulier quid ploras
quem quaeris existimans quia ortolanus esset Dicit ei dne si tu
sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum et ego eum tollam Dicit
ei ihesus Maria Conuersa illa dicit ei rabboni quod dicitur magister
Dicit ei ihesus Noli me tangere Nondum enim ascendi ad patrem
meum vade autem ad fratres meos et dic eis ascendo ad
patrem meum et patrem vestrum deum meum et deum vestrum Et mu
lieres exierunt cito de monumento cum timore et gaudio magno
currere nunciare discipulis suis et ecce ihesus occurrit illis dicens
gaudete Ille autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et ado
rauerunt eum Tunc ait illis ihesus Nolite timere Ite nunciate fratribus
meis ut eant in galileam ibi me videbunt Hec cum abissent ecce Nunciate ostiarii
quidam de custodibus venerunt in ciuitatem et nunciauerunt principibus
sacerdotum omnia quae facta fuerant Et congregati cum senioribus ho
mines accepto pecunias copiosas dederunt militibus dicentes Di
cite quia discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dor
mientibus Et si hoc audierit fuerit apud nos suadebimus et securos
vos faciemus Illi autem accepta pecunia fecerunt sicut erat doctus
Surgens autem ihesus mane prima sabbati apparuit primo Maria Magdalene
de qua eiecerat septem demonia Et ire nunciauit his qui cum eo
fuerant luctentibus et flentibus Et cum audissent quia viuit et
visus est a Maria magdalene non crediderunt Erat autem Maria magdalene et
Johanna et Maria Iacobi et ceteri qui cum eis erant qui hec dicebant
apostolis nunciauerunt Et omnia illa audierunt et ceteri omnes et
visa sunt ante illos quasi deliramenta Verba ista et non credebant illis

Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum et procumbens vidit linthe
h anima sola et abiit secum mirans quid factum fuerat. Et ecce duo ex
illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spacio stadiorum lxta
ab iherusalem nomine emaus et ipsi loquebantur ad invicem de hiis omnibus
que acciderant. Et factum est dum fabularentur et secum querentur
et ipse ihesus appinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum tene
bantur ne eum cognoscerent. Et ait ad illos qui sunt hii sermones
quos conversi ad invicem ambulantes et estis tristes. Et respondens
unus cui nomen cleophas dixit ei tu solus peregrinus es in iherusalem
et non cognovisti que facta sunt in illa his diebus. Quibus ille dixit
quod. Et dixerunt de ihesu nazareno qui fuit ubi propheta potens in opere
et sermone coram deo et omni populo. Et quomodo eum tradiderunt summi
sacerdotes et principes nostri in dampnacionem mortis et crucifixerunt
eum. Nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus israel. Et nunc
super hec omnia tercia dies est hodie quo hec facta sunt. Sed et mulie
res quedam ex nostris terruerunt nos quod ante lucem fuerunt ad monumentum
et non invento corpore eius venerunt dicentes se in visione angelorum
vidisse qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum
et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt ipsum vero non invenerunt. Et
ipse dixit ad eos o stulti et tarde corde ad credendum in omnibus
hec locuti sunt prophete. Nonne hec oportuit pati xpm et ita intrare
in gloriam suam. Et incipiens a moyse et omnibus prophetis interpretabatur
illis in omnibus scripturis que de ipso erant. Et appinquaverunt castello quo
ibant. Et ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes mane
nobiscum quoniam advesperascit et inclinata est iam dies. Et intravit cum illis.
Et factum est cum recumberet cum illis accepit panem et benedixit ac
fregit et porrigebat illis et aperti sunt oculi eorum et cognoverunt
eum. Et ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem. Nonne
cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis scrip
turas. Et surgentes eadem hora et regressi sunt in ierusalem. Et invenerunt
congregatos undecim et eos cum ipsis erant dicentes quod surrexit dominus
vere et apparuit symoni. Et ipsi narrabant que gesta erant in via
et quomodo cognoverunt eum in fractione panis nec illi crediderunt
f Cum hec autem loquuntur ihesus stetit in medio eorum et dixit eis pax
vobis. Ego sum nolite timere. Conturbati vero conterriti existimabant
se spiritum videre et dixit eis. Quid turbati estis et cogitaciones
ascendunt in corda vestra. Videte manus meas et pedes quia ego ipse
sum palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis
habere. Cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis

credentibus et miraculis quod gaudio dixerit hoc est hic adhuc quod ma
nducet at illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis et cum
hoc esset vana que locuti sunt ad nos cum adhuc esset nobiscum quem
et in pleni omnia que scripta sunt in lege moysi et prophetis
et psalmis de me tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas et
dixit eis quia sic scriptum est et sic oportebat xpm pati et resurgere
a mortuis tertia die et predicari in nomine eius penitentiam et remissionem
omnibus gentibus incipientibus ab hierusalem vos autem estis testes
hoc et ego mitto promissum patris mei in vos vos autem sedete
in ciuitate quoadusque induamini virtute ex alto Cum sero ergo esset
die illa una sabbatorum et foribus esset clausis ubi erant discipuli congregati
propter metum iudeorum venit ihesus et stetit in medio et dicit eis
pax vobis et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes Gauisi
sunt igitur discipuli viso domino dixit ergo eis iterum pax vobis sicut misit
me pater et ego mitto vos hoc cum dixisset insufflauit et dicit eis Ac
cipite spiritum sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis et quorum
retinueritis retenta sunt Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur didymus
non erat cum eis cum ergo venisset ihesus dixerunt ei alii discipuli
Ille autem dixit eis nisi videro in manibus eius fixuram clauorum et
mittam digitum meum in locum clauorum et mittam manum meam in latus
eius non credam Et post dies octo iterum erant discipuli eius intus et thomas
cum eis venit ihesus januis clausis et stetit in medio et dixit pax
vobis deinde dicit thome infer digitum tuum huc et vide manus me
as et affer manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incredu
lus sed fidelis respondit thomas et dixit ei dominus meus et deus meus dicit ei
ihesus quia vidisti me credidisti beati qui non viderunt et crediderunt
multa quidem et alia signa fecit ihesus coram discipulis suis quae
non sunt scripta in libro hoc Hec autem scripta sunt ut credatis quia ihesus
est xpus filius dei et ut credentes vitam habeatis in nomine eius Postea
manifestauit se iterum ihesus ad mare tiberiadis manifestauit autem
sic erat simon petrus et thomas qui dicitur didymus et nathanael
qui erat de cana galilee et filii zebedei et alii ex discipulis eius
duo dicit eis simon petrus vado piscari dicunt ei venimus
et nos tecum et exierunt et ascenderunt in nauim et in nocte illa
prehenderunt nihil autem iam mane stetit ihesus in litore non tamen cog
nouerunt discipuli quia ihesus est dixit ergo eis ihesus puri nunquid pulmentarium

hecq pnderunt ei no dyoit eis ajitite 1 dyot tam nauigij re
the 2 tuetq miserunt go rete 2 id no valebat 1 d there pmlti re
pistiu dicit go disti lq ille que diligebat ihs petro Dns est
Symon petrq cu audisset q; Dns e tunicta suatexit se erat n
udq 2 misit se 1 mare Alij aut disti li nauigio venerunt
Non ei longe erat a tra sj q; cubitj Ducentj thecetes retie pstiu
ut go detederunt 1 tra viderunt primas postas 2 piste si
posita 2 panem dicit eis ihsq Affrte de pistibq quos pndidi
stj nunc astedit aut Symon petrq 2 traxit retie 1 tra plenq
magnis pistibq centu quadragita tribq Et cu tanti esset no e scissu
retie dicit eis ihsq Venite prndete et neo audebat disci
pulorum 1 tra rogare eu tu quis es scitis q; Dns e Et Ve. ihsq
2 accepit panem 2 dat eis piste simiter hoc ja tertio manifestatq
e ihsq disti lis suis cu resurrexisset a mortuis Cu go prndisset
Et dyoit Symon petro ihs Symon iohis diligis me plus
his dicit ei pasce agnos meos dicit ei iterum Symon iohis
diligis me dicit illi 2 Dne tu scis q; amo te dicit ei pasce
agnos meos dyoit ei tertio Symon iohis amas me contristatus
e petrq q; dyoit ei tertio amas me 2 dixit ei Dne tu oia scis
tu scis q; amo te dicit ei pasce oues meas Amen amen dico
tibi cu esses juuenis cingebas te 2 ambulabas vbi volebas
cu aut senueris extendes manus tuas 2 alius te cinget 2 duc
quo no vis ho aut dyoit significans q; morte clarificaturus
esset deu Et cu hec dixisset dicit ei sequere me Conuersus
petrq vidit illum disti lum que diligebat ihs sequentem qui et
recubuit 2 in cena supper petrq eis 2 dyoit Dne quis e qui tradit
te hunc go cu vidisset petrus dyoit ihsu Dne hic aut q; dicit
ei ihs sic eu volo manere donec veniam quid ad te Tu me
sequere Exiuit go sermo ille inter fratres q; disti lq ille non
moriet 2 no dyoit ihs no moriet si sic eu volo manere donec
veniam q; ad te hic e disti lq qui testimonium perhibet de his 2 scripsit
hec 2 scimus q; verum e testimonium eius Sunt aut disti li abiecti
1 galilea 1 monte vbi constituerat illum ihs Et videntes eu ado
rauerunt Quidam aut dubitauerunt 2 accedens ihsq locutus est
eis dicens data e mi omnis potestas 1 celo 2 1 tra Euntes go do
cete oes gentes baptizantes eos in nomine patris 2 filij 2 spiritus
sancti docentes eos seruare oia quecuq; mandauj vobis et ecce eo

Vobiscum sum omnibus diebus usque ad consumacionem seculi. Novissime 11
autem recumbentibus illis undecim apparuit illis Ihesus et exprobravit in
credulitatem illorum et durissimam cordis quia his qui viderant eum resur-
rexisse non crediderant. Et dixit eis: Euntes in mundum universum
predicate evangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit
salvus erit. Qui vero non crediderit condempnabitur. Signa autem eos qui cre-
diderint hec frequenter. In nomine meo demonia eicient, linguis loquentur
novis, serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint non eos no-
cebit. Super egros manus imponent et bene habebunt. Eduxit autem 12
eos foras in bethaniam et elevatis manibus suis benedixit eis. Et
factum est dum benediceret illis recessit ab eis et ferebatur in celum. Et
dominus quidem Ihesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet ad
dexteram dextris dei. Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalem cum
gaudio magno et erant semper in templo laudantes et benedicentes deum. Illi
autem profecti predicaverunt ubique domino cooperante sermone confirmante
sequentibus signis. Sunt autem et alia multa que fecit Ihesus que si scri-
bantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi
sunt libros etc.

Explicit

De evangeliis in missa pro defunctis

[illegible] pater diligit filium et omnia demonstrat ei que ipse facit. Joh. 4
106 Dixit martha ad Ihesum: Domine si fuisses hic [illegible] meus. Joh. 11. xi
[illegible] Amen amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei. Joh. 4
42 Omne quod dat mihi pater ad me veniet et eum qui venit ad me non. Joh.
42 Nisi manducaveritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem. Joh. 6
42 Ego sum panis vivus qui de celo. Joh. 6.
48 Feria 2. Confiteor tibi celi et terre domine quia abscondisti hec. Luc. 11.
B 141 Feria 3. Si diligitis me mandata mea servate. Joh. 14
[illegible] Feria 4. Est autem Iherosolimis probatica piscina. Joh. 4
141 Feria 5. Filioli mei adhuc modicum vobiscum sum queritis me. 13 Joh.
[illegible] Feria 6. Ego si exaltatus fuero omnia traham ad me. Joh. 3.
12 113 108 Ostendens ihesus Iherosolimam assumpsit secum 12
132 Sicut fulgur exit ab oriente et paret usque ad orientem. Mt. 24. l. 21
44 Sabato lapidem ihesus ad turbas extollens vocem [illegible] l. 11 v. 13
3. Maduentu missus est Gabriel angelus
9 Infra uterum et purificacionem erant Iosep et maria mirantes super his. l. 2.
108 Post pasca stabant iuxta crucem ihesu mater eius et soror. 108
108 118. De peccatis habete fidem. Amen dico vobis quicumque dixerit monti tollere et adiecerit consaluere vivere. Mt. 21
Missa pro sacerdotis. Qui habet mandata mea et servat ea
141 Pro salute alicuius. Qui credit in me opera que ego facio et ipse faciet. Joh. 14.
121. In tribulacione et pro pace. Oportet semper orare et non deficere. Iudice [illegible] Luc. 18
28 Pro infirmis. Socrus autem Symonis tenebatur magnis febribus
l. 13. 89 Pro tribulacione. Intrate per angustam portam. Et dicite pro [illegible] domini
83 Pro itinerantibus. Euntes predicate dicentes quia appropinquabit regnum celorum. Mt. 10 Mt. 6 l. 10